

ΕΚΘΕΣΗ 2016-2017

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ ΤΖΕΝΤΑΣ

ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΕΛΛΑΔΟΣ –ΣΑΟΥΔΙΚΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΥΠΟΛΙΑΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΟΕΥ Α΄

ΤΖΕΝΤΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	ΣΕΛΙΔΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	
Σαουδική Αραβία – Γενικά Στοιχεία	
Στοιχεία Γεωγραφίας – Πολιτικό Σύστημα – Συμμετοχή σε Διεθνείς Οργανισμούς	4-8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	
Η Σαουδαραβική Οικονομία για το χρονικό διάστημα 2016-2017	9-12
Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (National Transformation Plan – NTP) της Σαουδαραβικής Οικονομίας και της Δημόσιας Διοίκησης	12-15
Εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για την Σαουδαραβική Οικονομία	15-16
Βασικά Οικονομικά Μεγέθη	17-19
Εξέλιξη και ανάλυση βασικών οικονομικών μεγεθών – Κίνητρα για άμεσες αλλοδαπές επενδύσεις στην Σαουδική Αραβία – Επενδυτικά σχέδια έως το 2020	19-20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	
Εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο της Υεμένης – Επιπτώσεις και συνέπειες στην Σαουδαραβική Οικονομία	20-21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄	
Διμερείς Οικονομικές Σχέσεις Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας	21-29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄	
Χρήσιμες Διευθύνσεις στην Σαουδική Αραβία για Έλληνες Επιχειρηματίες	30-39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄	
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – Διεθνείς Οικονομικές – Εμπορικές Σχέσεις Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας	40-48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ Σουλτανάτο του Ομάν – Γενικά Στοιχεία	49-52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ Οικονομία του Σουλτανάτου του Ομάν	53-63

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Διμερείς Οικονομικές – Εμπορικές Σχέσεις Ελλάδος-Σουλτανάτου του Ομάν 64-72

ΥΕΜΕΝΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ Γενικά Στοιχεία 73-81

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Οικονομία της Υεμένης 82-85

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Διμερείς Οικονομικές Σχέσεις Ελλάδος – Υεμένης 85-88

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

**Η εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο της Υεμένης και οι επιπτώσεις
στις οικονομίες των δύο Κρατών 89-91**

**Διπλωματικός και Οικονομικός Αποκλεισμός του Κατάρ – Οικονομία Κατάρ και
Εξωτερικό Εμπόριο με την Σαουδική Αραβία 91-92**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ – ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας είναι η κοιτίδα του Ισλαμισμού και ο Θεματοφύλακας των δύο περισσότερο ιερών τόπων προσκυνήματος για τον Μουσουλμανικό κόσμο, τις πόλεις της Μέκκας και της Μεδίνας. Ο επίσημος τίτλος του Βασιλέως της Σαουδικής Αραβίας είναι ο “Θεματοφύλακας των δύο ιερών τεμένων της Μέκκας και της Μεδίνας” (**Custodian of the Two Holy Mosques**).

Το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας ιδρύθηκε το 1932 από τον πρώτο βασιλέα της χώρας, Abd Al-Aziz bin Abd Al-Rahman Al Saud (Ibn Saud), μετά από 30χρονο αγώνα ενοποίησης όλων των φυλών που κατοικούσαν διάσπαρτοι στο μεγαλύτερο τμήμα της Αραβικής Χερσονήσου. Μετά τον θάνατο του Βασιλέως Abdullah bin Abd Al-Aziz Al Saud, τον Δεκέμβριο 2014, η χώρα κυβερνάται από τον νέο Βασιλέα Salman. Ο νέος ηγέτης του Βασιλείου εξακολουθεί να εφαρμόζει την πολιτική εκσυγχρονισμού της χώρας καθοδηγούμενος κυρίως από τις προσωπικές του επιλογές, τον πολιτικό πραγματισμό του και την ιδεολογία του κυρίως μέσω μιάς σειράς κοινωνικών και οικονομικών πρωτοβουλιών, όπως η συνεχής καταπολέμηση της ανεργίας και προσφορά περισσότερων νέων θέσεων εργασίας, παροχή κοινωνικών δικαιωμάτων στις γυναίκες, προσέλκυση περισσότερων αλλοδαπών επενδύσεων, δίδοντας περισσότερες ευκαιρίες και μεγαλύτερο ρόλο στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας αλλά και αποθαρρύνοντας τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, μέσω κυρίως της πολιτικής της Σαουδοποίησης (Saudisation Policy), από το να προσλαμβάνουν αλλοδαπούς εργαζόμενους.

Μετά τα πρόσφατα γεγονότα της Αραβικής άνοιξης και τις αιματηρές εξεγέρσεις σε άλλες χώρες του Αραβικού Κόσμου, όπως στην Τυνησία, στην Λιβύη, στην Αίγυπτο και στη Συρία, εξεγέρσεις και διαμαρτυρίες οι οποίες στην περίπτωση της Σαουδικής Αραβίας υπήρξαν πολύ μικρότερες σε μέγεθος και σε πάθος, ενώ περιορίστηκαν μόνο σε ικανοποίηση αιτημάτων που αφορούσαν σε εσωτερικά θέματα της χώρας, η Σαουδαραβική Κυβέρνηση τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο 2011 και για να κατευνάσει τις διαμαρτυρίες και διαδηλώσεις, ιδιαίτερα από την πλευρά των Σιϊτών Μουσουλμάνων που κατοικούν στην πλειοψηφία τους στις Ανατολικές Επαρχίες του Βασιλείου, προχώρησε σε μία σειρά ενεργειών παρέχοντας περισσότερα προνόμια, όπως διευκολύνσεις για χορήγηση χαμηλότοκων δανείων για κατασκευή νέων κατοικιών ή επιδιορθώσεις παλαιών, αυξήσεις μισθών στους δημοσίους υπαλλήλους και αύξηση των χορηγούμενων επιδομάτων για τους άνεργους πολίτες.

Με σκοπό επίσης την προώθηση των πολιτικών δικαιωμάτων, η Σαουδαραβική Κυβέρνηση προχώρησε τον Σεπτέμβριο 2011 σε εθνικές εκλογές για την ανάδειξη των μισών μελών των 285 Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων, θεσμοί όμως οι οποίοι ασκούν ελάχιστη επιρροή στο πολιτικό σκηνικό της χώρας και στη λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων. Επίσης το ίδιο χρονικό διάστημα ανακοινώθηκε ότι οι γυναίκες θα μπορούν εφεξής να ψηφίζουν και να βάζουν υποψηφιότητα για τις περιφερειακές εκλογές, οι πρώτες των οποίων έγιναν το 2005 και να υπηρετούν επίσης ως πλήρη και ισότιμα μέλη της Ανώτατης Συμβουλευτικής Επιτροπής της Περιφέρειας ή του Δήμου.

Η Σαουδική Αραβία κατέχει τη πρώτη θέση στην παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου με ποσοστό 17% των παγκόσμιων αποθεμάτων σε πετρέλαιο. Παράλληλα η κυβέρνηση εξακολουθεί να εφαρμόζει μία σειρά οικονομικών, κοινωνικών και επιχειρηματικών μεταρρυθμίσεων, ιδιαίτερα από το 2005 και μετά, όταν έγινε πλήρες μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) ενώ ακολουθεί και εφαρμόζει πολιτική προσέλκυσης περισσότερων αλλοδαπών επενδύσεων στη χώρα.

1.Στοιχεία Γεωγραφίας

Εκταση: 2.149.690 τετραγωνικά χιλιόμετρα

Συνολικό Μήκος Συνόρων: 4.431 χιλιόμετρα – Κουβέϊτ 222 χλμ., Ομάν 676 χλμ.,

Κατάρ 60 χλμ., Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα 457 χλμ. και Υεμένη 1.458 χλμ.

Φυσικός Πλούτος: Πετρέλαιο, Φυσικό Αέριο, Σίδηρος και Ορυκτά, Χρυσός και Χαλκός.

Πληθυσμός: 32,24 εκατομμύρια κάτοικοι

Θρήσκευμα: 100% μουσουλμάνοι, ποσοστό 82,3% αστικός πληθυσμός

Πρωτεύουσα: Ριάντ 6,5 εκατομμύρια κάτοικοι περίπου

Άλλες Μεγάλες Πόλεις: Τζέντα 5,5 εκατομμύρια κάτοικοι, Μέκκα 2 εκατομμύρια, Μεδίνα 1,1 εκατομμύριο και Νταμάμ 1 εκατομμύριο κάτοικοι

Διοικητικό Σύστημα: Η χώρα διαιρείται σε 13 διοικητικές περιφέρειες (Al Bahah, Al Hudud – Shamaliyah Βόρειες Περιοχές), Al Jawf, al Madinah, Al Qasim, Al Riyadh Ash Sharqiyah – Ανατολική Περιφέρεια), Asir, Hail, Jizan, Mekkah, Najran, Tabuk.

Εθνική Επέτειος: 23 Σεπτεμβρίου 1932: επανένωση του Βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας

2.Πολιτικό Σύστημα – Πολίτευμα

Σύνταγμα: ανώτατος χάρτης της χώρας. Σύνταγμα της 1ης Μαρτίου 1992. Λειτουργεί ως ο συνταγματικός χάρτης της χώρας και βασίζεται στο Ιερό Κοράνι συγχρόνως με τη ζωή και τις ιερές παραδόσεις του Προφήτη Μωάμεθ.

Νομικό Σύστημα: το ισχύον νομικό σύστημα στη χώρα είναι ο ισλαμικός νόμος (Sharia) με μερικά στοιχεία από το ισχύον γαλλικό και αιγυπτιακό δίκαιο καθώς και την νομοθεσία περί τελωνείων και δασμών. Σύμφωνα με το ισχύον νομικό σύστημα οι εμπορικές διαφορές λύνονται από ειδικές επιτροπές που συγκροτούνται για τα ειδικότερα αυτά θέματα.

3. Εκτελεστική Εξουσία

Νέος Αρχηγός του Κράτους είναι ο Βασιλεύς Salmanοοποιός διαδέχθηκε τον αποθανόντα Βασιλιά AbdullahbinAbdAlAzizAlSaud. Ο Βασιλεύς είναι Αρχηγός του Κράτους και Πρόεδρος της Κυβέρνησης της χώρας. Το Συμβούλιο των Υπουργών διορίζεται από το Βασιλιά, ενώ η θητεία του Υπουργικού Συμβουλίου είναι τέσσερα χρόνια και περιλαμβάνει πολλά μέλη της βασιλικής οικογένειας.

4. Νομοθετική Εξουσία

Η Νομοθετική Εξουσία ασκείται από το Ανώτατο Νομοθετικό Συμβούλιο (Al Shura) που αποτελείται από 150 μέλη. Τόσο ο Πρόεδρος όσο και τα μέλη του Ανώτατου Νομοθετικού Συμβουλίου τοποθετούνται από το Βασιλιά και Αρχηγό του Κράτους.

5. Δικαστική Εξουσία

Το Ανώτατο Δικαστήριο της χώρας απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τους δικαστές, οι οποίοι ανάλογα με τα ζητήματα που εξετάζουν είναι είτε τρεις είτε πέντε εφόσον πρόκειται για σοβαρές ποινικού χαρακτήρα υποθέσεις. Τόσο ο Πρόεδρος όσο και τα μέλη του Ανώτατου Δικαστηρίου διορίζονται με βασιλικό διάταγμα μετά από σχετική πρόταση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, σώμα το οποίο αποτελείται από δέκα ενεργά μέλη που είναι ανώτατοι δικαστές καθώς και από άλλους έγκριτους νομικούς. Οι νεοεισερχόμενοι δικαστές και βοηθοί ανώτατων δικαστικών λειτουργών που επιθυμούν να εργασθούν στον δικαστικό χώρο απασχολούνται δοκιμαστικά για περίοδο ενός ή δύο ετών και μετά εισέρχονται κανονικά στο δικαστικό σώμα.

6. Πολιτικά Κόμματα

Στην Σαουδική Αραβία δεν υπάρχουν πολιτικά κόμματα. Υπάρχουν και λειτουργούν πολιτικές ομάδες σε πολύ περιορισμένο βαθμό, όπως η ομάδα για τα δικαιώματα των γυναικών (Ansar Al Marah) και η Ομάδα για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των Μουσουλμάνων Shiha ή των Σιϊτών Μουσουλμάνων (Freedom and Justice Coalition).

7. Συμμετοχή σε Διεθνείς Οργανισμούς

Η Σαουδική Αραβία συμμετέχει ως πλήρες μέλος σε αρκετούς Διεθνείς Οργανισμούς. Σε κάποιους εξ αυτών η χώρα συμμετέχει με το καθεστώς του Παρατηρητού. Οι διεθνείς οργανισμοί στους οποίους συμμετέχει είναι:

ABEDA – ARABBANKFORECONOMICDEVELOPMENTINAFRICA –
ΑΡΑΒΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

AfDB – AFRICAN DEVELOPMENT BANK – ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

AFESD – ARAB FUND FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT – ΑΡΑΒΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

AMF – ARAB MONETARY FUND – ΑΡΑΒΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

BIS – BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS – ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

CAEU – COUNCIL OF ARAB ECONOMIC UNITY –
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΡΑΒΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

FAO – FOOD AND AGRICULTURE ORGANISATION OF THE UNITED NATIONS –
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΟΥ Ο.Η.Ε.

G-20, G-77 AND GCC (GULF COOPERATION COUNCIL)

IAEA – INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY AGENCY –
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

IBRD – INTERNATIONAL BANK OF RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT –
ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ICAO – INTERNATIONAL CIVIL AVIATION ORGANIZATION –
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

ICC – INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE – ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ICRM – INSTITUTE FOR CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT

IDA – INTERNATIONAL DEVELOPMENT ASSOCIATION – ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

IFAD – INTERNATIONAL FUND FOR AGRICULTURAL DEVELOPMENT –
ΔΙΕΘΝΕΣ ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

IFC – INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION – ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

IDB – ISLAMIC DEVELOPMENT BANK

IFRCS – INTERNATIONAL FEDERATION OF RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES

ILO – INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION – ΔΙΕΘΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

IFM – INTERNATIONAL MONETARY FUND – ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

IMO- INTERNATIONAL MARITIME ORGANIZATION – ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

IMSO – INTERNATIONAL MOBILE SATELLITE ORGANISATION –
ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

INTERPOL – INTERNATIONAL POLICE

IOC – INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE

IOM – INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION –
ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ
(ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙΜΕΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ)

ISO – INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION

ITSO – INTERNATIONAL TELECOMMUNICATIONS SATELLITE ORGANIZATION

ITU – INTERNATIONAL TELECOMMUNICATION UNION

MIGA – MULTINATIONAL INVESTMENT GUARANTEE AGENCY

OAPEC – ORGANIZATION OF ARAB PETROLEUM EXPORTING COUNTRIES –
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΠΙΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

OIC – ORGANIZATION OF ISLAMIC COUNTRIES – ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΣΛΑΜΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

OPCW – ORGANIZATION OF THE PROHIBITION OF CHEMICAL WEAPONS –
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΞ ΑΠΛΩΣΗΣ ΤΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΟΠΛΩΝ

OPEC – UN – UNCTAD – UNITED NATIONS CONFERENCE ON TRADE AND DEVELOPMENT

UNESCO – UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION

UNIDO – UNITED NATIONS INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

UNRWA – UNITED NATIONS RELIEF AND WORKS AGENCY

UNWTO – WORLD TOURISM ORGANIZATION

WCO – WORLD CUSTOMS ORGANIZATION

WFTU – WORLD FEDERATION OF TRADE UNIONS

WHO – WIPO – WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION

WMO – WORLD METEOROLOGICAL ORGANIZATION

WTO – WORLD TRADE ORGANIZATION

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

1. Η Σαουδαραβική Οικονομία για το χρονικό διάστημα 2016-2017

Η Σαουδαραβική Οικονομία εκτιμάται ότι και για το 2017 θα διατηρηθεί σε πορεία ανάπτυξης. Χαρακτηρίζεται από μία σειρά ειδικών στοιχείων, το πίο σημαντικό από τα οποία είναι το μέγεθός της, ως η μεγαλύτερη οικονομία στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Οι προσδοκίες για το τρέχον έτος είναι αρχικά αισιόδοξες λόγω πολλών παραγόντων, κυρίως της βελτίωσης των τιμών του πετρελαίου μετά και την συμφωνία που επετεύχθη μεταξύ των πετρελαιοπαραγωγών κρατών-μελών του ΟΠΕΚ και των κρατών που παράγουν και εξάγουν πετρέλαιο, χωρίς να είναι μέλη του ΟΠΕΚ, όπως η Ρωσία. Η υπογραφή της σχετικής συμφωνίας αποτελεί σημαντικό ορόσημο που οδήγησε άμεσα στην σχετική αύξηση της τιμής του πετρελαίου έως και τα 56 δολάρια το βαρέλι με τις εκτιμήσεις να μιλούν έως και τα 60 δολάρια το βαρέλι, έως το τέλος τρέχοντος έτους και αρχές του 2018. Οι εξελίξεις αυτές, εφόσον επιβεβαιωθούν, αποτελούν έναν σχετικά καθησυχαστικό παράγοντα.

Επίσης ένας ακόμη περισσότερο σημαντικός παράγων είναι η αποφασιστικότητα και βούληση την οποία επιδεικνύει η ηγεσία της χώρας για την ταχύτερη και ολοκληρωτική εφαρμογή του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (National Transformation Program), πυρήνας του οποίου είναι η αναδιάρθρωση βασικών στρατηγικών τομέων της Σαουδαραβικής οικονομίας, Σημαντική απόδειξη για τα ανωτέρω είναι και η ισχυρή πολιτική βούληση πλήρους εφαρμογής του συγκεκριμένου προγράμματος ενώ σημαντική ένδειξη για υλοποίηση των ανωτέρω είναι και οι πρόσφατες αλλαγές στα ανώτερα κλιμάκια της ηγεσίας και οι τοποθετήσεις νέων προσώπων σε καίριες θέσεις, όπως την διαχείριση των δημοσίων οικονομικών και την αναδιάρθρωση τομέων της δημόσιας διοίκησης. Οι σημαντικές αυτές αλλαγές και η βούληση υλοποίησης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων εντός του οράματος “VISION 2030” προστίθενται στην έκδοση και εφαρμογή αποφάσεων για μέτρα που θα οδηγήσουν στον εξορθολογισμό των δημοσίων οικονομικών και θα συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ενίσχυση και αναδιάρθρωση της εγχώριας οικονομίας στο σύνολό της.

Βασικές Οικονομικές Αρχές, όπως η Γενική Αρχή Φόρων και Εισοδημάτων (Zakat and Tax Authorities), αναμένεται να διαδραματίσουν βασικό ρόλο και να συνεισφέρουν στην αύξηση των δημοσίων εσόδων, όπως η υιοθέτηση και εφαρμογή ΦΠΑ σε συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων, στοιχείο που θεωρείται σημαντικό τμήμα της όλης διαδικασίας αναδιάρθρωσης. Ένας άλλος σημαντικός παράγων στην αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας είναι η αυξανόμενη προσοχή σε σημαντικούς τομείς της εγχώριας οικονομίας, όπως η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με εταίρους παγκόσμιας εμβέλειας, όπως η ενέργεια, το φυσικό αέριο και η βιομηχανία εξόρυξης μεταλλευμάτων και ορυκτών, σχέσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα συμβάλλουν στην ταχύτερη ανάπτυξη της οικονομίας και κυρίως στην ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα, μέσω του προγράμματος

ιδιωτικοποιήσεων και υλοποίησης έργων σε συνεργασία του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (έργα ΣΔΙΤ).

Ο ιδιωτικός τομέας εκτιμάται ότι θα διαδραματίσει έναν σπουδαιότερο ρόλο στην επανέναρξη μεγάλων έργων υποδομών, η ολοκλήρωση των οποίων είχε για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα διακοπεί, με την αναγκαία χρηματοδότηση και παράλληλα την αύξηση της εμπιστοσύνης ώστε να διατηρηθεί κλίμα ηρεμίας και σταθερότητας στην αγορά. Συγχρόνως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μέσω της ίδρυσης και λειτουργίας της Γενικής Αρχής για τις ΜΜΕ αναμένεται να διαδραματίσουν σημαντικό εξίσου ρόλο για την συνολική διαρθρωτική εικόνα του “επιχειρείν” και τον εκσυγχρονισμό της εγχώριας οικονομίας.

Αν και αναμένεται ότι ο κατασκευαστικός τομέας θα εξακολουθήσει να επηρεάζεται αρνητικά, θα πρέπει να αναληφθούν σημαντικές πρωτοβουλίες ώστε ο τομέας αυτός να ενισχυθεί και να διατηρήσει τον σημαντικό ρόλο του στην αναπτυξιακή πορεία της Σαουδαραβικής οικονομίας. Προς το σκοπό αυτό εκτιμάται ότι μεγαλύτερη προσοχή θα δοθεί στα μεγάλα και εθνικής εμβέλειας έργα υποδομών σε τομείς όπως η στέγαση και η εκπαίδευση. Αν και από πολλές πλευρές εκτιμάται ότι η Σαουδαραβική οικονομία θα παρουσίαζε έντονα αρνητικά πρόσημα για το τρέχον έτος, οι μέχρι τώρα επιδόσεις σε αρκετούς τομείς δεν είναι απογοητευτικές. Αν οι επιδόσεις αυτές μετρηθούν με βάση το δημόσιο συμφέρον και τις γενικότερες εξελίξεις και προοπτικές στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής, μπορεί να ειπωθεί με βεβαιότητα ότι η μέχρι τώρα κατάσταση έχει αντιμετωπισθεί αρκετά καλά παρόλη την δραματική μείωση, έως και 70%, στα δημόσια έσοδα της χώρας.

Η ποικιλομορφία και ο εξορθολογισμός των δαπανών αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά της εγχώριας οικονομίας, ενώ η Σαουδαραβική Κυβέρνηση φαίνεται να έχει κατανοήσει καλλίτερα τις συνθήκες διαφάνειας και αποτελεσματικότητας, στοιχεία τα οποία με τη σειρά τους αναμένεται να ενθαρρύνουν την πραγματοποίηση περισσότερων αλλοδαπών επενδύσεων και την λειτουργία νέων επιχειρήσεων.

Ο προϋπολογισμός για το 2017 θεωρείται ως ο πρώτος προϋπολογισμός που προσπαθεί να οδηγήσει την οικονομία στην ανεξάρτησή της από το πετρέλαιο και την διαφοροποίηση αρκετών τομέων της οικονομίας. Τα κύρια χαρακτηριστικά του εφετεινού προϋπολογισμού είναι τα εξής:

Έξοδα – Δαπάνες

Για το 2017 τα συνολικά έξοδα και άλλες δαπάνες του προϋπολογισμού ανέρχονται μέχρι στιγμής στα 890 δις Ριάλια. Για το 2016 αντίστοιχα το σύνολο των δαπανών εκτιμάται ότι ανήλθαν στα 825 δις Ριάλια, 1,8% μείωση, από την αρχική πρόβλεψη στον προϋπολογισμό. Οι συνολικές δαπάνες έως το τέλος του 2016, συμπεριλαμβανομένων και των καθυστερούμενων πληρωμών, ανήλθαν τελικά

στα 930 δις Ριάλια. Οι στρατιωτικές δαπάνες για το 2017 ανέρχονται στα 191 δις Ριάλια έναντι 205 δις Ριαλίων για το 2016.

Για την υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων έως και το 2020, το σύνολο των δαπανών εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 268 δις Ριάλια εκ των οποίων 42 δις έχουν δεσμευθεί για το τρέχον οικονομικό έτος. Ο εφετεινός προϋπολογισμός χαρακτηρίζεται, από διεθνείς οικονομικούς αναλυτές, ως ένας ουδέτερος προϋπολογισμός ενώ τόσο το τρέχον έτος όσο και το 2018 χαρακτηρίζονται ως έτη δημοσιονομικής σταθερότητας και αυστηρότητας.

Δημόσιο Έλλειμμα

Το εκτιμώμενο για το 2017 έλλειμμα του προϋπολογισμού εκτιμάται στο 7,7% του ΑΕΠ ή στα 198 δις Ριάλια ενώ θα είναι χαμηλότερο κατά 33% από εκείνο του 2016 και θα καλυφθεί είτε από την έκδοση ομολόγων είτε από τα συναλλαγματικά αποθέματα. Για το 2016 το έλλειμμα ανήλθε στο 11,5% του ΑΕΠ ή σε 297 δις Ριάλια. Για το 2015 αντίστοιχα το δημόσιο έλλειμμα ανήλθε στα 362 δις Ριάλια. Σύμφωνα με διεθνείς αναλυτές τα ελλείμματα των δύο τελευταίων ετών, 2016 και 2017, στέλνουν ένα ισχυρό μήνυμα ότι η φορολογική πειθαρχία και σταθερότητα αποτελούν μοναδική επιλογή και θα συμβάλλουν σε ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς έως το 2020.

Δημόσια Έσοδα

Για το τρέχον οικονομικό έτος τα συνολικά δημόσια έσοδα εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 692 δις Ριάλια ενώ αντίστοιχα για το 2016 έφθασαν στα 528 δις, παρουσιάζοντας αύξηση 2,7% από τον αρχικό στόχο. Τα έσοδα από τις εξαγωγές πετρελαίου εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 480 δις Ριάλια έναντι 329 δις αντίστοιχα για το 2016. Διεθνείς αναλυτές εκτιμούν ότι ο προβλεπόμενος στόχος παρουσιάζεται ως υπερβολικά αισιόδοξος δεδομένων και των πρόσφατων εξελίξεων, αναφορικά με την δέσμευση που έχει αναλάβει η Σαουδαραβική κυβέρνηση για μείωση της παραγωγής στο πλαίσιο της συμφωνίας που επετεύχθη μεταξύ όλων των πετρελαιοπαραγωγών χωρών-μελών του ΟΠΕΚ.

Άλλοι τομείς της οικονομίας εκτός πετρελαίου

Για το 2017 τα εκτιμώμενα έσοδα από τους άλλους τομείς της οικονομίας, εκτός του πετρελαίου, θα ανέλθουν στα 212 δις Ριάλια από 199 δις αντίστοιχα για το 2016. Τα συνολικά έσοδα για τους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας το 2016 παρουσίασαν αισθητή άνοδο, κυρίως λόγω των μεταφορών από τα αποθέματα σε συνάλλαγμα της Κεντρικής Τράπεζας της χώρας (SAMA). Συγκεκριμένα μεταφέρθηκαν 62,2 δις Ριάλια έναντι 35,4 δις αντίστοιχα το 2015.

Πρόθεση της κυβέρνησης και του οικονομικού επιτελείου είναι η σταδιακή αύξηση των εσόδων, πέραν εκείνων από το πετρέλαιο, να αποτελούν έως το 2020 το 50% των συνολικών εσόδων του προϋπολογισμού.

Τιμές του πετρελαίου – Τιμολογιακή Πολιτική

Η Σαουδαραβική κυβέρνηση έχει, σύμφωνα με διεθνείς αναλυτές των αγορών, υπεραισιόδοξες εκτιμήσεις αναφορικά με τις τιμές του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές και εκτιμά ότι μέχρι το τέλος τρέχοντος έτους θα υπάρξει περαιτέρω άνοδος των τιμών. Ο τρέχων προϋπολογισμός έχει στηριχθεί σε αρκετά συντηρητικές εκτιμήσεις για τις τιμές που θα επικρατήσουν τελικά.

Πολιτική Επιδοτήσεων

Στο πρόγραμμα των βοηθημάτων και επιδοτήσεων, το οποίο εντάσσεται στο ευρύτερο πρόγραμμα κοινωνικής πολιτικής της κυβέρνησης περιλαμβάνονται και οι πρωτοβουλίες που αφορούν στην μεταφορά πόρων και άλλων βοηθημάτων σε φτωχότερα στρώματα της τοπικής κοινωνίας καθώς και σε κατηγορίες πολιτών με χαμηλότερα εισοδήματα. Το εν λόγω πρόγραμμα, το οποίο άρχισε να εφαρμόζεται από τον περασμένο Φεβρουάριο τ.ε., αναμένεται να κοστίσει στον προϋπολογισμό 25 δις Ριάλια ενώ έως το 2020 θα φτάσει στα 60 δις αντίστοιχα. Επίσης σχετικές επιδοτήσεις προβλέπονται αντίστοιχα για διάφορες βιομηχανίες και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ενέργειας και των ορυκτών μεταλλευμάτων.

Φορολογική Πολιτική

Στο πλαίσιο της φορολογικής πολιτικής οι αποφάσεις που έχουν ληφθεί αφορούν στα εξής:

- επιβολή ΦΠΑ, ύψους έως και 5%, σε συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων όπως τα τσιγάρα και τα προϊόντα καπνού, τα ενεργειακά ποτά και τα αναψυκτικά
- επιβολή φόρου στους αλλοδαπούς που ζούν και εργάζονται στη χώρα, καθώς και των μελών των οικογένειών τους.

Δημόσιο Χρέος

Για το 2016 το συνολικό δημόσιο χρέος εκτιμάται ότι ανήλθε στο 12,3% του ΑΕΠ, φθάνοντας στα 316,5 δις Ριάλια εκ των οποίων τα 213,4δις αφορούν σε εξωτερικό δημόσιο χρέος. Οσον αφορά τις προβλέψεις για την πορεία του δημοσίου χρέους έως και το 2020 εξετάζονται τρία διαφορετικά σενάρια. Το πρώτο και βασικό προβλέπει ότι έως το 2020 το δημόσιο χρέος θα φτάσει στα 419 δις Ριάλια, ενώ το δεύτερο πιά συντηρητικό προβλέπει έως τα 737 δις Ριάλια. Σύμφωνα με το τρίτο σενάριο το ύψος του δημοσίου χρέους θα φτάσει στα 590 δις Ριάλια. Εως το 2020 το δημόσιο χρέος αναμένεται να φτάσει έως και το 30% του ΑΕΠ.

2. Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (NationalTransformationPlan) της Σαουδαραβικής Οικονομίας και της Δημόσιας Διοίκησης

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (National Transformation Plan – NTP) που αποτελεί τη “Βίβλο” των βασικών πολιτικών που καλείται να εφαρμόσει η Σαουδαραβική πολιτική και οικονομική ηγεσία, σε ορίζοντα πενταετίας έως το 2020, έχει δύο βασικούς άξονες – την διαφοροποίηση της οικονομίας και την σταδιακή απεξάρτησή της από τις εξαγωγές πετρελαίου, την αύξηση των δημοσίων εσόδων από άλλες πηγές, πέραν των εξαγωγών πετρελαίου και την σταδιακή μείωση των σημειούμενων ελλειμμάτων έως το 2020.

Οι βασικές πολιτικές που φιλοδοξεί να υλοποιήσει η Σαουδαραβική κυβέρνηση, υπό την ηγεσία του διαδόχου και γιού του Βασιλέως Salman, Mohammed Bin Salman, είναι:

- εντατικοποίηση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων διαφόρων επιχειρήσεων του δημόσιου τομέα, όπως για παράδειγμα την κρατική ARAMCO, αεροδρόμια και διάφορες βιομηχανικές μονάδες παραγωγής ενέργειας
- αύξηση των εσόδων του προϋπολογισμού, πέραν εκείνων που προέρχονται από τις εξαγωγές πετρελαίου, από 44 δις \$ το 2015 σε 100 δις \$ το 2020. Η αύξηση των δημοσίων εσόδων αναμένεται να προέλθει από την υιοθέτηση του ΦΠΑ από το 2018 και μετά, αρχικά σε ορισμένα είδη πολυτελείας καθώς και από τις ιδιωτικοποιήσεις στο τομέα της ενέργειας

Τα τελευταία χρόνια η Σαουδαραβική οικονομία είναι απόλυτα εξαρτώμενη από τις εξαγωγές πετρελαίου ενώ ποσοστό 90% των εσόδων του προϋπολογισμού προέρχονται από το πετρέλαιο. Για πρώτη φορά από το 1991 η Σαουδαραβική κυβέρνηση προχώρησε στην σύναψη δανειακής σύμβασης και τη λήψη δανείου ύψους 10 δις \$ από όμιλο ξένων τραπεζών. Σημαντικό ρόλο για την επιτυχή εφαρμογή του φιλόδοξου προγράμματος μεταρρυθμίσεων και την αποδοχή τους από τη τοπική κοινωνία αποτελούν και οι διάφοροι κοινωνικοί παράγοντες. Η προσφορά και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ιδιαίτερα στις νεότερες ηλικίες από 25 ετών και άνω και η, ως εκ τούτου καταπολέμηση της ανεργίας, αποτελεί ζωτικό παράγοντα ώστε να αποφευχθούν οι κάθε είδους διαμαρτυρίες και αντιδράσεις. Βέβαια θα πρέπει να επισημανθεί και το γεγονός ότι η σχεδιαζόμενη επιβολή έστω και έμμεσων φόρων μπορεί να οδηγήσει σε νέες διεκδικήσεις και δικαιώματα που θα θέσουν σε αμφισβήτηση το σύστημα διακυβέρνησης της χώρας.

Σύμφωνα με οικονομικούς αναλυτές το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, στην πιστή εφαρμογή του οποίου προσανατολίζεται η Σαουδαραβική κυβέρνηση, αποτελεί το μεγαλύτερο μεταρρυθμιστικό και φιλόδοξο σχέδιο για την διαφοροποίηση της εγχώριας οικονομίας, αλλά και της κοινωνίας, από το 1932 και μετά. Το ερώτημα το οποίο μένει ακόμη να απαντηθεί είναι εάν η φιλόδοξη αυτή οικονομική μεταρρύθμιση οδηγήσει και στις απαραίτητες κατά πολλούς, κοινωνικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες θα οδηγήσουν σε έναν πραγματικό εκσυγχρονισμό του κράτους και της κοινωνίας. Χαρακτηριστικά ως τέτοιες κοινωνικές μεταρρυθμίσεις θα μπορούσαν να αναφερθούν το δικαίωμα των γυναικών να οδηγούν, η διαφάνεια και ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός του νομικού συστήματος ή ακόμη και ο περιορισμός των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Με την προβλεπόμενη αύξηση των δημοσίων εσόδων στα 100 δις \$ έως το 2020, πέραν των εξαγωγών πετρελαίου, αναμενόταν η περαιτέρω εισροή στα δημόσια ταμεία 56 δις \$ επιπλέον ή ποσοστό 11% του Α.Ε.Π. για το 2015. Επιπρόσθετα για το 2016 ο προϋπολογισμός προέβλεπε μείωση των δαπανών κατά 36 δις \$ ή ποσοστό 8% του Α.Ε.Π. Εκτιμάται ότι οι τομείς εκείνοι που θα συμβάλλουν στην υλοποίηση των νέων κυβερνητικών πολιτικών είναι το λιανεμπόριο και ο τουρισμός που θα οδηγήσουν σε μείωση του ποσοστού ανεργίας και αύξηση των προσφερόμενων θέσεων εργασίας. Επίσης οι τομείς της χημικής βιομηχανίας και των ορυκτών μεταλλευμάτων, που συνδράμουν στην παραγωγή ενέργειας χαμηλού κόστους και στην αύξηση των δημοσίων εσόδων από εξαγωγές προϊόντων ενέργειας, προσδίδουν στην Σαουδαραβική οικονομία συγκριτικό πλεονέκτημα ενώ η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στους τομείς της δημόσιας υγείας και εκπαίδευσης αναμένεται να συμβάλλει στην αύξηση των εσόδων και τον περιορισμό της κρατικής βοήθειας (για τον προϋπολογισμό του 2016 οι συνολικές δαπάνες και για τους δύο τομείς καλύπτουν ποσοστό 35% ή 79 δις \$ περίπου). Τέλος στο τομέα της στέγασης όλες οι εκτιμήσεις συγκλίνουν ότι, μέσα στην επόμενη πενταετία, θα χρειασθούν περί τα 200 με 300 δις \$ για υλοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων.

Όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, ανά τομέα, αυτή έχει ως εξής:

- στον τομέα της ενέργειας θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και θα αυξηθεί η χρηματοδότηση προς τον Οργανισμό “KingAbdullahCityforAtomicandRenewableEnergy”
- στον τομέα της εργασίας προβλέπεται η πλήρης μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας, προκειμένου ο ιδιωτικός τομέας καταστεί περισσότερο ανταγωνιστικός και συμβάλλει στην αύξηση του Α.Ε.Π., χωρίς να στηρίζεται στο δημόσιο. Στόχοι του Υπουργείου Εργασίας είναι η ενίσχυση των πλέον αδύναμων ομάδων του πληθυσμού και η αύξηση της απασχόλησης των γυναικών πάντοτε στο πλαίσιο των κανόνων της Σαρίας
- στον τομέα του περιβάλλοντος, των υδάτινων πόρων και της γεωργίας προβλέπεται η εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος διατροφικής ασφάλειας, που θα περιλαμβάνει και την πρόβλεψη στρατηγικών αποθεμάτων (strategicreserveandstorage). Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται η αύξηση των επενδύσεων στο τομέα της γεωργίας, όχι μόνο στο εσωτερικό αλλά και σε χώρες του εξωτερικού, καθώς και η καταπολέμηση της σπατάλης φαγητού, βάσει προγραμμάτων που έχουν εφαρμοσθεί διεθνώς
- στον τομέα των μεταφορών προτεραιότητα αποτελεί η ανάδειξη της Σαουδικής Αραβίας, ως διαμετακομιστικού κόμβου
- στους τομείς του πολιτισμού και της ενημέρωσης στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος είναι η ενίσχυση της “εθνικής ταυτότητας” των Σαουδαράβων, η δημιουργία περιβάλλοντος που ευνοεί πολιτιστικές δραστηριότητες, η βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων των

MME με περιεχόμενο σχετικό με την Σαουδαραβική παράδοση και την αντιμετώπιση προσπαθειών αμαύρωσης της εικόνας της χώρας από εξωτερικούς παράγοντες

- στον τομέα του δημοσίου και συγκεκριμένα στις δημόσιες υπηρεσίες στρατηγικοί στόχοι είναι η αύξηση του ποσοστού των γυναικών δημοσίων υπαλλήλων, από 39,8% σε 42%, αλλά και του ποσοστού των γυναικών σε υψηλόβαθμες θέσεις του δημοσίου από 1% σε 5%. Μακροπρόθεσμα ο δημόσιος τομέας θα πρέπει να λειτουργεί πιο αποδοτικά, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, με επιτάχυνση και διευκόλυνση των διαφόρων διαδικασιών.

Αλλα στοιχεία τα οποία αφορούν το “Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων” για το 2020 είναι και τα ακόλουθα:

- Το “NationalTransformationPlan – NTP” αποτελείτοπρώτοσκέλος του “Vision 2030”. Στην εκπόνησή του συμμετείχε, υπό την εποπτεία του Πρίγκηπα Αναπληρωτή Διαδόχου, το σύνολο σχεδόν της δημόσιας διοίκησης της χώρας καθώς και 64 Κρατικές Υπηρεσίες
- οι βασικοί στόχοι του προγράμματος, με χρονικό ορίζοντα το 2020, είναι η μείωση της μισθολογικής δαπάνης για τον δημόσιο τομέα από 114 σε 108 δις € άρα από 45% των συνολικών κρατικών δαπανών σε 40%, τα έσοδα από δραστηριότητες που δεν σχετίζονται με το πετρέλαιο να αυξηθούν από 38 δις σε 126 δις € οι εξαγωγές που δεν σχετίζονται με το πετρέλαιο να αυξηθούν από 44 δις σε 78 δις € και οι άμεσες ξένες επενδύσεις από 7 σε 16 δις €
- αντίστοιχα το ποσοστό των γυναικών στο ενεργό εργατικό δυναμικό να αυξηθεί από 23% σε 28%, ενώ η ανεργία θα μειωθεί από 11,9% σε 9% με την δημιουργία 450.000 νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Οι περικοπές επιδοτήσεων σε προϊόντα και υπηρεσίες πρώτης ανάγκης, θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται, με στόχο την εξοικονόμηση 500 εκατομμυρίων €έως το 2020
- βάσει του προγράμματος, οι παραγωγικές δυνατότητες στον πετρελαϊκό τομέα (oiloutputcapacity) θα παραμείνουν στα 152,5 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα, ενώ το 4% της παραγωγής ενέργειας θα αφορά σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι παραγωγικές δυνατότητες στο τομέα του φυσικού αερίου (drygasoutputcapacity) θα αυξηθεί από 12 δις κυβικά πόδια ανά ημέρα σε 17,8 δις
- στο πλαίσιο του προγράμματος δεν αποκλείεται να επιβληθεί έμμεση φορολογία σε επιβλαβή για την υγεία προϊόντα, ενώ το κόστος της αναμόρφωσης του τομέα της πρωτοβάθμιας υγείας υπολογίζεται σε 1 δις €περίπου. Το δημόσιο χρέος αναμένεται να αυξηθεί από 7,7% του Α.Ε.Π. στο 30%, ενώ ως προς την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας, στόχος είναι να αναβαθμισθεί από Aa2 σε A1. Τα στοιχεία ενεργητικού του σαουδαραβικού δημοσίου θα αυξηθούν από 714 δις €σε 1,2 τρις €περίπου

3. Εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για την Σαουδαραβική Οικονομία

Παρόλη την σχετική αύξηση των διεθνών τιμών του πετρελαίου στο προηγούμενο χρονικό διάστημα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην πρόσφατη αναλυτική του έκθεση του περασμένου Μαΐου τρέχοντος έτους για τις οικονομίες των χωρών της Μέσης Ανατολής και Κεντρικής Ασίας, αναφέρεται αναλυτικά στην ανάγκη περισσότερων μεταρρυθμίσεων σε βασικούς τομείς της Σαουδαραβικής Οικονομίας καθώς και στην σταθεροποίηση του φορολογικού συστήματος και των μηχανισμών για άντληση φορολογικών εσόδων.

Για το τρέχον έτος προβλέπει ανάπτυξη της Σαουδαραβικής οικονομίας μόλις 0,4% έναντι 1,4% για το 2016. Η Σαουδική Αραβία, ως ένας εκ των μεγαλύτερων παραγωγών και εξαγωγέων αργού πετρελαίου, έρχεται αντιμέτωπη με τις νέες συνθήκες που επικρατούν στις διεθνείς αγορές πετρελαίου. Παρόλη την πρόσφατη συμφωνία μεταξύ των πετρελαιοπαραγωγών χωρών-μελών του ΟΠΕΚ και άλλων πετρελαιοπαραγωγών χωρών, όπως η Ρωσία, για αύξηση της παραγωγής και άνοδο των τιμών, από τα 26 δολάρια το βαρέλι τον Ιανουάριο 2016 στα 50 δολάρια περίπου σήμερα, η κατάσταση εξακολουθεί να παραμένει εύθραστη με την μέση τιμή του πετρελαίου να σταθεροποιείται γύρω στα 55 με 60 δολάρια το βαρέλι, τόσο για το τρέχον έτος όσο και για το 2018.

Για το τρέχον έτος η Σαουδαραβική οικονομία φαίνεται να ανακάμπτει σε κάποιο βαθμό, αναφορικά προς τους ρυθμούς ανάπτυξης έναντι της στασιμότητας που παρατηρήθηκε το 2016. Τα μέτρα λιτότητας και η σχετικά αυστηρή δημοσιονομική πολιτική που εφαρμόστηκε καθόλη την διάρκεια του προηγούμενου έτους, εκτιμάται ότι εξισορρόπησαν την κατάσταση και δημιούργησαν θετικές προσδοκίες για το άμεσο και προσεχές μέλλον. Η σταδιακή και συνεχής μείωση των διεθνών τιμών του πετρελαίου οδήγησε σε δραστική μείωση των δαπανών του προϋπολογισμού ώστε να επιτευχθεί και μείωση του ελλείμματος, το οποίο για το 2016 έφθασε στο 15% περίπου του ΑΕΠ.

Για το τρέχον έτος σημειώθηκαν σημαντικές καθυστερήσεις στις πληρωμές των εργολάβων, μειώθηκαν οι επιδοτήσεις για την ενέργεια ενώ παράλληλα μειώθηκαν και οι αμοιβές σε αρκετές κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων. Ο ιδιωτικός τομέας, ο οποίος σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από τις δαπάνες του προϋπολογισμού, σημειώνει σημαντική επιβράδυνση στους ρυθμούς ανάπτυξης η οποία έφθασε μόλις στο 0,3%, ποσοστό που χαρακτηρίζεται ως “ελάχιστο θετικό”. Για το υπόλοιπο του τρέχοντος έτους όσο και για το 2018, οι εκτιμήσεις διαφαίνονται περισσότερο θετικές, όπου η προσαρμογή της Σαουδαραβικής οικονομίας εκτιμάται ότι θα είναι περισσότερο εύκολη δεδομένων και των δημοσιονομικών μέτρων τα οποία ελήφθησαν για την σταθεροποίηση των δημοσιονομικών.

Βέβαια οι μέχρι σήμερα οικονομικές προβλέψεις δεν περιελάμβαναν τις επιπτώσεις των πρόσφατων αποφάσεων της κυβέρνησης για πάγωμα των επιδομάτων μεγάλης κατηγορίας δημοσίων υπαλλήλων καθώς και μειώσεις των μισθών, ακόμη και υπουργών της κυβέρνησης έως και 20%, μέτρα

τα οποία βέβαια έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην οποιαδήποτε προσπάθεια για ενίσχυση της ανάπτυξης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου η μέση τιμή του πετρελαίου η οποία είναι απαραίτητη για να εξισσοποιηθεί ο προϋπολογισμός της χώρας θα πρέπει να είναι στα 79,70 \$ το βαρέλι έναντι 92,90 \$ για το 2015.

Όσον αφορά το έλλειμμα του προϋπολογισμού για το 2017 προβλέπεται να σταθεροποιηθεί στο 9,5% του ΑΕΠ έναντι 13% για το 2016. Η βελτίωση του επιπέδου των τιμών του αργού πετρελαίου εκτιμάται ότι θα επηρεάσει στο σύνολό της την οικονομία, περισσότερο για το τρέχον έτος και για το 2018 από ότι τα προηγούμενα χρόνια.

ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Εκταση	2.149.690 τετραγωνικά χιλιόμετρα
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.-σε τιμές αγοραστικής δύναμης)	2014: 1.653 τρις \$ 2015: 1.711 τρις \$ 2016: 1.731 τρις \$
Αύξηση Α.Ε.Π.	2014: 3,6% 2015: 3,5% και 2016: 1,2%
Κατά Κεφαλή Ετήσιο Εισόδημα	2014: 53.700 \$ 2015: 54.500 \$ 2016: 54.100 \$
Ακαθάριστες Εθνικές Αποταμιεύσεις	2014: 38,3% ΑΕΠ 2015: 26,4% ΑΕΠ 2016: 25% ΑΕΠ
Κατανάλωση Νοικοκυριών	42,3% ΑΕΠ
Κυβερνητικές Δαπάνες	29,6% ΑΕΠ
Επενδύσεις πάγιων κεφαλαίων	29,5% ΑΕΠ
Επενδύσεις σε αποθέματα	5,9% ΑΕΠ

Εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών	30,7% ΑΕΠ
Εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών	-38% ΑΕΠ
Σύνθεση ΑΕΠ ανά τομέα	Αγροτικός τομέας – γεωργία: 2,4% Βιομηχανία: 42,9% Υπηρεσίες: 54,7%
Γεωργία – Αγροτικός Τομέας	σιτηρά, οπωροκηπευτικά, εσπεριδοειδή, πουλερικά, γαλακτοκομικά, βοοειδή και άλλα νωπά κρέατα
Βιομηχανία	πετρέλαιο και πετρελαιοειδή, πετροχημικά, αμμωνία, βιομηχανικά αέρια, τσιμέντα, λιπάσματα, πλαστικά, μέταλλα και ορυκτά, κατασκευές και δομικά υλικά
Βιομηχανική Παραγωγή	2016: 0,6%
Εργατικό Δυναμικό	12,02 εκατομμύρια (80% αλλοδαποί εργαζόμενοι)
Εργατικό Δυναμικό ανά τομέα	Γεωργία-αγροτικός τομέας: 6,7% Βιομηχανία: 21,4% Υπηρεσίες: 71,9%
Ανεργία	2015: 11,4% 2016: 11,2%
Προϋπολογισμός Φόροι και Άλλα Εσοδα	2016: 23,5% ΑΕΠ
Προϋπολογισμός Φόροι και άλλα Εσοδα	Εσοδα 2015: 193 δις \$ Δαπάνες 2015: 318 δις \$
Ελλειμμα Προϋπολογισμού Δημόσιο Χρέος (% Α.Ε.Π.)	2015: 28,3% Α.Ε.Π. 2016: -13,6% ΑΕΠ
Πληθωρισμός	2015: 15% Α.Ε.Π. 2016: 31% Α.Ε.Π.
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	2015: 2,2% 2016: 4,4%
Εξαγωγές	2015: -56,72 δις \$ 2016: -24,91 δις \$
Εξαγωγές – Κυριότεροι	2015: 202,3 δις \$ 2016: 205,3 δις \$
	Κίνα 13,2%, Ιαπωνία 10,9%, ΗΠΑ 9,6%, Ινδία 9,3% και

Πελάτες	Νότιος Κορέα 8,5%
Εισαγωγές	2015: 155 δις \$ 2016: 157,7 δις \$
Εισαγωγές – Κυριώτεροι Προμηθευτές	Κίνα 13,8%, ΗΠΑ 12,5%, Γερμανία 7%, Νότιος Κορέα 6%, Ινδία 4,4%, Ιαπωνία 4,3%, Ηνωμένο Βασίλειο 4,3%
Συναλλαγματικά αποθέματα και αποθέματα σε χρυσό	31/12/2015: 616,4 δις \$ 31/12/2016: 553,7 δις \$
Εξωτερικό Δημόσιο Χρέος	31/12/2015: 169,8 δις \$ 31/12/2016: 200,9 δις \$
Άμεσες Αλλοδαπές Επενδύσεις στην Σαουδική Αραβία	31/12/2015: 250,7 δις \$ 31/12/2016: 258,7 δις \$
Σαουδαραβικές Επενδύσεις στο Εξωτερικό	31/12/2015: 37,98 δις \$ 31/12/2016: 42,95 δις \$

1. Εξέλιξη και Ανάλυση Βασικών Οικονομικών Μεγεθών

3.1 Κίνητρα για άμεσες αλλοδαπές επενδύσεις στην Σαουδική Αραβία

Κίνητρα που δίνει η Σαουδαραβική Κυβέρνηση προκειμένου προσελκύσει περισσότερους αλλοδαπούς επενδυτές, μεταξύ των άλλων, είναι:

- κανένας περιορισμός σε επανεξαγωγή κεφαλαίων
- 100% συνεταιρική εκμετάλλευση γής από αλλοδαπούς επενδυτές
- απαλλαγή από φορολογία εισοδήματος και φορολογία 20% επί των κερδών των ξένων εταιρειών
- οι αλλοδαποί επενδυτές έχουν το δικαίωμα να επωφεληθούν από ειδικευμένους οικονομικούς θεσμούς (τοπικούς και διεθνείς)
- απελευθερωμένη αγορά με πληθυσμό γύρω στα 29 με 30 εκατομμύρια κατοίκους
- προσέγγιση σε άλλες μεγάλες αγορές
- χαμηλά εργατικά κόστη

- κυριότερος προμηθευτής σε ενέργεια
- εγγύηση στις μεταφορές
- πρώτη μεταξύ των χωρών-μελών του Συμβουλίου Συνεργασίας και των χωρών της Δυτικής Ασίας, αναφορικά με τις ξένες επενδύσεις
- πρώτη στον Αραβικό Κόσμο, όσον αφορά τις άμεσες ξένες επενδύσεις, με εισροές αλλοδαπών κεφαλαίων έως και 38,2 δις δολάρια, ποσοστό 39% επί του συνόλου των άμεσων αλλοδαπών επενδύσεων στις αραβικές χώρες
- πρώτη χώρα αποδέκτης στο σύνολο των ενδο-αραβικών επενδύσεων, συνολικής αξίας 11,6 δις δολαρίων με ποσοστό 60,4% επί του συνόλου
- οι σημαντικότερες επενδύσεις των χωρών της Δυτικής Ασίας κατευθύνονται στην Σαουδική Αραβία, Τουρκία και ΗΑΕ
- η Σαουδική Αραβία έχει υπογράψει και έχει θέσει σε ισχύ 41 διμερείς συμφωνίες με διάφορες χώρες, μεταξύ αυτών 17 συμφωνίες για επενδύσεις και 24 για αποφυγή διπλής φορολογίας

3.2. Επενδυτικά Σχέδια έως το 2020

Η Σαουδαραβική Κυβέρνηση έως το 2020 προβλέπει την υλοποίηση επενδύσεων σε διάφορους τομείς ως ακολούθως:

- 200 δις δολάρια σε διάφορα έργα υποδομών
- 92 δις δολάρια στο τομέα των πετροχημικών
- 90,7 δις δολάρια στην παραγωγή και εκμετάλλευση ηλεκτρικής ενέργειας
- 88 δις δολάρια για μονάδες αφαλάτωσης θαλασσινού νερού
- 70,7 δις δολάρια για τους τομείς των τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και ηλεκτρονικών επικοινωνιών
- 53,5 δις δολάρια για ανάπτυξη του τουρισμού και των τουριστικών υποδομών της χώρας
- 50 δις δολάρια για παραγωγή φυσικού αερίου
- 28,3 δις δολάρια για επέκταση της αγροτικής παραγωγής
- 10,7 δις δολάρια για θέματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης

- 22 δις δολάρια για κατασκευή του υπόγειου σιδηροδρομικού δικτύου της πρωτεύουσας Ριάντ

Χαρακτηριστικά παραδείγματα σημαντικής αξίας επενδύσεων που υλοποιεί η κυβέρνηση της χώρας είναι ο τομέας της κατοικίας και της ανέγερσης νέων συγκροτημάτων κατοικιών για στέγαση του αυξανόμενου πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας καθώς και η ανάθεση του έργου για την κατασκευή του υπόγειου σιδηροδρομικού δικτύου της πρωτεύουσας Ριάντ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο της Υεμένης – Επιπτώσεις και συνέπειες στην Σαουδαραβική οικονομία

Η στρατιωτική εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο της Υεμένης έχει οδηγήσει την οικονομική ηγεσία της χώρας σε αδιέξοδες καταστάσεις ενώ, σύμφωνα με αρκετούς οικονομικούς αναλυτές, οι πραγματικές επιπτώσεις και συνέπειες στην εγχώρια οικονομία δεν έχουν γίνει ακόμη ορατές και στις πραγματικές τους διαστάσεις.

Η οικονομική κρίση στην Σαουδική Αραβία, λόγω της μακροχρόνιας εμπλοκής της χώρας στον πόλεμο της Υεμένης αποδείχθηκε πολύ περισσότερο σοβαρή από ότι στην αρχή διαφάνηκε από την ηγεσία της χώρας. Το οικονομικό επιτελείο έρχεται αντιμέτωπο με μία αρκετά περίπλοκη κατάσταση και με δεδομένο το γεγονός ότι απεσύρθησαν από τις τράπεζες περί τα 669 δις \$ από λογαριασμούς μεγαλοκαταθετών επιδεινώνει ακόμη περισσότερο την όλη εικόνα της εγχώριας οικονομίας. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί κάποιος περισσότερο αναλυτικά στους λόγους που οδήγησαν στην οικονομική κρίση, καθώς και στις επιπτώσεις και προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η Σαουδαραβική οικονομία απέναντι στην δύσκολη αλλά και αβέβαιη, όσον αφορά το χρόνο και το τρόπο λήξης των συγκρούσεων στην Υεμένη και την οριστική απεμπλοκή της από τα πεδία των μαχών.

Πρώτος λόγος είναι η κατακόρυφη πτώση της τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές. Η Σαουδαραβική οικονομία είναι απόλυτα συνδεδεμένη με τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου με αποτέλεσμα η σημαντική πτώση του πετρελαίου όλο το προηγούμενο χρονικό διάστημα και η σταθεροποίηση της τιμής του στα 50 \$ το βαρέλι οδήγησε σε μείωση των εσόδων του προϋπολογισμού και την εγχώρια οικονομία σε κρίση.

Δεύτερος λόγος είναι η στρατιωτική εμπλοκή της χώρας στον πόλεμο και η κάλυψη του υπέρογκου κόστους των στρατιωτικών επιχειρήσεων από τις Σαουδαραβικές ένοπλες δυνάμεις. Η πολιτική αυτή που ακολουθεί το τελευταίο χρονικό διάστημα η ηγεσία της χώρας και το υπερβολικό

οικονομικό κόστος των στρατιωτικών επιχειρήσεων οδήγησαν την οικονομία σε κρίση, ενώ πολλά δις δολάρια καταναλώθηκαν για τη κάλυψη των στρατιωτικών επεμβάσεων.

Σύμφωνα τέλος με όλους τους οικονομικούς αναλυτές εκτιμάται ότι το έλλειμμα του προϋπολογισμού θα φθάσει ή και θα ξεπεράσει το 20% περίπου στο αμέσως επόμενο διάστημα. Επιπρόσθετα το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο σε πρόσφατη έκθεσή του αναφέρει ότι ο προϋπολογισμός της χώρας για πρώτη φορά την τελευταία δεκαετία παρουσιάζει σημαντικό έλλειμμα, ενώ τα αποθέματα της Κεντρικής Τράπεζας της χώρας σε συνάλλαγμα παρουσιάζουν μείωση κατά 10%, σε σύγκριση προς το προηγούμενο έτος, κατά 70 δις \$ περίπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΣΑΟΥΔΙΚΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ

Οι σχέσεις της Ελλάδος με το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας χαρακτηρίζονται, τόσο στο πολιτικό όσο και στο επιχειρηματικό, οικονομικό και εμπορικό πεδίο παραδοσιακά καλές με μακράιωνη ιστορία που φθάνει στις αρχές του εικοστού αιώνα και συγκεκριμένα στο 1926, όταν οι δύο χώρες απέκτησαν για πρώτη φορά επίσημες διπλωματικές σχέσεις. Η πρώτη Ελληνική πρεσβεία λειτούργησε στη Τζέντα το 1943, πρωτεύουσα του Βασιλείου την εποχή εκείνη.

Οι διμερείς επιχειρηματικές, οικονομικές και εμπορικές σχέσεις ρυθμίζονται από την Συμφωνία Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις έξι χώρες-μέλη του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου (GCC Countries – Μπαχρέϊν, Κουβέϊτ, Ομάν, Κατάρ, Σαουδική Αραβία και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα). Επίσης σε διμερές επίπεδο ισχύει από το 1988 η Συμφωνία Οικονομικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Agreement on Economic and Technological Cooperation), σύμφωνα με την οποία προβλέπεται η σύσταση και σύγκλιση Μικτής Διϋπουργικής Επιτροπής (Mixed Ministerial Committee) με σκοπό την ενασχόληση και προώθηση θεμάτων αμοιβαίου διμερούς ενδιαφέροντος. Η εν λόγω Μικτή Διϋπουργική Επιτροπή έχει συγκληθεί τρεις φορές έως σήμερα, τον Νοέμβριο 1987 στην Αθήνα, τον Φεβρουάριο 1992 στο Ριάντ και τον Μάιο 1999 στην Αθήνα. Τον Φεβρουάριο τ.ε. πραγματοποιήθηκε, μετά από 18 χρόνια, η 4^η Μικτή Διϋπουργική Επιτροπή (ΜΔΕ) Ελλάδος-Σαουδικής Αραβίας στο Ριάντ, συγχρόνως με διμερές Ελληνο-Σαουδαραβικό Επιχειρηματικό Φόρουμ και Ελληνική επιχειρηματική αποστολή.

Οι ελληνικές εξαγωγές συνεχίζουν να καταγράφουν θετικές επιδόσεις παρουσιάζοντας αυξητική πορεία, αύξηση 45% το 2011 έναντι του 2010, αύξηση 63,33% το 2012 έναντι του 2011, αύξηση 5% το 2013 έναντι του 2012 και αύξηση 95% το 2014 έναντι του 2013. Αντίστοιχα το 2015 παρουσιάζουν μία μικρή μείωση της τάξεως του 6% και από 784.089.801 € το 2014 μειώθηκαν στα 737.145.890 €. Χωρίς τα πετρελαιοειδή, οι ελληνικές εξαγωγές προς την Σαουδική Αραβία παρουσίασαν το 2015 μία μικρή αύξηση έναντι του 2014 και από 114.088.326 € το 2014 αυξήθηκαν στα 125.285.515 € το 2015 (αύξηση 9%). Αντίστοιχη μείωση παρουσίασαν και οι εισαγωγές της Ελλάδος από την Σαουδική Αραβία και από

1.311.565.215 € το 2014 μειώθηκαν στα 956.172.830 € το 2015 (μείωση 27%). Οι εισαγωγές της Ελλάδος χωρίς τα πετρελαιοειδή παρουσίασαν μία σχετική μείωση και από 138.456.548 € το 2014 μειώθηκαν στα 137.578.695 € το 2015. Για το 2016 αντίστοιχα οι ελληνικές εξαγωγές παρουσιάζουν περαιτέρω μείωση της τάξεως του 43% και από 784.089.801 € το 2015 μειώθηκαν στα 447.067.097 € το 2016. Χωρίς τα πετρελαιοειδή οι ελληνικές εξαγωγές προς την Σαουδική Αραβία παρουσιάζουν το 2016 μία μικρή μείωση έναντι του 2015 της τάξεως του 13% και από 125.285.476 € το 2015 μειώθηκαν στα 108.810.364 € το 2016. Αντίστοιχη μείωση παρουσίασαν και οι εξαγωγές της Σαουδικής Αραβίας προς την Ελλάδα της τάξεως του 12% και από 956.528.642 € το 2015 μειώθηκαν στα 841.213.268 € το 2016. Οι εισαγωγές της Ελλάδος χωρίς τα πετρελαιοειδή παρουσίασαν μία σχετική αύξηση της τάξεως του 7% και από 137.578.695 € το 2015 αυξήθηκαν στα 146.446.783 € το 2016.

Τα κυριότερα εισαγόμενα προϊόντα από την Σαουδική Αραβία είναι: λάδια ακατέργαστα από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά, πολυαιθυλένιο γραμμικό, απορρίμματα και θραύσματα χαλκού, πολυπροπυλένιο σε αρχικές μορφές, στυρόλιο, συμπολυμερή του προπυλενίου σε αρχικές μορφές, απορρίμματα από αργίλιο και άλλα.

Τα κυριότερα εξαγόμενα προϊόντα από την Ελλάδα προς την Σαουδική Αραβία είναι: άλλα λάδια περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο που υπερβαίνει το 1%, λάδια με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 95 και όχι μεγαλύτερο του 98, μαργαρίνες, άσφαλτος από πετρέλαιο, ελιές, μάρμαρα, τραβερτίνες και αλάβαστρα, μέρη από μηχανές, βερικόκα παρασκευασμένα ή διατηρημένα, διόπτρες σκόπευσης και άλλα.

Από το 2010 και μετά οι ελληνικές εξαγωγές, παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων καλούνται να λειτουργήσουν σε συνθήκες διεθνούς οικονομικής και εμπορικής αστάθειας και έντονης ρευστότητας, παρουσιάζουν έντονα αυξητική πορεία, αύξηση 69% το 2010 έναντι του 2009 καθώς και περαιτέρω αύξηση την τετραετία 2011-2014 κατατάσσοντας την Σαουδική Αραβία στην 9^η θέση, αναφορικά με την προώθηση ελληνικών προϊόντων στην Σαουδαραβική Αγορά. Για την ίδια περίοδο η Σαουδική Αραβία βρίσκεται στην 27^η θέση, αναφορικά με τις εξαγωγές Σαουδαραβικών προϊόντων στην ελληνική αγορά.

1.2. Εντοπισμός ελληνικών προϊόντων με προοπτικές αύξησης εξαγωγών

Η αγορά της Σαουδικής Αραβίας αποτελεί για μεγάλο χρονικό διάστημα μία από τις σημαντικότερες αγορές προώθησης και παρουσίας ελληνικών προϊόντων στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής.

Ο τομέας των τροφίμων αποτελεί μαζί με το τομέα των δομικών υλικών και των κατασκευών αυτούς που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες προοπτικές αύξησης των ελληνικών εξαγωγών και μεγαλύτερης παρουσίας επώνυμων ελληνικών προϊόντων στην αγορά της Σαουδικής Αραβίας. Άλλοι τομείς που συμμετέχουν αποφασιστικά στην ενίσχυση και διεύρυνση των διμερών επιχειρηματικών και εμπορικών σχέσεων είναι ο τομέας της ενέργειας και οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας (αιολική ενέργεια, ηλιακή ενέργεια και ηλιακά συστήματα, φωτοβολταϊκά συστήματα και άλλα), η προστασία

του περιβάλλοντος και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε στρατηγικούς για την ανάπτυξη της Σαουδαραβικής Οικονομίας τομείς. Ως τέτοιοι τομείς είναι η δημόσια υγεία, η νοσοκομειακή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, θέματα εκπαίδευσης και στέγασης, διαχείρισης υδάτων και υδάτινων πόρων και άλλους.

Σε όλους τους ανωτέρω τομείς εντοπίζεται μεγάλο ενδιαφέρον από πλευράς ελληνικών επιχειρήσεων που διαθέτουν την απαραίτητη τεχνογνωσία και Know-How καθώς και την απαραίτητη εμπειρία ώστε να ξεκινήσουν επιχειρηματική συνεργασία και συμπράξεις με τοπικές Σαουδαραβικές επιχειρήσεις. Από την άλλη πλευρά η χώρα μας αποτελεί μία ενδιαφέρουσα αγορά για την Σαουδαραβική επιχειρηματική κοινότητα καθώς επίσης και πύλη για την είσοδο των Σαουδαραβικών επιχειρήσεων στις αγορές των Ευρωπαϊκών Χωρών.

1.3. Προτάσεις περαιτέρω ανάπτυξεως των ελληνικών εξαγωγών

Η Ελλάδα και η Σαουδική Αραβία, στο πλαίσιο της μακρόχρονης και πολύπλευρης συνεργασίας τους σε πολλά επίπεδα και αρκετούς τομείς, παρουσιάζουν πολλά κοινά στοιχεία και έχουν πολλά να μοιραστούν σε διάφορους τομείς, όπως ο τουρισμός, το εμπόριο, η διεύρυνση της επιχειρηματικής συνεργασίας και άλλους.

Εν μέσω της οικονομικής κρίσης που αντιμετωπίζει η χώρα μας, αλλά και της αστάθειας και αβεβαιότητας που επικρατεί στο διεθνές επιχειρηματικό περιβάλλον, αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να επιβιώσουν μέσα σε αυτές τις αντίξοες συνθήκες, στρέφουν το ενδιαφέρον τους προς τη περιοχή της Μέσης Ανατολής και τις αγορές των Αραβικών Χωρών. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι από το 2009 και μετά έχουν πολλαπλασιασθεί και συνεχίζουν την ανοδική τους πορεία οι επιχειρηματικές, οικονομικές και εμπορικές επαφές και συναντήσεις Ελλήνων και Αράβων επιχειρηματιών ενώ παράλληλα πραγματοποιούνται μία σειρά επιχειρηματικών και άλλων εκδηλώσεων που συμβάλλουν στην ενίσχυση και διεύρυνση της διμερούς επιχειρηματικής και οικονομικής συνεργασίας. Στο πλαίσιο των προτάσεων και των πρωτοβουλιών που αναπτύσσονται για την περαιτέρω ανάπτυξη των διμερών επιχειρηματικών, οικονομικών και εμπορικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών εντάσσονται οι **επιχειρηματικές αποστολές** που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί στο κλάδο των τροφίμων και των δομικών υλικών και σε άλλους τομείς, σε συνεργασία του Γραφείου Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Τζέντας με διάφορους ελληνικούς επιχειρηματικούς φορείς, όπως την Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου (EnterpriseGreeceTradeandInvestS.A.), το Αραβό-Ελληνικό Επιμελητήριο Εμπορίου και Ανάπτυξεως και άλλους καθώς και πλήθος άλλων εκδηλώσεων προβολής και διαφήμισης της χώρας μας, σε συνεχή και γόνιμη συνεργασία με τη Πρεσβεία της χώρας μας στο Ριάντ και το Γενικό Προξενείο Τζέντας.

Διεθνείς Κλαδικές ή Επαγγελματικές Εκθέσεις

Η συμμετοχή των ελληνικών επιχειρήσεων σε διάφορες διεθνείς κλαδικές ή επαγγελματικές εκθέσεις που πραγματοποιούνται όλο το χρόνο σε διάφορους τομείς, κυρίως σε Ριάντ και Τζέντα, αποτελούν μία άλλη, εξίσου με τη συμμετοχή σε επιχειρηματικές αποστολές, βαρύνουσας σημασίας πρόταση με σκοπό τη περαιτέρω ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών και προώθηση επώνυμων ελληνικών προϊόντων στην Σαουδαραβική αγορά.

Η επιλογή ενός σημαντικού επιχειρηματικού γεγονότος είναι ζήτημα καίριας σημασίας καθώς επίσης και η παροχή επαγγελματικής στήριξης από τους διοργανωτές. Η μεμονωμένη συμμετοχή δεν προκρίνεται ως η καταλληλότερη μέθοδος προσέγγισης της τοπικής αγοράς. Υπάρχουν αρκετοί και σοβαροί περιορισμοί στις εισαγωγές προϊόντων και αγαθών στη χώρα καθώς και διάφορες νομικές και γραφειοκρατικές διαδικασίες που θα πρέπει να εφαρμοσθούν πιστά προκειμένου πραγματοποιηθεί μία οποιαδήποτε επιχειρηματική συναλλαγή.

Εβδομάδες ελληνικών προϊόντων και εκδηλώσεις “inStorePromotions”

Η Σαουδική Αραβία συγκαταλέγεται στις χώρες με τις περισσότερες ευκαιρίες και δυνατότητες για οποιαδήποτε επιχειρηματική, επενδυτική ή άλλη πρωτοβουλία ή δράση. Παρόλα αυτά θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Σαουδαραβική αγορά αποτελεί μία λίαν ανταγωνιστική αγορά ενώ οι επιχειρηματικές και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις, με καθαρά επιχειρηματικό και εμπορικό χαρακτήρα, πρωτοβουλίες και συναλλαγές θα πρέπει να είναι πάντα στοχευμένες και να γίνονται στη βάση της ποιότητας και του κόστους.

Διμερείς επιχειρηματικές επαφές και συναντήσεις

Οι διμερείς επιχειρηματικές επαφές και συναντήσεις, οι απευθείας και διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ Ελλήνων και Σαουδαραβίων επιχειρηματιών, η διεύρυνση του κύκλου των επαφών και γνωριμιών και η καλλιέργεια ουσιαστικών φιλικών σχέσεων με την αναγκαία υπομονή και επιμονή που απαιτούνται αποτελούν προϋποθέσεις αλλά και προτάσεις για περαιτέρω αύξηση των διμερών επιχειρηματικών, οικονομικών και εμπορικών σχέσεων και κατά συνέπεια ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών και ενίσχυση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας.

2. Επενδύσεις

2.1. Προτάσεις προσέλκυσης επενδύσεων

Στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλει η χώρα μας για προσέλκυση αλλοδαπών επενδυτών η πραγματοποίηση επενδυτικών ημερίδων αποτελεί το βασικό εργαλείο παρουσίασης και διαφήμισης των επιδόσεων και της προόδου που έχει πετύχει η Ελληνική Οικονομία σε βασικούς στρατηγικούς τομείς που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για υποψήφιους αλλοδαπούς επενδυτές.

3. Τουρισμός – Προτάσεις ενίσχυσης τουριστικών ροών προς τη χώρα μας

Ο τουρισμός συγκαταλέγεται στους τομείς με σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης και ενίσχυσης των διμερών οικονομικών, επιχειρηματικών και τουριστικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών. Η προώθηση και συνεχής διαφήμιση της Ελλάδος ως κατεξοχήν τουριστικού προορισμού, μέσω της συμμετοχής της χώρας μας στην Διεθνή Έκθεση Τουρισμού, που πραγματοποιείται σε ετήσια βάση στο Ριάντ (RiyadhTravelFair), αλλά και στην αντίστοιχη διεθνή έκθεση τουρισμού Τζέντα (JeddahInternationalTravelFair) αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την ενίσχυση της εικόνας της χώρας μας ως ελκυστικού τουριστικού προορισμού στους Σαουδάραβες τουρίστες, η πλειοψηφία των οποίων είναι υψηλού εισοδηματικού επιπέδου και με αρκετές ιδιαιτερότητες ως προς το τρόπο και τις συνήθειες διαβίωσής τους και τα κριτήρια επιλογής τους για έναν τουριστικό προορισμό.

Οι κατά διαστήματα προσκλήσεις σε Σαουδάραβες δημοσιογράφους, ταξιδιωτικούς πράκτορες και ταξιδιωτικά γραφεία ώστε να επισκέπτονται διάφορες τουριστικές περιοχές της χώρας μας και να συμμετέχουν σε διάφορες εκδηλώσεις τουριστικού περιεχομένου αποτελούν ενέργειες με ανταποδοτικά ωφέλιμα αποτελέσματα. Παράλληλα παρέχουν μοναδικές ευκαιρίες διαφήμισης και προώθησης της ελληνικής τουριστικής αγοράς και των δυνατοτήτων της χώρας μας για παροχή τουριστικών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου.

Επίσης και σε συνεργασία με την “HELEXPO – ΔΕΘ” και συγκεκριμένα κατά την διάρκεια της διεθνούς εκθέσεως τουρισμού “PHILOXENIA”, που πραγματοποιείται στην Θεσσαλονίκη και σε εφαρμογή του προγράμματος “HOSTEDBUYERSPROGRAMME” θα πρέπει να προσκαλούνται επιλεκτικά έγκριτοι Σαουδάραβες δημοσιογράφοι και εκπρόσωποι μεγάλων Σαουδαραβικών ταξιδιωτικών γραφείων, προκειμένου παρακολουθούν την εν λόγω διεθνή έκθεση και πραγματοποιούν σημαντικές διμερείς επαφές και συναντήσεις με εκπροσώπους ελληνικών και ξένων ταξιδιωτικών γραφείων, εκπροσώπους μεγάλων ξενοδοχείων και αεροπορικών εταιρειών.

4.Σύγκλιση 4^{ης} Μεικτής Διϋπουργικής Επιτροπής Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας, Ριάντ 20 Φεβρουαρίου 2017

Στο πλαίσιο της επίσημης επίσκεψης του κ. Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας στην Σαουδική Αραβία, πραγματοποιήθηκε η 4^η Μεικτή Διϋπουργική Επιτροπή (ΜΔΕ) Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας (Greek-SaudiJointMinisterialCommittee). Η 4^η Μεικτή Διϋπουργική Επιτροπή ασχολήθηκε αποκλειστικά με την προώθηση και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών σε στρατηγικούς τομείς, όπως της οικονομίας, του εμπορίου, των επενδύσεων, της τεχνολογικής και επιστημονικής συνεργασίας, του πολιτισμού, της νεολαίας και του αθλητισμού.

Επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας ήταν ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών, κ. Γ.Κατρούγκαλος αρμόδιος για θέματα Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Διεθνούς Οικονομικής Συνεργασίας και Εξωτερικού Εμπορίου. Επικεφαλής της Σαουδαραβικής Αντιπροσωπείας ήταν ο Πρόεδρος του Σαουδαραβικού Οργανισμού, αρμόδιος για θέματα προσέλκυσης αλλοδαπών επενδύσεων (SAGIA – SAUDIARABIANGENERALINVESTMENTAUTHORITY) και μέλος της Βασιλικής Οικογένειας H.R.H. PrinceSaudibinKhalidAlFaisal.

Ως επικεφαλής της Σαουδαραβικής Αντιπροσωπείας, αφού καλωσόρισε τον Έλληνα Αναπληρωτή Υπουργό Εξωτερικών και τα υπόλοιπα μέλη της Ελληνικής Αντιπροσωπείας, παρουσίασε όλα τα μέλη της Σαουδαραβικής Αντιπροσωπείας και τόνισε την ιδιαίτερη σημασία που αποδίδει η Σαουδαραβική πλευρά στην σύγκλιση της 4^{ης} Μεικτής Διυπουργικής Επιτροπής, αναφορικά με την περαιτέρω ενίσχυση και προώθηση της διμερούς συνεργασίας στους τομείς που παρουσιάζουν σημαντικό ενδιαφέρον για τις δύο χώρες. Στην σύντομη εναρκτήρια παρέμβασή του, αφού τόνισε τους ισχυρούς δεσμούς που συνδέουν τις δύο χώρες και τις ιδιαίτερα φιλικές και στενές σχέσεις στους τομείς της οικονομίας, του εμπορίου, των επενδύσεων και άλλους, αναφέρθηκε συνοπτικά στις προτεραιότητες της Σαουδαραβικής Κυβέρνησης στην παρούσα χρονική συγκυρία. Η συνολική διαφοροποίηση των πηγών εσόδων της οικονομίας και η σταδιακή απεξάρτησή της από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου, η βελτίωση των υποδομών της χώρας και η περαιτέρω αναπτυξιακή της πορεία αποτελούν μερικές από τις βασικές επιλογές της κυβέρνησης. Άλλα σημεία της παρέμβασής του αφορούσαν στα εξής:

- σταδιακή αύξηση των Σαουδαραβικών εξαγωγών και στόχευση νέων αγορών για τα Σαουδαραβικά προϊόντα
- αύξηση του ποσοστού συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στο 65%, αναφορικά με την αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας και την μεταρρύθμισή της μέσω του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος (National Transformation Plan – NTP), στο πλαίσιο του Οράματος 2030 (Vision 2030).

Στο τέλος της εισήγησής του αναφέρθηκε με ιδιαίτερος φιλικά λόγια για την Ελλάδα ενώ συγχρόνως εξέφρασε και την επιθυμία συμμετοχής της Ελλάδος στην φιλόδοξη μεταρρυθμιστική προσπάθεια της χώρας του. Μέσον για την συμμετοχή αυτή αποτελεί, μεταξύ των άλλων και **η ίδρυση και λειτουργία του Διμερούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου, Ελλάδος και Σαουδικής Αραβίας (Greek-Saudi Business Council).**

Ο επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας, αφού ευχαρίστησε τον υψηλό Σαουδάραβα κυβερνητικό αξιωματούχο για την θερμή υποδοχή και φιλοξενία, στην ανταπάντησή του επεσήμανε τα ακόλουθα:

- οι δύο χώρες Ελλάδα και Σαουδική Αραβία, βρίσκονται στο μέσον μιάς μεγάλης και σημαντικής μεταρρυθμιστικής προσπάθειας
- στην περίπτωση της Ελλάδος η χώρα εξέρχεται σταδιακά από μία σοβαρή δημοσιονομική κρίση, συγχρόνως με υλοποίηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων τόσο στην οικονομία όσο και σε άλλους τομείς
- η Σαουδική Αραβία κατέχει εξέχοντα και στρατηγικό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή της Βόρειας Αφρικής, της Μέσης Ανατολής και του Αραβικού Κόλπου

- σε αρκετούς τομείς μπορούν να υπάρξουν συνέργειες μεταξύ των δύο χωρών όπως τα τρόφιμα, ο αγροτό-γεωργικός τομέας, ο τουρισμός, θέματα πολιτιστικής και πολιτισμικής συνεργασίας και του αθλητισμού.

Στην συνέχεια των εργασιών της ολομέλειας έγιναν σύντομες παρουσιάσεις από τους εκπροσώπους του Σαουδαραβικού Οργανισμού SAGIA και του Ελληνικού EnterpriseGreeceInvestandTrade. Η εκπρόσωπος του Σαουδαραβικού Οργανισμού, στην σύντομη παρουσίασή της, με τίτλο “SaudiArabia beyond Oil – Η Σαουδική Αραβία πέρα από το πετρέλαιο” αναφέρθηκε συνοπτικά στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα – Vision 2030”, το οποίο φιλοδοξεί να μεταρρυθμίσει την οικονομία της χώρας, τον εκσυγχρονισμό των υποδομών αλλά και την ίδια την κοινωνία. Όπως ανέφερε, η μεταρρυθμιστική αυτή προσπάθεια στηρίζεται σε τρεις πυλώνες:

- στην αύξηση του θρησκευτικού τουρισμού και των προσκυνητών στις ιερές πόλεις των Μουσουλμάνων, Μέκκα και Μεδίνα, από τα 8 στα 30 εκατομμύρια
- την αύξηση των αλλοδαπών επενδύσεων στη χώρα και την βελτίωση του επενδυτικού και επιχειρηματικού κλίματος (χαρακτηριστικό παράδειγμα η μερική ιδιωτικοποίηση της κρατικής ARAMCO μέσω του Ταμείου για τις επενδύσεις (PublicInvestmentFund)
- βελτίωση βασικών μεγεθών της οικονομίας που στοχεύουν στην παρουσία μίας ευημερούσας οικονομίας, όπως άμεσες αλλοδαπές επενδύσεις (FDI), από 3,8% σε 5,7% του ΑΕΠ έως το 2030
- συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο ΑΕΠ της χώρας, από 40% σε 65% έως το 2030
- συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο ΑΕΠ, από 20% σε 35% έως το 2030

Επίσης αντίστοιχη παρουσίαση έγινε από τον εκπρόσωπο του EnterpriseGreeceInvestandTrade, ο οποίος στην εισήγησή του με τίτλο “Cooperation between Greece and Saudi Arabia in the fields of Trade and Investments” αναφέρθηκε συνοπτικά στο έργο και τις αρμοδιότητες του εν λόγω οργανισμού καθώς και στις δυνατότητες περαιτέρω ενίσχυσης και συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών στους τομείς του εμπορίου και των επενδύσεων.

5. Διμερής Ελληνό-Σαουδαραβική Επιχειρηματική Ημερίδα και Ελληνική επιχειρηματική αποστολή

Στο πλαίσιο της επίσημης επίσκεψης του κ. Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας στην Σαουδική Αραβία πραγματοποιήθηκε διμερής Ελληνό-Σαουδαραβική Επιχειρηματική Ημερίδα και Ελληνική επιχειρηματική αποστολή. Την οργανωτική ευθύνη είχε αναλάβει ο Σαουδαραβικός Οργανισμός, αρμόδιος για προσέλκυση των αλλοδαπών επενδύσεων και προώθησης της συνεργασίας στο τομέα των επενδύσεων – SAGIA (Saudi Arabian General Investment Authority), στα κεντρικά

γραφεία του οποίου φιλοξενήθηκε το επιχειρηματικό φόρουμ και οι διμερείς επιχειρηματικές επαφές και συναντήσεις των 20 ελληνικών επιχειρήσεων με τους αντίστοιχους Σαουδάραβες ομολόγους τους.

Το επιχειρηματικό φόρουμ ξεκίνησε με την τελετή υπογραφής των επισήμων πρακτικών της 4^{ης} Μεικτής Διϋπουργικής Επιτροπής, όπως αυτά αποτέλεσαν αντικείμενο ενδεδειγμένης συνεργασίας από τις αντιπροσωπείες των δύο χωρών. Τα επίσημα πρακτικά υπεγράφησαν από τους δύο Συμπροέδρους της Μ.Δ.Ε., από τον Αναπληρωτή Υπουργό Εξωτερικών αρμόδιο για θέματα Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωτερικού Εμπορίου κ. Γ.Κατρούγκαλο και τον Πρόεδρο του Σαουδαραβικού Οργανισμού “SAGIA” και μέλος της βασιλικής οικογένειας H.R.H. PrinceSaudBinKhalidAlFaisal.

Ο Σαουδάραβας κυβερνητικός αξιωματούχος καλωσόρισε τον επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας, τα υπηρεσιακά στελέχη του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών και των άλλων φορέων καθώς και όλους τους συμμετέχοντες Έλληνες και Σαουδάραβες επιχειρηματίες, ενώ δεν παρέλειψε να τονίσει για άλλη μία φορά, απευθυνόμενος στον Αναπληρωτή Υπουργό Εξωτερικών και σε όλα τα μέλη της Ελληνικής Αντιπροσωπείας, την ιδιαίτερη σημασία που αποδίδει η χώρα του για την ενίσχυση και προώθηση της διμερούς συνεργασίας, με μία **“φίλη χώρα όπως η Ελλάδα”**, όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, στους τομείς της επιχειρηματικής, οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας.

Αναφερόμενος στην διοργάνωση του επιχειρηματικού Ελληνό-Σαουδαραβικού Φόρουμ, αφού εξέφρασε την ικανοποίησή του για την διοργάνωση του συγκεκριμένου γεγονότος, τόνισε ότι η εκδήλωση αυτή αποτελεί ουσιαστικά το πρώτο βήμα, ώστε να ενημερωθεί τόσο ο ίδιος όσο και οι παρευρισκόμενοι Σαουδάραβες επιχειρηματίες για τις δυνατές ευκαιρίες και προκλήσεις που παρουσιάζει η ελληνική οικονομία. Σε αυτές τις δυνατότητες και προκλήσεις θα επικεντρωθεί η Σαουδαραβική επιχειρηματική κοινότητα σε συνδυασμό με το ισχύον επιχειρηματικό και επενδυτικό κλίμα στην Ελλάδα.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών στην αντιφώνησή του, αφού ευχαρίστησε με τη σειρά του τον Σαουδάραβα συνομιλητή του για την θερμή υποδοχή και φιλοξενία, αναφέρθηκε συνοπτικά στα εξής:

- Η Σαουδική Αραβία αποτελεί έναν σημαντικό στρατηγικό εταίρο για την Ελλάδα, τόσο σε πολιτικό όσο και σε οικονομικό – επιχειρηματικό επίπεδο
- Η ελληνική κυβέρνηση, όπως ανέφερε, αναζητά τρόπους και δυνατότητες ενίσχυσης και προώθησης της διμερούς Ελληνό-Σαουδαραβικής συνεργασίας σε νέους τομείς που παρουσιάζουν μία ιδιαίτερη δυναμική και ζωντανό επενδυτικό ενδιαφέρον
- Η πραγματοποίηση του επιχειρηματικού φόρουμ, αλλά και οι διμερείς επιχειρηματικές συναντήσεις και επαφές που ακολούθησαν, αποτελούν την αφετηρία για ενίσχυση και βελτίωση της διμερούς οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας και για την προσέλκυση σοβαρών και αξιόλογων Σαουδαραβικών επενδύσεων στην Ελλάδα

- Το επιχειρηματικό φόρουμ αποτελεί το βήμα για την ενίσχυση του επικοινωνιακού διαλόγου, με την ανάληψη διεθνών πρωτοβουλιών και ενεργειών που θα συμβάλλουν στην ενίσχυση του διμερούς εμπορίου και στην ενθάρρυνση νέων αλλοδαπών επενδύσεων, στην βελτίωση της διαφάνειας, στην ανταλλαγή πληροφοριών και στην ενίσχυση της συνεργασίας με πολιτικές που θα επηρεάσουν θετικά το διμερές εμπόριο και τις επενδύσεις
- Ο τομέας των επενδύσεων παρουσιάζει ιδιαίτερα αυξημένο ενδιαφέρον για την ελληνική πλευρά και η Σαουδική Αραβία αποτελεί στρατηγικό εταίρο στον εν λόγω τομέα
- Η Ελλάδα είναι πρόθυμη να συνεργασθεί με τους Σαουδάραβες εταιρους της για την προσέλκυση δυνητικών επενδυτών και συγχρόνως να συνδράμει με όλα τα μέσα που διαθέτει για την αμοιβαία προστασία των επενδύσεων και την ομαλή και απρόσκοπτη ροή των Σαουδαραβικών κεφαλαίων.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους Σαουδάραβες επιχειρηματίες και για τον ίδιο τον Πρόεδρο του Σαουδαραβικού Οργανισμού είχε η αναλυτική παρουσίαση του εκπροσώπου του “EnterpriseGreeceInvestandTrade” με τίτλο “Greeceontheturningpoint. NewOpportunitiesforInternationalInvestors”. Η συγκεκριμένη παρουσίαση, την οποία παρακολούθησε με ζωνρό ενδιαφέρον ο Πρόεδρος του Σαουδαραβικού Οργανισμού και έθεσε και ερωτήσεις προς τον εκπρόσωπο του EnterpriseGreece, αποτέλεσε το έναυσμα για την πραγματοποίηση ξεχωριστής συνάντησης με την παρουσία του ίδιου και του συνόλου σχεδόν των στελεχών της αντίστοιχης μονάδος προσέλκυσης επενδύσεων. Η συγκεκριμένη λίαν ενδιαφέρουσα συνάντηση δεν αποτελούσε μέρος του προγράμματος και πραγματοποιήθηκε μετά από αίτημα και επιθυμία του Προέδρου του Σαουδαραβικού Οργανισμού.

Η συγκεκριμένη συνάντηση, η οποία διήρκεσε περί τις δύο ώρες τουλάχιστον, είχε ουσιαστικό ενδιαφέρον και έδωσε την ευκαιρία στην ελληνική πλευρά να κάνει μία αναλυτική – τεχνοκρατική παρουσίαση των μεθόδων, εργαλείων και μηχανισμών προσέλκυσης αλλοδαπών επενδυτών στην Ελλάδα και προώθησης των τομέων που παρουσιάζουν σοβαρό επενδυτικό ενδιαφέρον. Συγχρόνως ιδιαίτερη αναφορά έγινε στην συνεργασία που υπάρχει μεταξύ του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, των αρμόδιων διευθύνσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας και του δικτύου των Γραφείων Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων με τον ΟργανισμόEnterpriseGreeceInvestandTradeως και με άλλους επιχειρηματικούς και παραγωγικούς φορείς της χώρας μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ (ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ

-Ministry of Commerce & Industry
(Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας)

<http://www.mci.gov.sa/en/>

Tel: +966-11- 401 2222

PO Box 1774, Airport Road, Riyadh 11162

TEL : 1-401-2220/1-401-4708 FAX : 1-403-8421

Jeddah Office TEL: 2-687-3400

Controls foodstuff quality, labeling and standards, consumer protection, company and commercial agents' registration.

-Ministry of Petroleum and Mineral Resources
(Υπουργείο Πετρελαίου και Ορυκτού Πλούτου)

PO Box 757, Airport Road, Riyadh 11189

TEL : 1-478-1661/1-478-1133 FAX : 1-479-3596

Jeddah Office TEL: 2-643-3133

www.mopm.gov.sa/

Administers petroleum, natural gas, and mineral resources, including oil refineries.

-Ministry of Economy And Planning

(Υπουργείο Οικονομίας και Σχεδιασμού)

<http://www.mep.gov.sa/>

PO Box 1358, Riyadh 11183

TEL : 1-402-3562/1-401-3333

Jeddah Office TEL: 2-665-1366

H.E. Dr. Adel bin Mohammed Fakeih

Minister of Economy & Planning

E-Mail: minister@planning.gov.sa

Office Phone: 4049212

-Ministry of Finance

(Υπουργείο Οικονομικών)

<http://www.mof.gov.sa/english/>

TEL :1-405-0000/1-405-0080 FAX :1-405-9202

Jeddah Office TEL: 2-665-5994

www.mof.gov.sa/

-Ministry of water & Electricity

(Υπουργείο Υδάτινων Πόρων και Ηλεκτρισμού)

<http://www.mowe.gov.sa/EN>

Tel. General Directorate 00966-11- 404 0180

Riyadh 11195

TEL : 1-401-6666 FAX : 1-403-1415

TEL: 2-687-6022

www.mot.gov.sa/en

Manages water development, including power generation, desalination, and irrigation.

Saudi Arabian Government Agencies & Organizations:
(Σαουδαραβικοί Κρατικοί Φορείς και Οργανισμοί)

-Saudi Arabian Monetary Agency
(Κεντρική Τράπεζα της Σαουδικής Αραβίας)

www.sama.gov.sa

P.O. Box 2992

Riyadh 11169 -Saudi Arabia

Tel: +966-1- 463-3000

Fax: +966-1- 466-2936 / 466-2966

-Central Department of statistics information
(Κεντρική Στατιστική Αρχή Σαουδικής Αραβίας)

<http://www.cdsi.gov.sa/>

info@cds.gov.sa

P.O.Box: 3735- Riyadh 11481- Saudi Arabia

Tel. +966 11-401-4138

Fax. +966 11-405-9493

-Communications & information Technology Commission
(Επιτροπή Τεχνολογίας της Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών)

<http://www.citc.gov.sa/English/>

-Department of Zakat And Income Tax
(Τμήμα Φορολογίας – Υπουργείο Οικονομικών)

<http://dzit.gov.sa/en>

Riyadh 11187

TEL : 401-0182/404-1537

FAX : 404-1495

of Finance & National Economy. Tax collection.

-Electricity & Co-Generation Regulatory Authority

(Σαουδαριαβική Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας)

<http://www.ecra.gov.sa/Home.aspx>

-General Electricity Corp. (Electrico)

Mr. Fehaid Fahd Al-Shareef, Acting Governor

P.O. Box 1185

Riyadh 11431

Tel.: 966-1-477-6666

Fax: 966-1-477-5322

-General Electricity Corp. (Electrico)

PO Box 1185, Riyadh 11431

TEL : 477-2772

FAX : 477-5322

Electricity planning consolidated power companies.

-King Abdulaziz City for science & Technology (KACST)

<http://www.kacst.edu.sa/en/>

-Royal Commission of Jubail & Yanbu

<http://www.rcjy.gov.sa/en>

PO Box 5864, Riyadh 11432

TEL : 479-4444

-Saline Water Conversion Corporation (SWCC)

www.swcc.gov.sa/en

-Saudi Arabian Department of Customs

(Σαουδαριαβικά Τελωνεία)

<http://www.customs.gov.sa/en>

-Customs Department

PO Box 3483, Riyadh 11471

TEL : 401-3334

FAX : 404-3412/404-3400

-General Ports Authority

Σαουδαραβική Αρχή Λιμένων

PO Box : 5162, Riyadh 11422

TEL : 476-0600/476-0930

-Jeddah Seaport, (Jeddah Islamic Port) Jeddah 21188

TEL : 643-2552

Port development. Port stevedoring, regulations and documents.

-International Islamic Trade Finance Corporation-Member of Islamic Development Bank Group

Islamic Development Bank Headquarters

P.O. Box 55335, Jeddah 21534

Kingdom of Saudi Arabia

Tel: 966 2 636 1400

Fax: 966 2 637 1064

Email: ITFC@isdb.org

-Saudi Arabian General Investment Authority (SAGIA)

(Σαουδαραβική Αρχή Προσέλκυσης Αλλοδαπών Επενδύσεων)

<http://www.sagia.gov.sa/en>

-Saudi Industrial Development Fund (SIDF)

PO Box 4143, Riyadh 11491

TEL : 477-4002

TELEX: 401065 SIDFUND SJ

FAX : 479-0165

Provides loans to Saudi or Saudi/foreign joint industrial ventures.

- Real Estate Development Fund

PO Box 5591, Riyadh 11433

TEL : 477-5120/403-3817

FAX : 479-0148

Provides loans to individuals and organizations for private or commercial real estate projects.

-Saudi Arabian Agricultural Bank

PO Box 1811, Riyadh 11126

TEL : 402-3911/402-3934

FAX : 402-2359

Provides funds for the purchase of agricultural equipment, seeds and animals.

Provides loans to Saudi farmers.

-Saudi Fund for Development

PO Box 5711, Riyadh 11432

TEL : 477-4069/477-4071

FAX : 464-7450

The basic objective of the Fund is to “... participate in the financing of development projects in developing countries through the granting of loans to said countries”.

The emphasis is on development projects that promote the social and economic well-being of the people in low income countries.

- Saudi Arabian Standards & Quality Organization (SASO)

<http://www.saso.gov.sa/en>

P.O. Box 3437 -Riyadh 11471

Tel. 452000

Fax: + 966-1-452-0000

enquires@saso.org.sa

-Saudi e-Government National Portal

<http://www.saudi.gov.sa/wps>

-Saudi Food & Drug Authority

<http://www.sfda.gov.sa/en>

-Saudi Fund Development

<http://www.sfd.gov.sa/webcenter/>

-Saudi Industrial Development Fund (SIDF)

<http://www.sidf.gov.sa/En>

-Saudi Ports Authority

<http://www.ports.gov.sa/english>

-Saudi Commission for Tourism & Antiquities

<http://www.scta.gov.sa/en>

-Supreme Economic Council (SEC)

<http://www.sec.gov.sa/>

-Council of Saudi Chambers of Commerce and Industry

<http://www.csc.org.sa/English>

-Federation of GCC Chambers

info@fgccc.org

www.fgccc.org

-Eastern Province of Commerce & Industry

<http://www.chamber.org.sa/english>

-Jeddah Chamber of Commerce & Industry

<http://www.jcci.org.sa/English>

-Riyadh Chamber of Commerce & Industry

<http://www.riyadhchamber.org.sa/english>

-Saudi Basics Industries Corporation- SABIC

<http://www.sabic.com/corpora>

info@sabic.com

P.O. Box 5101, Riyadh 11422

+96611 2258000/401 2033 / 4069900

+96611 2259000/4056427 / 401 3831

SABIC was established in 1976 to add value to Saudi Arabia's natural hydrocarbon resources. Operations spans into five core sectors: Basic Chemicals, Intermediates, Polymers, Fertilizers and Metals.

-National Committees gateway International chamber of Commerce at Riyadh Chamber

P.O. Box 16683 -Riyadh 11474

Tel: +966 1 218 22 22 / 218 24 00 / + 966 1 218 24 04

Fax: +966 1 218 24 84 / 218 21 11

mghazzawi@csc.sa / mohammed_4499@yahoo.com

www.saudichambers.org.sa

Abdullah Hamad AL-AMMAR

Chairman

Eng. Osama Mohammed Makki AL-KURDI

Vice-Chairman

Montaser Sadiq Yousuf AL-MOHAMMED

Vice-Chair

Mohammed ALGHAZZAWI

Executive Director

Fahad AL-SULTAN

Secretary General

ICC Saudi Arabia is an ICC national committee. These national bodies comprise leading companies and business associations in their countries or territories.

National committees shape ICC policies and alert their governments to international business concerns. Companies and business associations interested in joining are invited to contact ICC Saudi Arabia.

- Saudi Council of Engineers at Riyadh Chamber

<http://www.saudieng.sa/>

-SAUDI National e-Government Portal

<http://www.saudi.gov.sa/wps/portal/>

-Al Bilad Bank

PO Box 140 Riyadh 11411 - Saudi Arabia

Tel. +966 11 4798888

Fax. +966 11 4798505

www.bankalbilad.com.sa

KShehri@bankalbilad.com

-Al-Rajhi Bank

Telephone (International): +966 11 46 00 423

Fax: +966 11 460 0625

customerservice@alrajhi-capital.com

<http://www.alrajhi-capital.com>

Alinma Bank

P.O. Box 66674, Riyadh 11586

Head Office Tel.: 011-218-5555 , (from outside KSA*) : +966-11-218-5555

Customer Service (from outside KSA*): +966-9200-28000 / +966-11-203-9020

Fax: +966-11-218-5000

info@alinma.com

www.alinma.com

aaajlan@alinma.com

-Arab National Bank -ANB

PO Box 56921 , Riyadh,SAUDI ARABIA

Phone: 966 1 4029000

Fax: 966 1 4027747

info@anb.com.sa

www.anb.com.sa

-HSBC Saudi Arabia

The Saudi British Bank -Kingdom of Saudi Arabia.

Phone: +966 11 299 2313 / 299 2314

Fax: +966 11 299 2385

P.O.Box 9084, Riyadh 11413,

<http://www.sabb.com/>

nriservicessabb@sabb.com

saudiarabia@hsbc.com

Tel. +9661 276 4163,

Fax : 00 9661 206 5887

-Islamic Development Bank

Jeddah-21432

Tel: +966 12-636-1400
Fax:+966 12-646-6871
ldbarchives@isdb.org.sa
www.isdb.org

-National Commercial Bank
Address P.O.Box: 3555- Jeddah: 21481
+966 12-646-4999
+966 12-646-4200
contactus@alahli.com
www.alahli.com
www.tcpam.com
www.turkiyefinans.com.tr

-Riyad Bank
P.O.Box 22622 - Riyadh -Saudi Arabia: 11416
+966 11-401-3030
+966 11-404-2707
fid@riyadbank.com
www.riyadbank.com

-Saudi American Bank-SAMBA
contactus@sambaonline.com
<http://www.samba.com>
P.O. Box 833, Riyadh 11421
+96611 4774770
+96611 4774770

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Διμερείς Οικονομικές – Εμπορικές Σχέσεις Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας

(Σε Ευρώ)

Πίνακας Ι

	2014	2015	2016	Α Έξάμηνο 2017
Εξαγωγές Ελλάδοςσυνολικές	403.143.210	784.089.801	447.067.097	326.827.800
Εξαγωγές Ελλάδος πετρελαιοειδή	784.089.801	736.208.544	447.067.097	
Εξαγωγές Ελλάδος χωρίς πετρελαιοειδή	114.088.326	125.285.476	108.810.364	
Εισαγωγές Ελλάδος συνολικές	1.311.565.215	956.528.642	841.213.268	501.468.678
Εισαγωγές Ελλάδος πετρελαιοειδή	1.112.937.150	1.173.108.667	841.213.210	
Εισαγωγές Ελλάδος χωρίς πετρελαιοειδή	138.456.548	137.578.695	146.446.783	

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

Εξωτερικό Εμπόριο Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας (εισαγωγές – εξαγωγές ανά προϊόν (τετραψήφια–οκταψήφια) – Αξία σε Ευρώ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

2014 Εισαγωγές Ελλάδος από Σαουδική Αραβία	Προϊόντα	Δασμολογική Κλάση	Αξία
	Λάδια ακατέργαστα από πετρέλαιο	2709	1.130.360.840
	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	2710	42.747.827
	Υδρογονάνθρακες κυκλικοί	2902	18.381.146
	Αιθέρες – Αιθέρες- Αλκοόλες, Αιθέρες - Φαινόλες	2909	4.163.729
	Πολυμερή του αιθυλενίου σε αρχική μορφή	3901	53.490.096
	Πολυμερή του προπυλενίου σε αρχική μορφή	3902	29.930.618
	Πλάκες, Φύλλα, Μεμβράνες και Ταινίες	3920	1.147.783
	Απορρίμματα και θραύσματα από χαλκό	7404	23.085.586
	Απορρίμματα και		

	θραύσματα από αργίλιο	7602	5.184.995
2014 Εξαγωγές Ελλάδος προς Σαουδική Αραβία	Προϊόντα	Δασμολογική Κλάση	Αξία
	Σπέρματα και ελαιώδεις καρποί, έστω και σπασμένα	1207	11.230.461
	Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του	1509	1.040.233
	Μαργαρίνη και μείγματα ή παρασκευασμένα βρώσιμα	1517	12.400.901
	Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μισκοτοποιίας	1905	1.668.676
	Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξύδι	2005	7.603.030
	Γλυκά κουταλιού, ζελέδες και μαρμελάδες	2007	1.981.566
	Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη αυτών	2008	4.099.224
	Χυμοί φρούτων, στους οποίους περιλαμβάνεται και ο μούστος σταφυλιών	2009	1.654.569
	Σκουριές υψικαμίνων με μορφή σπυρωτής σκόνης άμμος υψικαμίνων	2618	2.354.213
	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	2710	658.987.418
	Οπτάνθρακας (κοκ) από πετρέλαιο	2713	10.794.195
	Φάρμακα	3004	2.513.205
	Χρώματα επίχρισης και βερνίκια	3208	1.305.535
	Προϊόντα ομορφιάς ή φτιασιδώματος	3304	1.106.523
	Πέτρες κατάλληλες για		

	λάξευση ή για την οικοδομική	6802	8.266.254
	Δεξαμενές, Βαρέλια, Κάδοι και παρόμοια δοχεία	7309	1.423.043
	Φύλλα και λεπτές ταινίες από αργίλιο	7607	3.101.767
	Λουκέτα, κλειδαριές και σύρτες ασφαλείας	8301	1.223.545
	Σιδηρικά και παρόμοια είδη, από κοινά μέταλλα	8302	1.247.508
	Στροβιλοκινητήρες, στροβιλοπροωθητήρες	8411	1.184.769
	Μηχανές και συσκευές για την διαλογή, το κοσκίνισμα, τον διαχωρισμό	8474	5.750.665
	Θαλαμηγοί (γιώτ) και άλλα σκάφη αναψυχής	8903	1.020.550
	Διατάξεις με υγρούς κρυστάλλους	9013	3.198.002
	Μετρητές αερίων, υγρών ή ηλεκτρισμού	9028	1.517.496
	Συσκευές φωτισμού και τα μέρη αυτών	9405	3.445.410
2015 Εισαγωγές Ελλάδος από Σαουδική Αραβία	Προϊόντα	Δασμολογική Κλάση	Αξία
	Λάδια ακατέργαστα από πετρέλαιο	2709	761.682.692
	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	2710	57.267.255
	Υδρογονάνθρακες κυκλικοί	2902	12.731.634
	Αιθέρες, αιθέρες – αλκοόλες, αιθέρες – φαινόλες	2909	15.507.572
	Πολυερή του αιθυλενίου σε αρχική μορφή	3901	55.873.634
	Πολυμερή του προπυλενίου σε αρχική μορφή	3902	27.223.650

	Απορρίμματα και θραύσματα από χαλκό	7104	21.607.032
	Απορρίμματα και θραύσματα από αργίλιο	7602	1.394.704
	Αλκοόλες άκυκλες	2905	11.188.224
2015 Εξαγωγές Ελλάδος προς Σαουδική Αραβία	Προϊόντα	Δασμολογική Κλάση	Αξία
	Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα, φραγκοστάφυλα	0810	1.689.114
	Σπέρματα και ελαιώδεις καρποί, έστω και σπασμένα	1207	11.302.843
	Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του	1509	1.457.995
	Μαργαρίνη και μείγματα ή παρασκευάσματα βρώσιμα από λίπη	1517	13.007.687
	Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μισκοτοποιίας	1905	2.395.580
	Ντομάτες παρασκευασμένες ή διατηρημένες χωρίς ξύδι ή οξικό οξύ	2002	1.975.956
	Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξύδι	2005	10.991.041
	Γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες	2007	2.464.017
	Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών	2008	3.192.792
	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	2710	599.665.557
	Οπτόνθρακας (κοκ) από πετρέλαιο, άσφαλτος από πετρέλαιο	2713	12.030.069
	Φάρμακα	3004	3.685.493
	Χρώματα επίχρισης και βερνίκια	3208	1.356.881
	Προϊόντα ομορφιάς ή		

	φτιασιδώματος	3304	1.376.777
	Παρασκευάσματα για τα μαλλιά	3305	1.605.077
	Πέτρες κατάλληλες για λάξευση ή για την οικοδομική	6802	7.966.260
	Κατασκευές και μέρη κατασκευών	7308	763.407
	Φύλλα και λεπτές ταινίες, από αργίλιο	7607	3.625.266
	Λουκέτα, κλειδαριές και σύρτες ασφαλείας	8301	1.523.912
	Σιδηρικά και παρόμοια είδη, από κοινά μέταλλα	8302	1.230.782
	Πώματα και πώματα – στεφάνια, πώματα ελικοτομημένα	8309	1.142.566
	Στροβιλοκινητήρες, στροβιλοπροωθητήρες	8411	2.764.940
	Μηχανές και συσκευές για την διαλογή, το κοσκίνισμα, τον διαχωρισμό και το πλύσιμο	8474	1.104.824
	Διατάξεις με υγρούς κρυστάλλους, που δεν αναφέρονται ειδικότερα αλλού ως είδη	9013	6.723.386
	Μετρητές αερίων, υγρών ή ηλεκτρισμού	9032	2.385.140
	Συσκευές φωτισμού και τα μέρη αυτών	9405	1.790.225
	Άλλα επίπλα και τα μέρη αυτών	9403	1.893.085
	Είδη για γιορτές, καρναβάλι ή άλλες διασκεδάσεις	9505	714.776
2016 – Εισαγωγές Ελλάδος από Σαουδική Αραβία	Προϊόντα	Δασμολογική Κλάση	Αξία
	Λάδια ακατέργαστα, από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	27090090	643.708.383
	Λάδια ακατέργαστα, περιεκτικότητας κατά		

	βάρος σε θείο που δεν υπερβαίνει το 0,001%	27101943	33.975.528
	Πολυαιθυλένιο γραμμικό, πυκνότητας <0,94, σε αρχικές μορφές	39011010	17.590.017
	Συμπολυμερή του προπυλενίου σε αρχικές μορφές	39023000	17.494.271
	Πολυπροπυλένιο σε αρχικές μορφές	39021000	17.385.307
	Πολυαιθυλένιο πυκνότητας <0,94, σε αρχικές μορφές	39011090	16.475.630
	Ειδικό καύσιμο αεριοθουμένων	27101921	14.759.589
	Πολυαιθυλένιο πυκνότητας >=0,94, σε πρωτογενείς μορφές	39012090	13.654.548
	Στυρόλιο	29025000	9.575.440
	Απορρίμματα και θραύσματα από εξευγενισμένο χαλκό	74040010	783.192
2016 Εξαγωγές Ελλάδος προς Σαουδική Αραβία	Προϊόντα	Δασμολογική Κλάση	Αξία
	Λάδια περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο που υπερβαίνει το 1%	27101968	293.803.177
	Λάδια με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 95, αλλά μικρότερο του 98	27101245	24.789.664
	Λάδια περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο που υπερβαίνει το 0,002%	27101947	19.358.585
	Μαργαρίνη, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες <=10	15171090	9.214.660
	Άλλα έλαια και λίπη	12072900	9.043.880
	Ελιές	20057000	6.366.320
	Μάρμαρο, τραβερτίνες και αλάβαστρο και τεχνουργήματα από	68022100	4.583.268

	αυτά		
	Φύλλα και λεπτές ταινίες, από αργίλιο, σε υπόθεμα, με πάχος	76072010	2.974.163
	Άλλα φάρμακα που περιέχουν βιταμίνες ή άλλα προϊόντα	30045000	2.628.718
	Άλλες βιταμίνες και φάρμακα	19053299	2.605.846
Α΄ εξάμηνο 2017 – Εισαγωγές Ελλάδος από Σαουδική Αραβία	Προϊόντα	Δασμολογική Κλάση	Αξία
	Λάδια ακατέργαστα, από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	27090090	428.868.434
	Πολυαιθυλένιο γραμμικό, πυκνότητας <0,94, σε αρχικές μορφές	39011010	12.557.036
	Πολυπροπυλένιο σε αρχικές μορφές	39021000	9.717.404
	Συμπολυμερή του προπυλενίου σε αρχικές μορφές	39023000	8.628.096
	Στυρόλιο	29025000	8.498.595
	Απορρίμματα και θραύσματα από εξευγενισμένο χαλκό	74040010	8.138.071
	Πολυαιθυλένιο πυκνότητας <0,94, σε αρχικές μορφές	39011090	6.984.216
	Πολυαιθυλένιο πυκνότητας >=0,94, σε πρωτογενείς μορφές	39012090	6.670.982
	Απορρίμμα και θραύσματα από μόλυβδο (εκτός από τέφρες)	78020000	1.808.054
	Απορρίμματα από αργίλιο	76020019	1.581.394
Α΄ εξάμηνο 2017 – Εξαγωγές Ελλάδος προς Σαουδική Αραβία	Προϊόντα	Δασμολογική Κλάση	Αξία

	Λάδια περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο που υπερβαίνει το 1%	27101968	250.801.712
	Λάδια με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 95, αλλά μικρότερο του 98	27101245	17.509.080
	Ελιές	20057000	4.977.660
	Μαργαρίνη, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες <=10	15171090	3.831.567
	Άλλες μαργαρίνες	12072900	3.628.856
	Μάρμαρο, τραβερτίνες και αλάβαστρο και τεχνουργήματα από αυτά	68022100	2.364.068
	Μηχανές και συσκευές για την γεωργία, την δασοκομία ή την κηπουρική	84328000	1.893.000
	Φύλλα και λεπτές ταινίες, από αργίλιο, σε υπόθεμα, με πάχος	76072010	1.686.452
	Άλλα φάρμακα	30049000	1.682.880
	Εργαλειομηχανές για την κατεργασία ή επεξεργασία	84633000	1.481.490

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΚΘΕΣΗ 2016-2017

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ ΤΖΕΝΤΑΣ

ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΕΛΛΑΔΟΣ –ΣΟΥΛΤΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΟΜΑΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΥΠΟΛΙΑΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΟΕΥ Α΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΟΥΛΤΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΟΜΑΝ

1. Στοιχεία Γεωγραφίας

Το Σουλτανάτο του Ομάν είναι χώρα της Μέσης Ανατολής στην Αραβική Θάλασσα, στο Κόλπο του Ομάν και στον Περσικό Κόλπο μεταξύ Υεμένης και Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων.

Πληθυσμός: 3.219.775 κάτοικοι

Εκταση: 309.500 τετραγωνικά χιλιόμετρα

Συνολική Εκταση Συνόρων: 1.374 χιλιόμετρα –Σαουδική Αραβία: 676 χλμ., Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα: 410 χλμ., Υεμένη: 288 χλμ.

Πρωτεύουσα: Μασκάτ (634.000 κάτοικοι)

Αστικός Πληθυσμός: 73,4% του συνολικού πληθυσμού της χώρας

Αύξηση του πληθυσμού: 2,06%

Γλώσσες: Αγγλικά, Urdu, Baluchi και Ινδικές διάλεκτοι

Θρήσκευμα: Μουσουλμάνοι 85,9%, Χριστιανοί : 6,5%, Hindu: 5%, Εβραίοι: 1% περίπου

Εθνικές Ομάδες: Αραβες, Νοτιό-Ασιάτες (Ινδία, Πακιστάν, Κεϋλάνη, Μπαγκλαντές) Αφρική

Δαπάνες για την δημόσια υγεία: 2,3% Α.Ε.Π.

2. Πολιτικό Σύστημα – Πολίτευμα

Το πολίτευμα του Σουλτανάτου του Ομάν είναι μοναρχία. Πολιτικά κόμματα δεν λειτουργούν. Ισχύει το Σύνταγμα του 1996, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Βασιλικό Διάταγμα του 2011

Διοικητικές Περιφέρειες

Η χώρα χωρίζεται σε 11 περιφέρειες: Muhafazat, AdDakhiliyah, AlBuraymi, AlWusta, AzZahirah, JaBatinahSouth, JanubashSharqiyah (AshSharqiyahSouth), Masqat (Muscat), Musandam, Shamalal, Bilad, ShamalashSharqiyah (AshSharqiyahNorth), Zufar (Dhofar);.

Εθνική Επέτειος: Γενέθλια του Μονάρχη SultanQaboos (18 Νοεμβρίου 1940).

3.Νομικό Σύστημα: Το ισχύον νομικό σύστημα στη χώρα είναι μεικτό – Αγγλοσαξωνικό δίκαιο και Ισλαμικός Νόμος.

4.Νομοθετική Εξουσία

Η νομοθετική εξουσία αποτελείται από δύο νομοθετικά σώματα, την Ανω Βουλή (Majlisa-Dawla) με 71 έδρες. Τα μέλη διορίζονται από τον Σουλτάνο και έχουν μόνο συμβουλευτικό ρόλο.

Η Κάτω Βουλή (Majlisa-Shura) αποτελείται από 84 έδρες. Τα μέλη της Κάτω Βουλής εκλέγονται από το λαό και η θητεία τους είναι τέσσερα χρόνια. Η Κάτω Βουλή είναι το κατεξοχήν Νομοθετικό Σώμα, το οποίο συζητά και ψηφίζει νόμους σε συνεργασία βέβαια και με την σύμφωνη γνώμη του Σουλτάνου.

5.Εκτελεστική Εξουσία

Αρχηγός του Κράτους είναι ο Σουλτάνος QaboosbinSaidAl-Said. Από το 1972 κατέχει και το αξίωμα του Πρωθυπουργού της χώρας, ενώ από το 1970 έχει και το αξίωμα του Αρχηγού του Κράτους. Τα μέλη της κυβέρνησης ορίζονται από τον ίδιο.

6.Δικαστική Εξουσία

Η δικαστική εξουσία ασκείται από το Ανώτατο Δικαστήριο (SupremeCourt) που απαρτίζεται από πέντε δικαστές. Η επιλογή των δικαστών γίνεται από το 9μελές Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου διορίζονται από τον Σουλτάνο και Αρχηγό του Κράτους. Παράλληλα λειτουργούν και άλλα δικαστήρια, όπως διοικητικά, εφετεία και ποινικά δικαστήρια.

7.Συμμετοχή της χώρας σε Διεθνείς Οργανισμούς

Το Σουλτανάτο του Ομάν συμμετέχει σε πληθώρα Διεθνών Οργανισμών. Οι Διεθνείς Οργανισμοί στους οποίους συμμετέχει είναι:

ABEDA – Arab Bank for Economic Development
AFESD – Arab Fund for Economic and Social Development
CAEU – Council of Arab Economic Unity
FAO – Food and Agriculture Organization of the United Nations
G-77, GCC (Gulf Cooperation Council)
IAEA – International Atomic Energy Agency
IBRD – International Bank for Reconstruction and Development
ICAO – International Civil Aviation Organization

ICC – International Chamber of Commerce
IDA – International Development Association
IDB – Islamic Development Bank
IFAD – International Fund for Agricultural Development
IFC- International Finance Corporation
IHO – International Hydrographic Organization
ILO – International Labour Organization
IMF – International Monetary Fund
IMSO – International Mobile Satellite Organization
INTERPOL – International Police
IOC – International Olympic Committee
ISO – International Organization for Standardization
ITSO – International Telecommunications Satellite Organization
ITU – International Telecommunications Union
MIGA – Multilateral Investment Guarantee Agency
OIC – Organization of the Islamic Conference
OPCN – Organization for the Prohibition of Chemical Weapons
UN – United Nations
UNCTAD – United Nations Conference for Trade and Development
UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNIDO – United Nations Industrial Development Organization
UNWTO – World Tourism Organization
WCO – World Customs Organization
WFTU – World Federation of Trade Unions
WHO – World Health Organization
WIPO – World Intellectual Property Organization
WMO – World Meteorological Organization
WTO – World Trade Organization

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΟΜΑΝ

1. Γενικά Στοιχεία

Η οικονομία του Ομάν βρίσκεται σε μεσαίο στάδιο ανάπτυξης και εισοδηματικού επιπέδου, εξαρτώμενη σε μεγάλο βαθμό από την παραγωγή και τις εξαγωγές αργού πετρελαίου. Η κυβέρνηση του Μασκάτ κυρίως λόγω της σταδιακής μείωσης των αποθεμάτων σε πετρέλαιο και την αντίστοιχη αύξηση του προσφερόμενου για εργασία ανθρώπινου δυναμικού εφαρμόζει στρατηγική και αναπτυξιακά προγράμματα που αποσκοπούν στην διαφοροποίηση της οικονομίας και απέξαρτησή της από το πετρέλαιο, την εκβιομηχάνιση της χώρας και της οικονομίας της και την εφαρμογή εντατικού προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων, με απώτερο στόχο τη μείωση συμμετοχής του πετρελαϊκού τομέα έως και 9% στο Α.Ε.Π. της χώρας έως το 2020, αυξάνοντας τις θέσεις εργασίας για τους ημεδαπούς και σταδιακή μείωση της ανεργίας.

Ο τουρισμός και οι βιομηχανίες φυσικού αερίου είναι οι δύο βασικοί τομείς που συμβάλουν στην διαφοροποίηση της οικονομίας της χώρας. Στα δυνατά στοιχεία της Ομανικής Οικονομίας περιλαμβάνονται τα εξής:

- **τα αποθέματα σε πετρέλαιο και σε φυσικό αέριο που διαθέτει η χώρα**
- **σημαντικά συναλλαγματικά αποθέματα που καθιστούν τη χώρα σε καθαρό πιστωτή και μετριάζουν οποιοδήποτε επιχειρηματικό ρίσκο**
- **ισχυρά πλεονάσματα στο ισοζυγίο τρεχουσών συναλλαγών και φορολογικά πλεονάσματα**
- **χαμηλό εξωτερικό χρέος**
- **σημαντικό ποσοστό κάλυψης των εισαγωγών από εγχωρίως παραγόμενα προϊόντα**

- η πολιτική κατάσταση στη χώρα παραμένει σταθερή, παρόλες τις αναταράξεις και το κλίμα αβεβαιότητας και αστάθειας που επικρατεί σε αρκετές γειτονικές χώρες με αποκορύφωμα την έκρυθμη κατάσταση στη γειτονική Υεμένη και την στρατιωτική επέμβαση της Σαουδικής Αραβίας
- διατήρηση φιλικών σχέσεων τόσο με όλες σχεδόν τις υπόλοιπες του Αραβικού Κόλπου καθώς και με άλλες τρίτες χώρες

Στα αδύνατα στοιχεία της Ομανικής Οικονομίας περιλαμβάνονται τα εξής:

- δεν έχει ορισθεί ακόμη ο διάδοχος του Αρχηγού του Κράτους Σουλτάνου Qaboos και η διαδικασία διαδοχής είναι ακόμη σχετικά αδιαφανής
- καθυστερούν οι απαραίτητες κοινωνικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις και η κοινωνική πίεση για αλλαγές και μεταρρυθμίσεις συνεχώς διογκώνονται
- μεγάλη εξάρτηση από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο (80% των εσόδων προέρχονται από τις εξαγωγές σε αργό πετρέλαιο και σε φυσικό αέριο)
- τα αποθέματα σε πετρέλαιο έχουν πεπερασμένο χρονικό ορίζοντα ο οποίος δεν φαίνεται να ξεπερνά τα 16 χρόνια
- η στρατηγική σημασία των στενών του Χορμούζ και η πιθανή εμπλοκή σε οποιαδήποτε περιφερειακή σύρραξη καθιστά τη περιοχή αυτή ακόμη περισσότερο ευάλωτη σε τυχόν νέες δημιουργούμενες εντάσεις
- οι δαπάνες για στρατιωτικούς εξοπλισμούς είναι οι υψηλότερες που έχει η χώρα

1.1. Εξελίξεις της Οικονομίας του Ομάν για την διετία 2016-2017

Η οικονομία του Σουλτανάτου του Ομάν εξακολουθεί να είναι συνδεδεμένη σε μεγάλο βαθμό από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Οι εξαγωγές πετρελαίου καλύπτουν το 84% των εσόδων του προϋπολογισμού. Οι συνεχείς μειώσεις των διεθνών τιμών του πετρελαίου σε συνδυασμό με την μείωση της παραγωγής οδήγησαν το 2016 σε αύξηση του συνολικού ελλείμματος το οποίο έφτασε στα 11,5 δις \$ ή περίπου στο 19% του ΑΕΠ. Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής είναι η μείωση των συναλλαγματικών διαθεσίμων και η έκδοση κρατικών ομολόγων προκειμένου καλυφθεί το διαμορφούμενο έλλειμμα.

Συγχρόνως χρησιμοποιεί και εφαρμόζει νέες τεχνικές και μεθόδους προκειμένου ενισχύσει την παραγωγή πετρελαίου ενώ συγχρόνως προχωρά στην υιοθέτηση και εφαρμογή νέου αναπτυξιακού σχεδίου το οποίο εστιάζει στην διαφοροποίηση βασικών τομέων της εγχώριας οικονομίας και απεξάρτησής της από τις εξαγωγές και παραγωγή πετρελαίου, στην εκβιομηχάνιση και σε ταχύτερες ιδιωτικοποιήσεις, ώστε να μειωθεί η συμμετοχή του πετρελαϊκού τομέα, από το 46% του ΑΕΠ που είναι σήμερα στο 9% έως το 2020, σύμφωνα με το πενταετές αναπτυξιακό πρόγραμμα της Ομανικής οικονομίας.

Ο τομέας του τουρισμού και των βιομηχανιών παραγωγής και εκμετάλλευσης φυσικού αερίου αποτελούν τους βασικούς τομείς για την ταχύτερη εφαρμογή και υιοθέτηση του στρατηγικού πλάνου διαφοροποίησης της οικονομίας. Από την άλλη πλευρά η κυβέρνηση εστιάζει τις προσπάθειές της στην δημιουργία περισσότερων νέων θέσεων εργασίας ώστε να απορροφηθεί μεγαλύτερος αριθμός νέων εργαζόμενων στην αγορά εργασίας. Συγχρόνως τα υψηλά κοινωνικά επιδόματα και οι κάθε είδους οικονομικές ενισχύσεις και βοηθήματα, τα οποία αυξήθηκαν ακόμη περισσότερο από τα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης το 2011, έχουν φέρει την κυβέρνηση ενώπιον δύσκολων επιλογών, προκειμένου σταθεροποιηθεί ο προϋπολογισμός ένεκα και των χαμηλών τιμών του πετρελαίου. Παράλληλα για το 2016 επιβλήθηκαν συγκεκριμένα μέτρα λιτότητας και σοβαροί περιορισμοί στις επιδοτήσεις για το πετρέλαιο και για το φυσικό αέριο, ενώ ανάλογες μειώσεις προβλέπονται για τις χορηγούμενες επιδοτήσεις στο ηλεκτρικό ρεύμα και στο υδροποιημένο φυσικό αέριο. Φυσική συνέπεια της λήψης και εφαρμογής των ανωτέρω αποφάσεων είναι η έκφραση αντιδράσεων και διαμαρτυριών που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε περαιτέρω κοινωνικές αντιδράσεις και μεγαλύτερη αναταραχή.

Μεγαλύτερες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις είναι αναγκαίες με σκοπό την βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος. Η γραφειοκρατία που εξακολουθεί να υπάρχει σε αρκετά επίπεδα της δημόσιας διοίκησης και οι δυσκίνητες διαδικασίες δημιουργούν εμπόδια και δυσκολίες στην επιχειρηματική δραστηριότητα, ενώ οι επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα διαστρεβλώνουν την ομαλή λειτουργία τομέων της οικονομίας. Η δικαιοσύνη δεν είναι ακόμη ανεξάρτητη στον επιθυμητό βαθμό ενώ τα πάσης φύσεως κοινωνικά επιδόματα επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό και απαιτείται σωστή διαχείριση των φορολογικών καθώς ο πληθυσμός αυξάνεται ως επίσης και οι εκροές για τα κοινωνικά επιδόματα.

Όσον αφορά την κοινωνική πολιτική δεν υπάρχουν φόροι εισοδήματος για τα φυσικά πρόσωπα, ενώ ο φόρος για τις επιχειρήσεις ανέρχεται στο 12%. Οι κυβερνητικές δαπάνες ανέρχονται έως και 51,5% του συνολικού ΑΕΠ και το συνολικό έλλειμμα του προϋπολογισμού

ανέρχεται κατά μέσον όρο στο 6,3% του ΑΕΠ. Το συνολικό δημόσιο χρέος είναι ίσο προς το 20,6% του ΑΕΠ.

Αν και το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώνεται σταδιακά, το αναποτελεσματικό θεσμικό και κανονιστικό περιβάλλον δεν συνηγορούν για την ίδρυση και λειτουργία διαφόρων επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα. Το εργασιακό κόστος παραμένει σχετικά χαμηλό ενώ η ισχύουσα εργατική νομοθεσία επιβάλλει την λεγόμενη “Ομαιοποίηση”, πολιτική που επιβάλλει την πρόσληψη σε ποσοστό έως και 50% ημεδαπών υπηκόων σε διάφορες θέσεις εργασίας. Τέλος το εξωτερικό εμπόριο παίζει σημαντικό ρόλο στην εγχώρια οικονομία, με τις εισαγωγές και εξαγωγές να καταλαμβάνουν ποσοστό 115% του ΑΕΠ.

1.1.2. Εθνικό Πρόγραμμα για την Ενίσχυση της Οικονομικής Διαφοροποίησης της Ομαιοκής Οικονομίας (TheNationalProgramforEnhancingEconomicDiversification – TANFEED).

Το Εθνικό Πρόγραμμα για την ενίσχυση της διαφοροποίησης της Ομαιοκής Οικονομίας (TANFEED) αποτελεί πρόγραμμα στοχευμένων δράσεων και πρωτοβουλιών και εντάσσεται στο γενικότερο Σχέδιο Πενταετούς Ανάπτυξης της Ομαιοκής Οικονομίας (2016-2020). Το συγκεκριμένο πρόγραμμα αποσκοπεί στην υλοποίηση της εθνικής πολιτικής για την διαφοροποίηση της εγχώριας οικονομίας, αντιμετωπίζοντας όλες τις προκλήσεις και δυσκολίες που υπάρχουν τόσο στην δημόσια διοίκηση όσο και σε διάφορους τομείς της ιδιωτικής οικονομίας προκειμένου επιτευχθούν οι στόχοι του 9^{ου} Πενταετούς Αναπτυξιακού Σχεδίου.

Το TANFEED στοχεύει στον εντοπισμό των αρμοδιοτήτων, των πόρων και των χρονοδιαγραμμάτων που απαιτούνται για την εφαρμογή πρωτοβουλιών που οδηγούν στην οικονομική διαφοροποίηση, καθορίζουν σαφή πρότυπα και βασικούς δείκτες απόδοσης για τις εν λόγω πρωτοβουλίες και παρέχουν περιοδικές εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται στην εφαρμογή των πρωτοβουλιών αυτών. Επίσης υιοθετεί συστηματικές μεθόδους προκειμένου επιτευχθούν οι πρωτοβουλίες εκείνες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη της εγχώριας οικονομίας σε βασικούς τομείς της οικονομίας. Η βασική μεθοδολογία που ακολουθείται είναι η συλλογή και ανάλυση δεδομένων και πληροφοριών στους βασικούς τομείς, ως και ο καθορισμός των προκλήσεων και εμποδίων για την ανάπτυξη των τομέων που έχουν επιλεγεί. Επιπλέον των ανωτέρω, ή ίδια μεθοδολογία καθορίζει τις αρχές και τους φορείς που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των λύσεων που προωθούνται για την εφαρμογή του προγράμματος.

Στη φάση αυτή το πρόγραμμα θα καλύψει τρεις από τους τομείς που προβλέπεται η διαφοροποίησή τους και οι οποίοι περιλαμβάνονται στο Πενταετές Αναπτυξιακό Σχέδιο. Οι τομείς αυτοί είναι ο τουρισμός, η μεταποιητική βιομηχανία και οι μεταφορές. Επιπρόσθετα στην παρούσα φάση υπολογίζονται και δύο τομείς ακόμη, η αγορά εργασίας και η απασχόληση καθώς και τα οικονομικά και χρηματοδοτικά. Οι διάφορες λύσεις και παρεμβάσεις που απαιτούνται προκαθορίζονται μέσω ομάδων εργασίας με την συμμετοχή κυβερνητικών φορέων, εκπροσώπων του ιδιωτικού τομέα και εκπροσώπων από διάφορες κοινωνικές ομάδες, ακαδημαϊκούς και άλλες κατηγορίες εργαζομένων.

2. Βασικά Οικονομικά Μεγέθη

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (αγοραστική δύναμη)	2014: 164,6 δις \$ 2015: 170 δις \$ 2016: 173,1 δις \$
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Επίσημη συναλλαγματική ισοτιμία)	2015: 59,68 δις \$
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) – Κατά Κεφαλή	2014: 44.300 \$ 2015: 44.300 \$ 2016: 43.700 \$
Εθνικοί Λογαριασμοί – Εθνικές Αποταμιεύσεις	2014: 27,7% Α.Ε.Π. 2015: 11,5% Α.Ε.Π. 2016: 9,7% Α.Ε.Π.
Σύνθεση Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος ανά τελική χρήση	Νοικοκυριά : 41%, κυβερνητικές δαπάνες: 28,4%, επενδύσεις σε σταθερά κεφάλαια: 37%, επενδύσεις σε αποθεματικά: -4,7%, εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών: 49,4%, εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών: -51,1%
Ανάλυση Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος ανά τομέα	Γεωργία: 1,7%, Βιομηχανία: 45,4%, Υπηρεσίες: 52,9%
Αγροτικά Προϊόντα	Φρούτα και νωπά οπωροκηπευτικά, λαχανικά, ψάρια, μπανάνες και άλλα
Βιομηχανικά Προϊόντα	Αργό Πετρέλαιο, φυσικό αέριο, υγροποιημένο φυσικό αέριο, κατασκευές και δομικά – κατασκευαστικά υλικά, χημικά προϊόντα και άλλα
Αύξηση Βιομηχανικής Παραγωγής	2016: 1,5%
Εργατικό Δυναμικό	968.800 απασχολούμενοι – 60% αλλοδαποί εργαζόμενοι (στοιχεία 2007)
Ανεργία	15%
Προϋπολογισμός	Εσοδα: 20,26 δις \$ (2016) Εξοδα: 31,55 δις \$ (2016)

Φόροι και άλλα έσοδα	2016: 34% Α.Ε.Π.
Προϋπολογισμός Έλλειμμα	2016: -18,9% ΑΕΠ
Δημόσιο Χρέος	2015: 18,5% Α.Ε.Π. 2016: 8,3% Α.Ε.Π.
Πληθωρισμός	2015: 0,1% 2016: 2%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	2015: -11,23 δις \$ 2016: -12,71 δις \$
Εξαγωγές	2015: 34,43 δις \$ 2016: 30,39 δις \$
Εξαγωγές – προϊόντα και εμπορεύματα	Πετρέλαιο, νωπά ιχθυηρά και προϊόντα ιχθυοκαλλιεργειών, μέταλλα και κλωστοϋφαντουργικά.
Εξαγωγές – Χώρες προορισμού	Κίνα: 35,4%, ΗΑΕ 15,3%, Νότιος Κορέα 6,8%, Σαουδική Αραβία 5,8%, Πακιστάν 4,2%
Εισαγωγές	2015: 25,78 δις \$ 2016: 28,27 δις \$
Εισαγωγές – προϊόντα και εμπορεύματα	Μηχανήματα, μηχανολογικός εξοπλισμός, υλικά μεταφορών, βιομηχανικά προϊόντα, τρόφιμα, ζώντα ζώα, λιπαντικά έλαια
Εισαγωγές – Χώρες προέλευσης	ΗΑΕ: 29,7%, Ιαπωνία 10,2%, ΗΠΑ 7,5%, Κίνα 6,7%, Ινδία 6,3%
Αποθέματα σε συνάλλαγμα και σε χρυσό	31/12/2015: 17,54 δις \$ και 31/12/2016: 14,54 δις \$
Εξωτερικό Χρέος	31/12/2015: 12,94 δις \$ και 31/12/2016: 20,85 δις \$

3. Οικονομικό – Επιχειρηματικό Περιβάλλον

3.1. Επιχειρείν στο Σουλτανάτο του Ομάν

Οποιαδήποτε επιχείρηση προκειμένου ξεκινήσει δραστηριότητα στην αγορά του Ομάν απαιτείται να αποκτήσει αριθμό εμπορικού μητρώου από το αρμόδιο Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας καθώς και από το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο. Παράλληλα θα πρέπει να αποκτήσει άδεια άσκησης επιχειρηματικότητας από την Νομαρχία της πρωτεύουσας Μασκάτ ή οποιαδήποτε άλλη

Νομαρχία, όπου πρόκειται να δραστηριοποιηθεί. Αλλα επιπλέον δικαιολογητικά είναι πιθανόν να ζητηθούν από τις αρμόδιες κρατικές αρχές ανάλογα με το είδος και τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

3.1.1. Ισχύον Νομικό Καθεστώς

3.1.2. Εμπορική Νομοθεσία – Εμπορικές Επιχειρήσεις (Βασιλικό Διάταγμα 4/1974)

Αναφέρονται τα είδη των εταιρειών: ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, μεικτές επιχειρήσεις, εταιρείες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο είναι οι βασικές κατηγορίες εμπορικών επιχειρήσεων που λειτουργούν στο Ομάν. Επίσης από το ισχύον εμπορικό δίκαιο προβλέπονται μετατροπές σε μία εμπορική επιχείρηση ή συγχωνεύσεις εμπορικών επιχειρήσεων.

3.1.2. Εμπορικό Δίκαιο (Βασιλικό Διάταγμα 55/1990)

Το εμπορικό δίκαιο αναφέρεται στους κανονισμούς που αφορούν όσους έχουν εμπορική και επιχειρηματική δραστηριότητα, όπου περιλαμβάνονται και τα εμπορικά συμβόλαια, τα εμπορικά εργαλεία και μηχανισμοί και όλα τα ζητήματα που αφορούν το πτωχευτικό δίκαιο επιχειρήσεων.

3.1.3. Εμπορικές Εγγραφές (Βασιλικό Διάταγμα 3/1974)

Ολες οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να εγγράφονται στο Εμπορικό Μητρώο του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας. Σε όλα τα επίσημα έγγραφα και δικαιολογητικά θα πρέπει να αναφέρεται ο αριθμός μητρώου (CommercialRegistrationNumber – CCR). Το εμπορικό μητρώο είναι προσβάσιμο σε όλους τους ενδιαφερόμενους όπου καταγράφονται οι εξής πληροφορίες:

- έμποροι, επιχειρηματίες και εμπορικές επιχειρήσεις των οποίων η έδρα άσκησης των δραστηριοτήτων τους είναι το Σουλτανάτο του Ομάν
- υποκαταστήματα και γραφεία επιχειρήσεων που λειτουργούν στο Ομάν και η έδρα των οποίων είναι είτε στο εξωτερικό, σε τρίτη χώρα, είτε σε άλλη περιοχή του Ομάν διαφορετική από εκείνη του υποκαταστήματος ή του γραφείου της συγκεκριμένης επιχείρησης
- τροποποιήσεις και αλλαγές στην αρχική εγγραφή μιάς επιχείρησης καθώς και οποιαδήποτε τροποποίηση ή αλλαγή στα καταστατικά άρθρα μιάς εμπορικής επιχείρησης
- αποφάσεις αναφορικά με την εκκαθάριση ή την αναστολή εργασιών μιάς επιχείρησης ή αδυναμία άσκησης εμπορικών δραστηριοτήτων απο συγκεκριμένο επιχειρηματία
- αποφάσεις αναφορικά με τη δήλωση πτώχευσης μιάς επιχείρησης
- πώληση, τροποποίηση ή συγχώνευση μιάς επιχείρησης

Μεμονωμένοι αγρότες, μικρομεσαίοι επιχειρηματίες, απασχολούμενοι στις ιχθυοκαλλιέργειες, μικροκαλλιεργητές και σε επιχειρήσεις θαλασσιών μεταφορών εξαιρούνται από την εγγραφή στα Εμπορικά Μητρώα. Το αρμόδιο Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας μπορεί επίσης να συμπεριλάβει στις εξαιρέσεις και άλλες επαγγελματικές κατηγορίες ή κατηγορίες επιχειρήσεων.

3.1.4. Βιομηχανικές Εγκαταστάσεις

Για την οργάνωση και ενίσχυση της βιομηχανικής δραστηριότητας στο Ομάν εφαρμόζεται ο νόμος του 1978 που προβλέπει την ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών μονάδων ή βιομηχανικών εγκαταστάσεων όπου παράγονται επεξεργασμένες πρώτες ύλες ή μερικώς επεξεργασμένα προϊόντα.

Η βιομηχανική άδεια εκδίδεται από την Γενική Διεύθυνση Βιομηχανίας του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας και θα πρέπει να εκδοθεί σε διάστημα προγενέστερο της έναρξης λειτουργίας της συγκεκριμένης βιομηχανικής μονάδας καθώς επίσης και αν πρόκειται να γίνουν οποιεσδήποτε αλλαγές ή τροποποιήσεις σε μία ήδη λειτουργούσα βιομηχανική μονάδα. Απαραίτητη επίσης είναι και η εγγραφή στην Γενική Διεύθυνση Βιομηχανίας του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας.

3.1.5. Λειτουργία αλλοδαπών επιχειρήσεων

Εμπορικές επιχειρήσεις με αλλοδαπό εταίρο πρέπει να εφαρμόζουν τις διατάξεις της νομοθεσίας για τα ξένα κεφάλαια (Βασιλικό Διάταγμα 102/1994) – ForeignInvestmentLaw – FCIL) πέραν της ισχύουσας νομοθεσίας για τις εμπορικές επιχειρήσεις. Οι αλλοδαποί υπήκοοι υποχρεούνται να έχουν άδεια από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας ώστε να συμμετέχουν σε μία εμπορική, βιομηχανική ή τουριστική επιχείρηση ή και να κατέχουν μετοχές σε μία ημεδαπή επιχείρηση, σύμφωνα με τα ισχύοντα για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις. Οι αιτήσεις για έκδοση αδειών για αλλοδαπές επιχειρήσεις υποβάλλονται στο Εμπορικό Μητρώο του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Στις παρακάτω περιπτώσεις δεν απαιτείται η χορήγηση αδείας:

- επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητες βάσει ειδικών συμβολαίων ή συμφωνιών που έχουν με την κυβέρνηση ή αυτές που απορρέουν από Βασιλικά Διατάγματα
- υπηρεσίες που χαρακτηρίζονται ως «απολύτως απαραίτητες για το Σουλτανάτο» κατόπιν σχετικής αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου

3.1.6. Ιδιοκτησιακό Καθεστώς

Οποιοσδήποτε υπήκοος του Σουλτανάτου του Ομάν μπορεί να είναι κάτοχος ιδιοκτησίας καθώς και υπήκοοι των Χωρών-Μελών του Συμβουλίου Συνεργασίας με μερικούς περιορισμούς. Αλλοδαπές επιχειρήσεις και υπήκοοι άλλων χωρών δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί ιδιοκτησίας (Βασιλικό Διάταγμα 05/1980) να είναι ιδιοκτήτες εκτός από συγκεκριμένες ειδικές περιπτώσεις. Παρόλα αυτά αλλοδαποί υπήκοοι μπορούν να είναι ιδιοκτήτες κτηματομεσιτικών γραφείων ειδικότερα σε περιοχές που χαρακτηρίζονται «ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος – IntegratedTourismCompanies (ITC) – από τις αρμόδιες κρατικές αρχές.

3.1.7. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ο ρόλος τους στην ανάπτυξη της οικονομίας του Σουλτανάτου του Ομάν

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν στρατηγικής σημασίας παράγοντα για την οικονομία του Σουλτανάτου του Ομάν. Αποτελούν το τομέα προσφοράς εργασίας σε αρκετούς ημεδαπούς,

γεγονός που συμβάλλει στη μείωση της ανεργίας ενώ παράλληλα προσφέρει ευκαιρίες και δυνατότητες για ανάληψη διαφόρων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Η γεωγραφική απεικόνιση της χώρας σε συνδυασμό με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία και την τοπική παραγωγή πρώτων υλών αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες για την ενίσχυση του ρόλου των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την ενεργότερη συμμετοχή τους στην ανάπτυξη της Ομανικής Οικονομίας.

Οι τομείς στους οποίους οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας είναι κυρίως οι κατασκευές, και η προμήθεια των διαφόρων κατασκευαστικών επιχειρήσεων με πρώτες ύλες και άλλα δομικά υλικά που παράγουν οι ίδιες οι επιχειρήσεις. Άλλοι τομείς είναι οι υπηρεσίες, όπως ο τουρισμός, ο τομέας της υγείας, η προμήθεια υλικών και πρώτων υλών στον ενεργειακό τομέα και αλλού.

Ο ορισμός μίας επιχείρησης ως μικρομεσαίας, σύμφωνα με τα ισχύοντα στη χώρα κατατάσσει τις επιχειρήσεις σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες:

- επιχειρήσεις που απασχολούν έως πέντε υπαλλήλους ή και λιγότερους με συνολικό τζίρο έως 25.000 Ομανικά Ριάλια (56.980 \$ περίπου), ανήκουν στη πρώτη κατηγορία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες απασχολούν από πέντε έως εννέα υπαλλήλους με συνολικό τζίρο από 25.000 έως και 250.000 Ομανικά Ριάλια (από 56.980 \$ έως και 647.500 \$ περίπου)
- η τρίτη κατηγορία αφορά επιχειρήσεις που απασχολούν από 10 έως και 99 υπαλλήλους και με συνολικό ετήσιο τζίρο από 250.000 Ομανικά Ριάλια έως και 1,5 εκατομμύριο Ομανικά Ριάλια (647.500 έως και 3,8 εκατομμύρια \$ περίπου)

Οι δημόσιες επενδύσεις προβλέπεται να ανέλθουν στα 30 δις Ομανικά Ριάλια (78 δις \$ περίπου), σημειώνοντας αύξηση 113%, από τα 14 δις Ομανικά Ριάλια (36,2 δις \$) που είχαν προβλεφθεί για το επταετές πρόγραμμα ανάπτυξης 2006-2010. Κατά την έναρξη του πενταετούς προγράμματος για το 2011 τα συνολικά δημόσια έσοδα ανήλθαν σε 7,5 δις Ομανικά Ριάλια (19,4 δις \$) και οι δαπάνες σε 8,5 δις Ομανικά Ριάλια (22,01 δις \$). Από το 1996 και μετά όλα τα προγράμματα ανάπτυξης που εφαρμόζει η Ομανική Κυβέρνηση βρίσκονται σε απόλυτη αρμονία και σύγκλιση προς το “Όραμα 2020”, οικονομικό και αναπτυξιακό πρόγραμμα που αποσκοπεί στην μακροπρόθεσμη διαφοροποίηση της Ομανικής οικονομίας στο σύνολό της και στην ανεξάρτησή της από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο.

3.1.8. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

Η κυβέρνηση του Σουλτανάτου είναι ιδιαίτερα φιλική στην προσέλκυση αλλοδαπών επενδυτών, παρόλο που η σχετική νομοθεσία προβλέπει ότι ο αλλοδαπός επενδυτής δεν μπορεί να κατέχει ποσοστό μεγαλύτερο του 35%, όταν συμμετέχει σε επένδυση με ημεδαπό υπήκοο της χώρας. Εξαιρέσεις στον ανωτέρω κανόνα επιτρέπονται μόνον όταν η συγκεκριμένη επένδυση βρίσκεται σε άμεση εξάρτηση με τα εθνικά συμφέροντα της χώρας. Επίσης υποκαταστήματα ξένων τραπεζών μπορούν να ανήκουν εξ ολοκλήρου σε αλλοδαπούς.

Άλλες εξαιρέσεις αφορούν επενδύσεις από χώρες με τις οποίες το Σουλτανάτο έχει υπογράψει Συμφωνίες Ελεύθερου Εμπορίου, όπως οι ΗΠΑ ή και με τις χώρες του Συμβουλίου Συνεργασίας του

Αραβικού Κόλπου. Επίσης απαγορεύεται η αγορά κατοικίας ή γης από αλλοδαπούς υπηκόους εκτός από κάποιες τουριστικές περιοχές στην πρωτεύουσα Μασκάτ και μόνο για τουριστική εκμετάλλευση, όπου αλλοδαποί υπήκοοι μπορούν να είναι ιδιοκτήτες διαμερισμάτων ή κατοικιών.

3.1.10. Γενικότερη πολιτική κατάσταση

Τα γεγονότα της Αραβικής Ανοιξης και το κλίμα αστάθειας και αβεβαιότητας που κυριαρχεί σε αρκετές χώρες του Αραβικού Κόσμου οδήγησε την Ομανική Κυβέρνηση σε λήψη μέτρων και εφαρμογή πολιτικών ανασταλτικών προς τις δυσάρεστες και επικίνδυνες καταστάσεις που δημιουργήθηκαν σε άλλες χώρες.

Πρώτο μέτρο ήταν η εφαρμογή της πολιτικής της “Ομανοποίησης” (Omanisation) προσφέροντας περισσότερες θέσεις εργασίας σε ημεδαπούς και περιορίζοντας τις θέσεις των αλλοδαπών που εργάζονται στη χώρα. Η πολιτική αυτή αποσκοπεί στα εξής:

- αύξηση του επιχειρηματικού κόστους
- μείωση της εργατικής παραγωγικότητας
- επιβράδυνση κάποιων επενδύσεων
- το όραμα της Ομανικής κυβέρνησης για το 2020 είναι η διαφοροποίηση της εγχώριας οικονομίας από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο με παράλληλη ενίσχυση των ιδιωτικοποιήσεων και των επενδύσεων σε διαφορετικούς τομείς της οικονομίας. Με βάση το πρόγραμμα αυτό προβλέπεται ότι έως το 2020 η αύξηση του Α.Ε.Π., εκτός του πετρελαίου, θα καλύπτεται έως και ποσοστό 81% του συνολικού Α.Ε.Π. της χώρας.

4. Τραπεζικός και Χρηματοπιστωτικός Τομέας

a. Κεντρική Τράπεζα του Ομάν

Η Κεντρική Τράπεζα του Ομάν είναι αρμόδια για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στη χώρα. Είναι επίσης η ρυθμιστική αρχή για την λειτουργία όλων των εμπορικών τραπεζών της χώρας καθώς και για όλους τους φορείς που παρέχουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, όπως εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing companies), ανταλλακτήρια συναλλάγματος, εταιρείες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και άλλες.

b. Χρηματοπιστωτικός Τομέας

Πολιτική της Κεντρικής Τράπεζας είναι η ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα, μέσω διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που κρίνονται απαραίτητες, με άμεσο και αποκλειστικό στόχο τη μεγαλύτερη απελευθέρωση του τομέα και την καλλίτερη οργάνωσή του.

Οι ξένες τράπεζες έχουν την δυνατότητα εγκατάστασης και λειτουργίας υποκαταστημάτων τους καθώς επίσης επιτρέπεται και η συμμετοχή ξένων επενδυτών στις τοπικές τράπεζες. Οι τοπικές τράπεζες ενθαρρύνονται προς την ανάπτυξη διεθνών δραστηριοτήτων και συνεργασιών με τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τρίτων χωρών. Σε δέκα εμπορικές τράπεζες επιτρέπεται να εμπλέκονται σε

επενδυτικά προγράμματα και να έχουν αντίστοιχες δραστηριότητες. Οι κρατικές τράπεζες είναι δύο, η «OmanHousingBank» και η «OmanDevelopmentBank».

Εξη εταιρείες με 31 υποκαταστήματα σε όλη τη χώρα δραστηριοποιούνται στους τομείς της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών, υπηρεσιών κεφαλαιαγοράς και άλλες.

c. «OmanDevelopmentBank»

Η τράπεζα «OmanDevelopmentBank» δημιουργήθηκε με σκοπό την ενθάρρυνση και προώθηση της οικονομικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης. Παρέχει συμβουλευτικές και τεχνικές υπηρεσίες σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις καθώς και σε μεγάλα έργα και προγράμματα στους τομείς της γεωργίας, της βιομηχανίας, των ιχθυοκαλλιεργειών, του τουρισμού, της εκπαίδευσης, της υγείας και σε άλλους τομείς.

Επίσης παρέχει χαμηλότοκα δάνεια για προϊόντα και υπηρεσίες που αφορούν την εκπαίδευση, την υγεία, την γεωργία, την υγεία και υγιεινή των ζώων, τις ιχθυοκαλλιέργειες, την βιομηχανία και προγράμματα ενίσχυσης του τουρισμού. Το 50% κάθε προγράμματος χρηματοδοτείται από τη τράπεζα, εφόσον πρόκειται για τη περιοχή της πρωτεύουσας Μασκάτ και κατά 56% εάν πρόκειται για περιοχές εκτός της πρωτεύουσας, ενώ το επιτόκιο είναι μόλις 3%.

5. Προβλέψεις της Ομανικής Οικονομίας για το 2016 - 2017 – Ο μεγαλύτερος προϋπολογισμός για το 2017 – Θεαματική αύξηση των δημοσίων δαπανών

Ο προϋπολογισμός για το 2017 για το Σουλτανάτο του Ομάν είναι ο μεγαλύτερος όλων των τελευταίων ετών, ενώ σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που δόθηκαν στην δημοσιότητα ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις δημόσιες δαπάνες οι οποίες αυξήθηκαν κατά 4,5%, φθάνοντας στα 14,1 δις Ομανικά Ριάλια (36,7 δις \$). Παράλληλα η σημαντική πτώση των τιμών του πετρελαίου αναμένεται να οδηγήσει σε περιορισμό των εσόδων από εξαγωγές αργού πετρελαίου και να δημιουργήσει έλλειμμα στον προϋπολογισμό. Εφόσον η τιμή του πετρελαίου σταθεροποιηθεί στα 56 δολάρια ανά βαρέλι ή παρουσιάσει περαιτέρω μείωση, το έλλειμμα του προϋπολογισμού αναμένεται για το 2016 να φθάσει στο 8% του Α.Ε.Π., στα 2,5 δις Ομανικά Ριάλια. Ποσοστό 79% των εσόδων του Σουλτανάτου (89,16 δις Ομανικά Ριάλια) προέρχονται από τα έσοδα των εξαγωγών πετρελαίου.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις και εκτιμήσεις των επενδυτικών οίκων “Moody’s” και “Standard&Poor’s” για τις προοπτικές και εξελίξεις της οικονομίας του Σουλτανάτου, η αύξηση του Α.Ε.Π. έως και το 2017 εκτιμάται στο 3,6%, παρόλο που ο εφετινός προϋπολογισμός βασίζεται στο αισιόδοξο σενάριο αύξησης του Α.Ε.Π. έως και 5%. Στην ίδια έκθεση επισημαίνεται ότι, παρόλο που το Σουλτανάτο του Ομάν και το Μπαχρέϊν ανήκουν στους αδύναμους κρίκους του Συμβουλίου των Χωρών Συνεργασίας του Κόλπου, είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που δημιουργούνται από την κατακόρυφη πτώση των τιμών του πετρελαίου. Στη περίπτωση των δύο κρατών υπάρχει ισχυρή ζήτηση για το δημόσιο χρέος, χρέος το οποίο βρίσκεται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα. Η κεντρική κυβέρνηση του Σουλτανάτου αναμένεται να χρηματοδοτήσει το όποιο έλλειμμα του προϋπολογισμού

μέσω της έκδοσης μακροπρόθεσμων ισλαμικών ομολόγων και άλλων μηχανισμών, ενεργοποιώντας την εγχώρια αγορά κεφαλαίου.

Ο προϋπολογισμός για δημόσιες επενδύσεις εξακολουθεί να είναι αρκετά υψηλός, στα 3 δις Ομανικά Ριάλια, καθώς η κεντρική κυβέρνηση επικεντρώνει τις προσπάθειές της στην διαφοροποίηση της οικονομίας και την απεξάρτησή της από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο. Σημαντικά έργα υποδομών και η επιτάχυνση των εργασιών ολοκλήρωσής τους αποτελούν τον πρωταρχικό στόχο της κυβέρνησης, όπου περιλαμβάνονται έργα όπως η κατασκευή και ολοκλήρωση εθνικού σιδηροδρομικού δικτύου, η κατασκευή των νέων διεθνών προδιαγραφών αυτοκινητοδρόμου Adam-Thamrait, έργα εκσυγχρονισμού του λιμένα της πόλεως Duqm και ανάπτυξης του τομέα των ιχθυοκαλλιεργειών στην ίδια πόλη καθώς και προγράμματα διαχείρισης υδάτινων πόρων.

Τέλος ο προϋπολογισμός για το τομέα της δημόσιας εκπαίδευσης έχει επίσης υπερδιπλασιασθεί σε ποσοστό 20% και πλέον των δημοσίων δαπανών, στα 3 δις Ομανικά Ριάλια, ευρισκόμενος σε σύγκλιση με τη πολιτική επένδυσης σε ανθρώπινο δυναμικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Διμερείς Οικονομικές – Εμπορικές Σχέσεις Ελλάδος – Σουλτανάτου του Ομάν (σε Ευρώ) ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

Εξαγωγές Ελλάδος συνολικές	2014	2015	2016	Α΄εξάμηνο 2017
	7.343.743	9.797.694	18.502.954	6.020.921
Εξαγωγές Ελλάδος (πετρελαιοειδή)	7.343.743	9.797.694	18.502.954	
Εξαγωγές Ελλάδος χωρίς πετρελαιοειδή	7.343.743	9.789.927	17.979.883	
Εισαγωγές Ελλάδος συνολικές	1.611.149	3.327.904	1.606.721	18.502.954
Εισαγωγές Ελλάδος (πετρελαιοειδή)	1.611.149	3.327.904	1.606.721	
Εισαγωγές Ελλάδος χωρίς πετρελαιοειδή	1.609.698	3.327.904	1.606.721	

Όσον αφορά το διμερές εξωτερικό εμπόριο της Ελλάδος με το Σουλτανάτο του Ομάν, οι εισαγωγές της Ελλάδος για το 2014 παρουσιάζουν αισθητή μείωση, 98%, έναντι του 2013 και από 98.308.616 € το 2013 μειώθηκαν στα 1.611.149 € το 2014. Αντίστοιχη μείωση κατά 74%, παρουσιάζουν και οι εξαγωγές της Ελλάδος προς το Σουλτανάτο του Ομάν και από 29.191.697 € το 2013 μειώθηκαν στα 7.343.743 το 2014. Για το 2015 οι ελληνικές εξαγωγές προς το Ομάν παρουσίασαν αύξηση 25% και από 7.343.743 € το 2014 αυξήθηκαν στα 9.797.694 € το 2015. Αντίστοιχη αύξηση παρουσίασαν και οι ελληνικές εισαγωγές από το Ομάν, αύξηση 51% και από 1.611.149 € το 2014 αυξήθηκαν στα 3.327.904 € το 2015. Για το 2016 οι ελληνικές εξαγωγές προς το Ομάν παρουσίασαν αισθητή αύξηση, της τάξεως του 89% και από 9.797.694 € το 2015 αυξήθηκαν στα 18.502.954 € το 2016. Αντίστοιχα για το Α' εξάμηνο 2017 οι ελληνικές εξαγωγές προς το Ομάν έφθασαν στα 6.020.921 € Αύξηση επίσης παρατηρείται και στις ελληνικές εξαγωγές, χωρίς τα πετρελαιοειδή, της τάξεως του 84% και από 9.789.927 € το 2015 αυξήθηκαν στα 17.979.883 € το 2016. Μείωση τέλος παρατηρείται στις εισαγωγές της Ελλάδος από το Ομάν της τάξεως του 51% και από 3.327.904 € το 2015 μειώθηκαν το 2016 στα 1.606.721 €

Τα κυριότερα προϊόντα που εισάγει η Ελλάδα από το Σουλτανάτο είναι: **φάρμακα και φάρμακα που περιέχουν βιταμίνες, άλλες ενώσεις οργανοανόργανες, ψάρια κατεψυγμένα, συκώτια, αυγά και σπέρματα, πολυαιθυλένιο και προϊόντα πολυαιθυλενίου, μάρμαρα, τραβερτίνες και αλάβαστρα, είδη οικιακής χρήσης και είδη υγιεινής.**

Τα κυριότερα εξαγόμενα ελληνικά προϊόντα προς το Σουλτανάτο είναι: **κατασκευαστικά και δομικά υλικά, εκσκαφείς, αποξέστες και φορτωτές, πηνία και καρούλια κάθε είδους, χρωστικές ύλες συνθετικές οργανικές, ανθρακικό του ασβεστίου, ντομάτες παρασκευασμένες ή διατηρημένες, πύλες, πόρτες, παράθυρα και άλλα.**

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή

**Εξωτερικό Εμπόριο Ελλάδος – Σουλτανάτου του Ομάν (εισαγωγές – εξαγωγές) –
Αξία σε Ευρώ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

2014 – Εισαγωγές Ελλάδος από το Ομάν	Δασμολογική Κλάση	Προϊόντα	Αξία
	0302	Ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα	235.135
	3004	Φάρμακα	955.039
2014 – Εξαγωγές Ελλάδος προς το Ομάν	4822	Πηνία, καρούλια κάθε είδους και παρόμοια υποθέματα από χαρτόμαζα	415.991
	7308	Κατασκευές και μέρη κατασκευών (π.χ. γέφυρες και τμήματα γεφυρών)	1.742.956
	8415	Συσκευές τεχνητού κλίματος, που αποτελούνται από ανεμιστήρα με κινητήρα	478.800
	8429	Ισοπεδωτήρες αυτοπροωθούμενοι (μπουλντόζες και πλάγιες μπουλντόζες)	450.000
2015 – Εισαγωγές Ελλάδος από το Ομάν	0302	Ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα	280.799
	0303	Ψάρια, βρώσιμα κατεψυγμένα	730.914
	3004	Φάρμακα	1.749.287
2016 – Εξαγωγές Ελλάδος προς το Ομάν	Δασμολογική Κλάση	Προϊόντα	Αξία
	90282000	Μετρητές υγρών, οι μετρητές για την μέτρηση των μετρητών	5.204.194
		Για την διήθηση ή	

	84212100	το καθάρισμα των νερών	3.763.418
	84248900	Άλλες	1.587.591
	85176990	Άλλες	631.000
	27101999	Άλλα λιπαντικά λάδια καθώς και άλλα λάδια	522.323
	39252000	Πόρτες, παράθυρα και τα πλαίσιά τους, περβάζια και κατώφλια	402.353
	76101000	Πύλες, πόρτες, παράθυρα, καθώς και τα πλαίσια και οι περικαλύψεις	373.617
	85176200	Συσκευές για τη λήψη, τη μετατροπή και τη μετάδοση	345.832
	32089091	Χρώματα επίχρσης και βερνίκια με βάση συνθετικά πολυμερή	343.487
	28365000	Ανθρακικό του ασβεστιου	290.452
2016 – Εισαγωγές Ελλάδος από το Ομάν	Δασμολογική Κλάση	Προϊόντα	Αξία
	30049000	Άλλα φάρμακα	783.192
	03038990	Άλλα ψάρια	453.199
	76051100	Σύρματα από αργίλιο, όχι σε κράμα	205.306
	03028990	Άλλα ψάρια	73.814
	03078990	Καλαμάρια του γένους Loligo, έστω και χωρίς το όστρακό τους, κατεψυγμένα	44.676
	03079917	Άλλα ψάρια κατεψυγμένα	12.062
	68029100	Μάρμαρα, τραβερτίνες και αλάβαστρα	8.099
		Βαλβίδες ρύθμισης της θερμοκρασίας	

	84818051	(εκτός από θερμοστατικές βαλβίδες)	6.362
	49019900	Βιβλία, φυλλάδια και παρόμοια έντυπα	4.297
	38220000	Διαγνωστικά ή εργαστηριακά αντιδραστήρια σε υπόθεμα	3.914
Α΄ εξάμηνο 2017 – Εξαγωγές Ελλάδος προς το Ομάν	Δασμολογική Κλάση	Προϊόντα	Αξία
	27101999	Άλλα λιπαντικά λάδια καθώς και άλλα λάδια	704.138
	90282000	Μετρητές υγρών, μετρητές για την μέτρηση των μετρητών	555.648
	56075030	Σπάγκοι, σχοινιά και χοντρά σχοινιά, πλεκτά ή όχι	399.003
	39269097	Άλλα τεχνουργήματα από πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από άλλες ύλες	280.987
	68022100	Μάρμαμα, τραβερτίνες και αλάβαστρα και τεχνουργήματα από αυτά	250.943
	56081180	Άλλα δίχτυα σε δεμένους κόμπους, σε δίχτυα ή σε τεμάχια	239.432
	84212100	Άλλα δίχτυα για την διήθηση ή το καθάρισμα των νερών	213.820
	39252000	Πόρτες, παράθυρα και τα πλαίσιά τους, περβάζια και	165.869

		κατώφλια	
	76169990	Είδη από αργύλιο, μη χυτά	147.764
	76101000	Πύλες, πόρτες, παράθυρα καθώς και τα πλαίσια και οι περικαλύψεις	133.845
Α΄ εξάμηνο 2017 – Εισαγωγές Ελλάδος από το Ομάν	Δασμολογική Κλάση	Προϊόντα	Αξία
	30049000	Άλλα φάρμακα	125.240
	73269050	Άλλα τεχνουργήματα από σίδηρο ή χάλυβα – Μπομπίνες για καλώδια, σωλήνες	79.710
	03028990	Άλλα ψάρια	25.431
	03061799	Άλλες γαρίδες	6.602
	85372099	Πίνακες ηλεκτρικών συνδέσεων, πίνακες ελέγχου και άλλα παρόμοια	5.472
	84099900	Μέρη που αναγνωρίζονται ότι προορίζονται αποκλειστικά ή κυρίως για κινητήρες των κλάσεων 8407 ή 8408	682
	84819000	Μέρη από ρυθμιστικούς κρουνοί και παρόμοιες συσκευές	462
	90282000	Μετρητές αερίων, υγρών ή ηλεκτρισμού, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι μετρητές για την μέτρηση άλλων μετρητών	399
		Άλλες ορυκτές ύλες που δεν	

	25309000	κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	384
	70071980	Αλλα γυαλιά σκληρυμένα με βαφή	318

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή

Χρήσιμες Διευθύνσεις (για Έλληνες επιχειρηματίες)

1.Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας

SultanateofOman

MinistryofCommerceandIndustry

2.OmanChamberofCommerceandIndustry

P.O. BOX 1400

Postal Code 112, Ruwi

SultanateofOman

Tel: 00968 2476 3700

Fax: 00968 2470 8497

E-Mail: occi@chamberoman.com

www.chamberoman.com

3.The Public Authority for Investment Promotion and Export Development (PAIPED)

Sultanate of Oman

P.O. BOX 25 Wadi Kabir – P.C. 117

Tel: 00968 2462 3300 – 2462 3333

Chairman Office

Tel: 00968 2462 3303, 2462 3302

Fax: 00968 2462 3332

Investment Department

Tel: 00968 2462 3343 – 2462 3350

Fax: 00968 2462 3331

Export Department

Tel: 00968 2462 3364 – 2462 3365

Fax: 00968 2462 3334

Admin. And Finance Department

Tel: 00968 2462 3325 – 2462 3340

Fax: 00968 2462 3335

E-Mail: invest@PAIPED.com, info@PAIPED.com

Export@PAIPED.com, Admin@PAIPED.com

4.Export Credit Guarantee Agency of Oman (S.A.O.C.) – ECGA

P.O.BOX 822, Muscat Postal Code 100

Tel: 00968 2481 3979/80

Fax: 00968 2481 2380

E-Mail: info@ecgaoman.com.om

www.ecgooman.com

5.The Public Establishment for Industrial Estates (PEIE)

Rusayl 124, Muscat Oman

Tel: 00968 2415 5100

Fax: 00968 2444 9095

E-Mail: info@peie.com

www.peie.com

6.Central Bank of Oman

P.O. BOX 1161

Postal Code 112, Ruwi Sultanate of Oman

Tel: 00968 2477 7777

Fax: 00968 2478 8995

www.cbo-oman.org

ΕΚΘΕΣΗ 2016-2017

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ ΤΖΕΝΤΑΣ

**ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ – ΥΕΜΕΝΗΣ**

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΥΠΟΛΙΑΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΟΕΥ Α΄

ΤΖΕΝΤΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Βόρειος Υεμένη απέκτησε την ανεξαρτησία της από την Οθωμανική Αυτοκρατορία το 1918. Το 1967 δημιουργήθηκε και η Νότιος Υεμένη, όταν απομακρύνθηκαν από την περιοχή του Κόλπου του Αντεν οι Βρετανοί όπου από τον 19^ο αιώνα είχαν δημιουργήσει δικό τους προτεκτοράτο. Τρία χρόνια αργότερα η διαφορετική πολιτική που ακολουθούσε η Νότιος από την Βόρειο Υεμένη, περισσότερο μαρξιστικών και κομμουνιστικών αντιλήψεων, οδήγησε αρκετούς ημεδαπούς να μετακινηθούν από το Νότιο στο Βόρειο τμήμα της χώρας, συμμετέχοντας έτσι στις έντονες και συνεχείς εχθροπραξίες που κράτησαν για περισσότερες από δύο δεκαετίες. Τα δύο ξεχωριστά κράτη, η Νότιος και η Βόρειος Υεμένη, ενώθηκαν σε ένα κράτος την Δημοκρατία της Υεμένης το 1990. Το Βόρειο και το Νότιο Τμήμα της χώρας βίωσαν διαφορετικές πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις. Ο νότος απολάμβανε περισσότερα αστικά χαρακτηριστικά και καλλίτερη εκπαίδευση ενώ ο Βορράς, παρόλες τις φυλετικές διακρίσεις στις αγροτικές περιοχές και των δύο πλευρών.

Μετά τον Μάιο 1990, οπότε η χώρα ενώθηκε σε ενιαίο ανεξάρτητο κράτος, η συνολική έκταση της χώρας ανέρχεται στα 528 χιλιάδες τετραγωνικά χιλιόμετρα και, σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη απογραφή του πληθυσμού το 2011, αυτός ανέρχεται περίπου στα 24 εκατομμύρια. Παρόλο τον σχετικά μεγάλο πληθυσμό της χώρας, το ΑΕΠ δεν ξεπερνά τα 40 δις \$, γεγονός που σημαίνει ότι το Κατά Κεφαλή Ετήσιο Εισόδημα δεν ξεπερνά τα 1.700\$. Όλα τα προηγούμενα χρόνια η χώρα και η οικονομία παρουσίασαν έντονα αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης και οι μεγάλες ανισοροπίες και η ραγδαία πτώση των εξαγωγών οδήγησαν σε δραστική μείωση των εσόδων του προϋπολογισμού και των ρυθμών ανάπτυξης. Παράλληλα σημαντική μείωση παρουσίασαν η βιομηχανική παραγωγή της χώρας καθώς και η αγροτική παραγωγή στο σύνολό της. Ακόμη δε περισσότερο, μετά τον πρώτο πόλεμο του Κόλπου και την στρατιωτική εισβολή του Ιράκ στο Κουβέϊτ, πολιτικοί κυρίως λόγοι οδήγησαν σε κατακόρυφη πτώση των μεταναστευτικών εμβασμάτων των Υεμενιτών που εργάζονταν σε διάφορες χώρες του εξωτερικού καθώς και η φυγή αρκετών χιλιάδων υπηκόων της Υεμένης από διάφορες χώρες του Κόλπου.

Η ένωση της χώρας δεν είχε σημαντικά θετικές επιπτώσεις κυρίως για το νότιο τμήμα. Οι έντονες διαφωνίες και ζυμώσεις σε διάφορα ευαίσθητα θέματα, όπως αυτά της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και οι διάφορες εξτρεμιστικές οργανώσεις στις νότιες περιοχές προκάλεσαν αυξημένη αναταραχή και αβεβαιότητα για το μέλλον της οικονομίας και της χώρας. Η συνεχιζόμενη έως και σήμερα έκρυθμη αυτή κατάσταση, η οποία εξακολουθεί να ταλανίζει τη χώρα και να δημιουργεί μεγαλύτερη αστάθεια στην ευρύτερη περιοχή, εξανεμίζει και τις ελάχιστες πιθανότητες που υπήρχαν για μεγαλύτερη κοινωνική, οικονομική και επιχειρηματική ανάπτυξη της χώρας.

Ο πρώτος εμφύλιος πόλεμος του 1994, μεταξύ Βορρά και Νότου, οδήγησε σε ακόμη μεγαλύτερη οικονομική εξαθλίωση, κοινωνική, πολιτισμική και πολιτιστική απαξίωση με παράλληλη υπερβολική αύξηση των στρατιωτικών δαπανών και των εξοπλισμών. Το 1997, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο υιοθέτησε δύο διαφορετικά προγράμματα για στήριξη της οικονομίας και της τοπικής κοινωνίας καθώς και για την εφαρμογή των αναγκαίων οικονομικών και άλλων μεταρρυθμίσεων. Το ένα από τα δύο προγράμματα αποσκοπούσε στην καταπολέμηση της φτώχειας στη χώρα, ενώ το δεύτερο στην ταχύτερη ιδιωτικοποίηση βασικών τομέων της οικονομίας, στην μείωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων και στην προσφορά περισσότερων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Όλες όμως οι

απόπειρες απέτυχαν χωρίς να φέρουν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Προσπάθειες επίσης για αύξηση των εσόδων του προϋπολογισμού, μέσω της επιβολής φορολογίας επί των πωλήσεων απέτυχαν και συνάντησαν σημαντικές αντιστάσεις. Επίσης έντονες και συνεχείς πολιτικές διαφωνίες και συγκρούσεις σε συνδυασμό με διάφορες άλλες περιφερειακές διενέξεις επιβάρυναν την όλη κατάσταση και δημιούργησαν ακόμη περισσότερα προβλήματα στις διμερείς πολιτικές, οικονομικές και επιχειρηματικές σχέσεις της χώρας, κυρίως με τις υπόλοιπες χώρες του Κόλπου που αποτελούσαν και τους κυριότερους υποστηρικτές της εγχώριας οικονομίας.

Η Υεμένη αποτελεί μία από τις φτωχότερες χώρες στον Αραβικό Κόσμο. Στην κατάταξη των οικονομιών της Παγκόσμιας Τράπεζας η οικονομία της Υεμένης, αναφορικά με τον δείκτη οικονομικής ελευθερίας της χώρας, κατατάσσεται στην 123^η θέση. Η χαμηλή θέση στην οποία βρίσκεται αντανακλά το παραγόμενο, αβέβαιο και απρόβλεπτο εσωτερικό πολιτικό, οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον που επικρατεί στη χώρα τα τελευταία χρόνια. Δείκτες όπως η νομισματική και επιχειρηματική ελευθερία, η άσκηση της επιχειρηματικότητας και η μείωση των επιπέδων της διαφθοράς αποτελούν τις βασικές αιτίες για τις εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις της οικονομίας της και την κατατάσσουν στην 12^η θέση, στο σύνολο των 15 χωρών της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής.

Η οικονομία της Υεμένης χαρακτηρίζεται ως μία “καταπιεστική” οικονομία ενώ από το 2003 και μετά κατατάσσεται στις περισσότερο κλειστές και ανελεύθερες οικονομίες. Παρόλες τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που κατά διαστήματα έχουν αποπειραθεί να γίνουν, οι θεσμικές δυσλειτουργίες σε συνδυασμό με τις κάθε είδους πολιτικές παρεμβάσεις, τη διάχυτη διαφθορά σε όλα τα στρώματα της κοινωνίας και την άκαμπτη και αυστηρή αγορά εργασίας, αποτελούν τροχοπέδη στις όποιες εκσυγχρονιστικές ή μεταρρυθμιστικές προσπάθειες.

Η κυβέρνηση του τότε Προέδρου της χώρας, AliAbdullahSaleh ξεκίνησε από το 2006 και μετά ένα φιλόδοξο μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα της οικονομίας της χώρας το οποίο τις περισσότερες φορές αποτύγχανε λόγω αστάθμητων παραγόντων, αλλά και της συγκεχυμένης και ρευστής πολιτικής κατάστασης η οποία επικρατούσε και εξακολουθεί να επικρατεί στο εσωτερικό της χώρας. Παράγοντες όπως η μειωμένη παραγωγή και εξαγωγές αργού πετρελαίου, το κλίμα τρομοκρατίας το οποίο εξακολουθεί να βασανίζει τη χώρα στο εσωτερικό της, οι κατά καιρούς απαγωγές διαφόρων επιφανών στελεχών του πολιτικού και επιχειρηματικού κόσμου, οι συνεχείς συγκρούσεις μεταξύ Σουνιτών και Σιϊτών Μουσουλμάνων, οι διαμάχες και συγκρούσεις μεταξύ των διαφόρων φυλών που ζούν στη χώρα, οι σημαντικές ελλείψεις σε τρόφιμα και νερό οδηγούν σε εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις τις προσπάθειες για ανάπτυξη της χώρας και της οικονομίας, τη προσέλκυση αλλοδαπών επενδυτών και την ανάπτυξη του τουρισμού.

Αρχές του 2011 σημαντικά στελέχη της κυβέρνησης του Προέδρου της χώρας AliAbdullahSaleh εντάχθηκαν στην αντιπολίτευση ενώ ο Πρόεδρος, μετά από παρέμβαση του Συμβουλίου Συνεργασίας των Χωρών του Αραβικού Κόλπου, υποχρεώθηκε να παραιτηθεί και με τις εκλογές του Φεβρουαρίου 2012 παρέδωσε την εξουσία στον Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης AbdRabbuhMansural-Hadi.

Για τους προηγούμενους δέκα οκτώ (18) μήνες και πλέον η Υεμένη βιώνει μία από τις πλέον χαοτικές και αβέβαιες καταστάσεις στην πρόσφατη ιστορία της. Από τις 21 Σεπτεμβρίου 2014 και μετά, όταν οι επαναστάτες Houthi κατέλαβαν την διοικητική και οικονομική πρωτεύουσα της χώρας Σαναά η χώρα οδηγείται σταδιακά σε πλήρη κατάρρευση σε όλους τους τομείς της οικονομίας της και σε πλήρη

εξαθλίωση της συντριπτικής πλειοψηφίας, ποσοστό 82%, του πληθυσμού της χώρας. Η κατάσταση αυτή επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο με την διαφυγή του εκλεγμένου Προέδρου AbdRabboMansour, πρώτα για το Αντεν στα νότια της χώρας και απο εκεί στο Ριάντ της Σαουδικής Αραβίας, όπου διαμένει έως και σήμερα.

Από τον Μάιο 2015 και μετά οι Houthis έχουν defacto αναλάβει την πλήρη διακυβέρνηση της χώρας, ενώ οι συγκρούσεις και οι στρατιωτικές συρράξεις βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη. Οσο συνεχίζεται ο πόλεμος η οικονομία συρρικνώνεται και οι περισσότεροι οργανισμοί και άλλοι φορείς είτε υπολειπόμενοι είτε έχουν αναστείλει τελείως τη λειτουργία τους. Στον τομέα της υγείας και της ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης η κατάσταση χαρακτηρίζεται απελπιστική με τρεις ιατρούς να αντιστοιχούν σε περίπου 10.000 ασθενείς, ενώ εκτιμάται ότι 14.000.000 άνθρωποι χρήζουν επείγουσας ιατρικής, φαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης. Στην εκπαίδευση η κατάσταση είναι η ίδια ενώ σε πολλές περιπτώσεις ακόμη χειρότερη. Πολλά σχολεία και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα έχουν διακόψει τη λειτουργία τους λόγω των συνεχιζόμενων εχθροπραξιών, ενώ περίπου 1,8 εκατομμύριο παιδιά έχουν σταματήσει να πηγαίνουν στα σχολεία.

Η πολιτική σταθερότητα που με πολύ κόπο φαινόταν ότι είχε αποκατασταθεί από τον Νοέμβριο 2012 και, μετά με την εκλογή του Προέδρου AbedRabboMansourHadi είχαν συμβάλει στην σταθεροποίηση της εγχώριας οικονομίας και με κάποιες μικρές ενδείξεις ανάκαμψης και ανάπτυξης. Αντίθετα το σημερινό πολιτικό σκηνικό οδηγεί σε περαιτέρω συρρίκνωση και μααρασμό όλων των παραγωγικών ιστών της χώρας με συνεχώς επιδεινούμενες οικονομικές επιπτώσεις καθώς και στην διεθνή απομόνωση της χώρας. Οι συνεχιζόμενες συγκρούσεις και η ανάληψη της εξουσίας από τους επαναστάτες Houthis έχουν τραγικές συνέπειες και διόγκωση της οικονομικής, επιχειρηματικής, ανθρωπιστικής και πολιτισμικής κρίσης με μείωση της παραγωγής και των εξαγωγών πετρελαίου και την απομάκρυνση όλων των αλλοδαπών επενδύσεων από τη χώρα.

1. Εξελίξεις της Οικονομίας

Στην διετία 2012-2013 η οικονομία της Υεμένης για πρώτη φορά γνώρισε, μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα, σημαντική βελτίωση κυρίως λόγω των αυξημένων εξαγωγών πετρελαίου οι οποίες οδήγησαν σε αναπτυξιακούς ρυθμούς από 2,4% έως και 4,8% αντίστοιχα. Η εικόνα της οικονομίας ήταν πολύ καλλίτερη σε σύγκριση με την πολιτική όξυνση και αβεβαιότητα που επικρατούσε έως και το 2010. Η εκλογή επίσης του νέου Προέδρου της χώρας στις εκλογές του 2012, AbedRabboMansourHadi, αποτέλεσε τον καταλύτη για τις μετέπειτα θετικές εξελίξεις στην οικονομία. Αντίθετα η επανάσταση και οι ραγδαίες πολιτικές εξελίξεις που ακολούθησαν τις στρατιωτικές συγκρούσεις, η φυγή από τη χώρα του Προέδρου και η κατάληψη της πρωτεύουσας Σαναά από τους επαναστάτες Houthis είχαν ολέθρια αποτελέσματα, οδηγώντας την οικονομία και την επιχειρηματικότητα σε πλήρη κατάρρευση.

Από τον Σεπτέμβριο 2014, οπότε και επικράτησαν οι Houthis η παραγωγή και εξαγωγές πετρελαίου παρουσιάζουν συνεχώς πτωτική πορεία έως και 8,5% για το 2014 συμπαρασύροντας και άλλους στρατηγικούς τομείς της οικονομίας, όπως τον τουρισμό και την εύρεση στέγης (realestate). Αρκετές ξένες επιχειρήσεις οι οποίες ήταν εγκατεστημένες στη χώρα για εξόρυξη, παραγωγή και εξαγωγές πετρελαίου αναγκάστηκαν να διακόψουν τη λειτουργία τους με όλες βέβαια τις δυσάρεστες συνέπειες για την εγχώρια οικονομία. Η σταδιακή μείωση της παραγωγής και των εξαγωγών πετρελαίου, που καλύπτουν ποσοστό 87% των συνολικών εξαγωγών της χώρας, έχουν άμεσο αντίκτυπο

σε όλους τους τομείς της οικονομίας, αύξηση του κόστους των εισαγωγών και σταδιακή αποδυνάμωση του εγχώριου νομίσιματος (Ριάλι Υεμένης). Η Υεμένη συγκαταλέγεται στις πλέον φτωχές χώρες του πλανήτη αντιμετωπίζοντας χρόνια προβλήματα και μία σειρά από προκλήσεις για την ανάπτυξη και σταθεροποίηση της οικονομίας της, ενώ η πρόσφατη αιματηρή στρατιωτική σύρραξη και οι συνεχείς συγκρούσεις έχουν επιδεινώσει ακόμη περισσότερο την όλη κατάσταση. Οι συνεχείς στρατιωτικές συγκρούσεις και η τεραστίων διαστάσεων κοινωνική εξαθλίωση που συγκλονίζουν τα δύο σχεδόν τελευταία χρόνια τη χώρα έχουν σοβαρότατες επιπτώσεις σε βασικούς τομείς της οικονομίας, όπως στην δραστική μείωση των εξαγωγών, στην περαιτέρω διολίσθηση του εθνικού νομίσιματος, στην ραγδαία αύξηση του πληθωρισμού, στις σοβαρές ελλείψεις σε τρόφιμα και στις εισαγωγές καυσίμων και στην πληρη καταστροφή των υποδομών της χώρας.

Ποσοστό τουλάχιστον 82% του πληθυσμού έχει κατεπείγουσα ανάγκη από ανθρωπιστική βοήθεια και από ποσότητες τροφίμων και βασικών καταναλωτικών αγαθών. Πριν από την έναρξη των συγκρούσεων η οικονομία της Υεμένης, όντας ήδη αρκετά ευάλωτη, εξαρτάτο σε μεγάλο βαθμό από τις συνεχώς μειούμενες εξαγωγές αργού πετρελαίου. Τα συνολικά έσοδα από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου ανέρχονται μόλις στο 25% του ΑΕΠ και το 65% των συνολικών δημοσίων εσόδων. Οι συνεχείς στρατιωτικές συρράξεις και ο αιματηρός εμφύλιος πόλεμος έχουν απορρυθμίσει τελείως την οικονομία και έχουν καταστρέψει ολοκληρωτικά τις βασικές υποδομές της χώρας.

Η Υεμένη, σύμφωνα με τις πρόσφατες διεθνείς εκτιμήσεις, θα χρειασθεί σημαντική οικονομική διεθνή βοήθεια για την επανασταθεροποίηση της οικονομίας της, όποτε και εφόσον τελειώσουν οι εχθροπραξίες. Παράλληλα οι συνεχείς στρατιωτικές συγκρούσεις έχουν δημιουργήσει μία, σοβαρών διαστάσεων, ανθρωπιστική κρίση, σοβαρές ελλείψεις σε τρόφιμα και άλλα είδη πρώτης ανάγκης και δεκάδες χιλιάδες πρόσφυγες. Η ούτως ή άλλως περιορισμένη παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου έχει επηρεασθεί ακόμη περισσότερο ενώ η εύθραστη οικονομία έχει περιέλθει σε τελματώδη κατάσταση. Ο εμφύλιος πόλεμος, σε μία από τις πλέον φτωχές και με πολύ χαμηλή ανάπτυξη χώρες, έχει ακινητοποιήσει όλες τις προσπάθειες για εκσυγχρονισμό της οικονομίας και των δομών του κράτους.

Απόρροια της κατάστασης αυτής είναι η σύγκρουση του εκλεγμένου Προέδρου της χώρας AbdRabbihMansourHadikαι της ομάδας των επαναστατών Houthis. Από τον Μάρτιο 2015 η Σαουδική Αραβία, ως επικεφαλής συνασπισμού και άλλων χωρών, έχει εμπλακεί σε στρατιωτική σύρραξη με σκοπό την επιστροφή του ΠροέδρουMansourHadιστην εξουσία και τον περιορισμό των ανταρτών και των υπολοίπων εξτρεμιστικών οργανώσεων που δρουν στη χώρα. Οι έντονες και συνεχείς πολιτικές αναταράξεις και ο αιματηρός εμφύλιος πόλεμος έχουν προκαλέσει σημαντική ζημιά στην τοπική κοινωνία, ενώ έχουν οδηγήσει την οικονομία σε πλήρη κατάρρευση. Έχουν διακοπεί πλήρως οι εξαγωγές σε πετρέλαιο και σε φυσικό αέριο, ενώ έχουν τελείως καταρρεύσει τα φορολογικά έσοδα και τα γενικά έσοδα του προϋπολογισμού. Εκατομμύρια κάτοικοι αντιμετωπίζουν πρόβλημα σίτισης λόγω της δραματικής έλλειψης τροφίμων και άλλων πρώτων ειδών για την διατροφή και για την κατανάλωση, ενώ σοβαρές μεταδοτικές ασθένειες όπως χολέρα, τύφος, γαστρεντερίτιδα και άλλες αφανίζουν καθημερινά δεκάδες ή και εκατοντάδες υποσιτισμένους ανθρώπους ανεξαρτήτως φύλου και ηλικίας.

Η σχεδόν παντελής έλλειψη και λειτουργία του ιδιωτικού τομέα έχει οδηγήσει σε συνθήκες χρόνιας υπανάπτυξης και στασιμότητας της οικονομίας και στην άνθιση της παραοικονομίας. Η συρρίκνωση των φορολογικών εσόδων ανάγκασε την κυβέρνηση να διακόψει την οποιαδήποτε παροχή

επιδότησεων και άλλων βοηθημάτων για τα καύσιμα και για το πετρέλαιο. Το εξωτερικό εμπόριο επίσης αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την εγχώρια οικονομία. Το σύνολο των εξαγωγών και εισαγωγών της χώρας καλύπτουν σχεδόν το 60% του συνολικού ΑΕΠ. Οι συνεχείς εμφύλιες συρράξεις έχουν δημιουργήσει συνθήκες στασιμότητας στο πεδίο των διεθνών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων της χώρας καθώς και στην προσπάθεια προσέλκυσης αλλοδαπών επενδυτών. Η εγχώρια οικονομία βασίζεται στο μεγαλύτερο ποσοστό της σε εισροές διαφόρων κεφαλαίων και το όλο οικονομικό σύστημα είναι κρατικά ελεγχόμενο. Επίσης το τραπεζιτικό σύστημα έχει επηρεασθεί σε μεγάλο βαθμό από τις συνεχείς στρατιωτικές συγκρούσεις και έχει γίνει αρκετά ευάλωτο.

2. Βασικά Χαρακτηριστικά Στοιχεία της Οικονομίας της Υεμένης

Ο αγροτικός και γεωργικός τομέας αποτελούν σημαντικούς τομείς για την εγχώρια οικονομία. Το βασικό εξαγόμενο προϊόν είναι ο γνωστός σε όλες τις δυτικές χώρες καφές “μόκα” ο οποίος έχει καθιερωθεί με την ονομασία αυτή. Για αρκετές δεκαετίες το συγκεκριμένο προϊόν αποτελεί το κυριότερο εξαγόμενο προϊόν και καλλιεργείται στις ορεινές και ημι-ορεινές περιοχές της χώρας. Μέχρι και το 2012 οι περιοχές αυτές κάλυπταν έκταση 34.500 εκταρίων ενώ σε ποσότητα εκάλυπταν τους 19.800 τόνους συνολικά.

Ο τομέας της γεωργίας στην Υεμένη καλύπτει μία ευρεία γκάμα διαφόρων προϊόντων, όπως φρούτα και λαχανικά, βαμβάκι, προϊόντα που καλλιεργούνται σε σημαντικές ποσότητες στο γόνιμο υπέδαφος της χώρας. Αλλά προϊόντα επίσης που εντάσσονται στον αγροτικό – γεωργικό τομέα και έχουν σημαντικές ευκαιρίες για αύξηση της παραγωγής και των εξαγωγών είναι τα νωπά κρέατα καθώς και διάφορα είδη ψαριών και άλλων προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας τα οποία βρίσκονται σε αφθονία, τόσο στην Ερυθρά Θάλασσα όσο και στην Αραβική Θάλασσα. Με αυτό το τρόπο η Υεμένη θα μπορούσε να ενισχύσει τις δυνατότητές της για περαιτέρω ανάπτυξη και αύξηση των εξαγωγών της σε προϊόντα τροφίμων και γενικά του αγροτικού και γεωργικού τομέα.

Επίσης σημαντικές δυνατότητες έχει η χώρα στον τομέα των εξαγωγών πετρελαίου και φυσικού αερίου. Μέχρι και το 2014 η ημερήσια παραγωγή πετρελαίου άγγιζε τα 133.000 βαρέλια, ενώ στην παραγωγή φυσικού αερίου έφθανε στα 270 δις κυβικά πόδια. Η πρόσφατη στρατιωτική σύρραξη και οι καταστροφές τις οποίες έχει προκαλέσει στην οικονομία και στον παραγωγικό ιστό της χώρας, πέραν της σοβαρής ανθρωπιστικής κρίσης, θα χρειασθούν σοβαρό χρονικό διάστημα και συγκεκριμένες προσπάθειες ώστε να ανορθωθεί η οικονομία και να περισωθεί ότι είναι δυνατόν από τις συνθήκες ακραίας φτώχειας που μαστίζουν ένα αρκετά υψηλό ποσοστό του πληθυσμού.

3. Ανθρωπιστική Κρίση

Άλλη σοβαρή παράμετρος της χαοτικής κατάστασης που επικρατεί στη χώρα είναι η σοβαρή και συνεχώς επιδεινούμενη ανθρωπιστική κρίση που αντιμετωπίζει η χώρα. Αξίζει να αναφερθεί ότι ποσοστό 54% του συνολικού πληθυσμού ζεί κάτω από τα επίσημα διεθνώς αναγνωρισμένα όρια της φτώχειας, ενώ ποσοστό 60% και πλέον των παιδιών υποσιτίζονται και πάσχουν από χρόνιες ασθένειες λόγω των τραγικών συνθηκών που επικρατούν και της έλλειψης βασικών ειδών διατροφής. Η αντιμετώπιση της εξαιρετικής αυτής κατάστασης απαιτεί συνθήκες πολιτικής ηρεμίας και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων πλευρών και των αρμοδίων διεθνών οργανισμών και φορέων, γεγονός το

οποίο υπό τις παρούσες συνθήκες είναι αρκετά δύσκολο έως και αδύνατο λόγω της αβεβαιότητας η οποία επικρατεί.

Η διεθνής απομόνωση στην οποία έχει οδηγηθεί η χώρα, μετά την επικράτηση των επαναστατών και την κατάληψη της εξουσίας από τον Σεπτέμβριο 2014 και μετά, σε συνδυασμό με τα τυχόν αντίμετρα που λαμβάνονται θα έχει περαιτέρω αρνητικές συνέπειες για την εγχώρια οικονομία. Όπως αναφέρει και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο σε πρόσφατη έκθεσή του για την κατάσταση της οικονομίας, για το 2014 αλλοδαπές επενδύσεις ύψους 1,7 δις \$ απομακρύνθηκαν από τη χώρα και η κατάσταση μπορεί να περιπλακεί ακόμη περισσότερο, εφόσον επιβληθούν επιπλέον διεθνείς οικονομικές και εμπορικές κυρώσεις. Η κατάρρευση της παραγωγής και των εξαγωγών πετρελαίου και η συνεχιζόμενη διεθνής απομόνωση της χώρας θα επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο την ήδη βεβαρυμένη και διαλυμένη οικονομική και κοινωνική κατάσταση με απρόβλεπτες συνέπειες. Η συνεχιζόμενη αστάθεια θα επηρεάσει και την ευρύτερη περιοχή στην Αραβική Χερσόνησο και στην Μέση Ανατολή.

4. Στοιχεία Γεωγραφίας

Συνταγματική Ονομασία: Δημοκρατία της Υεμένης (AlJumhuriyahAlYamaniyah)

Εθνικές Ομάδες: Αραβες, Ευρωπαίοι και Νοτιό-Ασιάτες

Γλώσσα: Αραβική

Πληθυσμός: 26.660.966 κάτοικοι

Ποσοστό αύξησης του πληθυσμού: 2,72%

Κατανομή του πληθυσμού: αστικός πληθυσμός 32,3%

Πρωτεύουσα: Σαναά – 2.229.000 κάτοικοι

5. Πολιτικό Σύστημα

Πολίτευμα: Δημοκρατία. Στη χώρα λειτουργούν διάφορα πολιτικά κόμματα, όπως το Κόμμα του Κογκρέσου (GeneralPeople’sCongressorGPC), το Ισλαμικό Μεταρρυθμιστικό Κόμμα (IslamicReformGroupingorIslah), το “NasseriteUnionistParty”, το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Υεμένης (YemeniSocialistPartyorYSP)

Εκτελεστική Εξουσία: Αρχηγός του Κράτους είναι ο Πρόεδρος. Από τις 25 Φεβρουαρίου 2012, Πρόεδρος της χώρας είναι ο AbdRabuhMansurHadi. Ο Πρόεδρος εκλέγεται απευθείας από το λαό για

συνολική θητεία επτά ετών. Ο Αντιπρόεδρος ορίζεται από τον Πρόεδρο. Μέχρι στιγμής η θέση του Αντιπροέδρου είναι κενή.

Νομοθετική Εξουσία: η νομοθετική εξουσία ασκείται από δύο διαφορετικά σώματα, το **Νομοθετικό Συμβούλιο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων**. Το Νομοθετικό Συμβούλιο έχει 111 μέλη τα οποία τοποθετούνται από τον Πρόεδρο της χώρας. Η Βουλή των Αντιπροσώπων έχει 301 έδρες και τα μέλη εκλέγονται με απευθείας εκλογές για εξαετή θητεία. Οι τελευταίες εκλογές έγιναν τον Απρίλιο 2003 ενώ οι προγραμματισμένες για τον Απρίλιο 2009 αναβλήθηκαν για αργότερα.

Δικαστική Εξουσία: η δικαστική εξουσία ασκείται από το Ανώτατο Δικαστήριο. Το Ανώτατο Δικαστήριο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, 2 βουλευτές και 50 δικαστές. Η επιλογή των δικαστών γίνεται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από τον Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου και 10 υψηλόβαθμους δικαστικούς λειτουργούς. Οι δικαστές διορίζονται ισοβίως και συνταξιοδοτούνται στο 65^ο έτος της ηλικίας τους. Επίσης λειτουργούν δικαστήρια για εμπορικές διαφορές και εμπορικά θέματα, ποινικά και διοικητικά δικαστήρια.

6. Συμμετοχή της Υεμένης σε Διεθνείς Οργανισμούς

Η Υεμένη συμμετέχει στους παρακάτω Διεθνείς Οικονομικούς και άλλους Οργανισμούς:

ABEDA – Arab Bank for Economic Development
AFESD – Arab Fund for Economic and Social Development
CAEU – Council of Arab Economic Unity
FAO – Food and Agriculture Organization of the United Nations
G-77, GCC (Gulf Cooperation Council)
IAEA – International Atomic Energy Agency
IBRD – International Bank for Reconstruction and Development
ICAO – International Civil Aviation Organization
ICC – International Chamber of Commerce
IDA – International Development Association
IDB – Islamic Development Bank
IFAD – International Fund for Agricultural Development
IFC- International Finance Corporation
IHO – International Hydrographic Organization
ILO – International Labour Organization
IMF – International Monetary Fund
IMSO – International Mobile Satellite Organization
INTERPOL – International Police
IOC – International Olympic Committee
ISO – International Organization for Standardization
ITSO – International Telecommunications Satellite Organization
ITU – International Telecommunications Union
MIGA – Multilateral Investment Guarantee Agency

OIC – Organization of the Islamic Conference
OPCN – Organization for the Prohibition of Chemical Weapons
UN – United Nations
UNCTAD – United Nations Conference for Trade and Development
UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNIDO – United Nations Industrial Development Organization
UNWTO – World Tourism Organization
WCO – World Customs Organization
WFTU – World Federation of Trade Unions
WHO – World Health Organization
WIPO – World Intellectual Property Organization
WMO – World Meteorological Organization
WTO – World Trade Organization

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

1. Οικονομία της Υεμένης και Βασικά Οικονομικά Μεγέθη

Η οικονομία της Υεμένης είναι μία σχετικά αδύναμη οικονομία εξαρτώμενη σε μεγάλο βαθμό από τα έσοδα από τις εξαγωγές σε αργό πετρέλαιο. Τα έσοδα από πετρέλαιο καλύπτουν το 63% των συνολικών εσόδων της κυβέρνησης και αποτελούν ποσοστό 25% του Α.Ε.Π. Με πρόγραμμα διαφοροποίησης της οικονομίας της από το 2006 και μετά η τοπική κυβέρνηση προσπαθεί να απεξαρτηθεί από τις εξαγωγές πετρελαίου και να προωθήσει άλλους τομείς της οικονομίας όπως και να προσελκύσει περισσότερους ξένους επενδυτές.

Τον Οκτώβριο 2009 ως πρώτο παράδειγμα διαφοροποίησης της οικονομίας της προχώρησε στις πρώτες εξαγωγές υδροποιημένου φυσικού αερίου. Τον Ιανουάριο 2010 η διεθνής κοινότητα δημιούργησε τον οργανισμό “Φίλοι της Υεμένης” με σκοπό την υποστήριξη των οικονομικών και πολιτικών μεταρρυθμίσεων που είχε ανάγκη η χώρα. Το 2012 ο εν λόγω φορέας προχώρησε σε χρηματοδοτική ενίσχυση της κυβέρνησης της χώρας με 7 δις \$ περίπου. Από πλευράς της η τότε κυβέρνηση προχώρησε στην δημιουργία ενός “MutualAccountabilityFramework–Πλαίσιο Αμοιβαίας Ευθύνης”, προκειμένου εξασφαλισθεί κατά τον καλλίτερο δυνατό τρόπο η διαχείριση της αναπτυξιακής βοήθειας.

Οι αναταραχές και οι συγκρούσεις που ξεκίνησαν το 2011 οδήγησαν σε κατακόρυφη πτώση του Α.Ε.Π. περίπου 11%. Η παροχή βασικών υπηρεσιών και αγαθών, όπως πόσιμο νερό, ηλεκτρικό ρεύμα, καύσιμα και άλλα βασικά καταναλωτικά αγαθά βελτιώθηκαν σημαντικά αλλά, παρόλα αυτά, η οικονομική ανάπτυξη είναι ακόμη πολύ αργή. Η εγχώρια οικονομία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει βασικά προβλήματα, όπως χαμηλά ποσοστά υδάτινων πόρων και έλλειψη πόσιμου νερού, υψηλούς δείκτες ανεργίας, σημαντικές ελλείψεις σε τρόφιμα και πολύ υψηλά ποσοστά αύξησης του πληθυσμού.

ΒΑΣΙΚΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.)	2014: 106,6 δις \$ 2015: 76,68 δις \$ 2016: 73,45 δις \$
Αύξηση Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος	2014: -0,2% 2015: -28,1% 2016: -4,2%
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν – Κατά Κεφαλή	2014: 3.900 \$ 2015: 2.700 \$ 2016: 2.500 \$
Μεικτές Εθνικές Αποταμιεύσεις	2014: 6,2% ΑΕΠ 2015: -3,7% ΑΕΠ 2016: -2,9% ΑΕΠ
Σύνθεση ΑΕΠ με τελική χρήση	Κατανάλωση (ιδιωτικά νοικοκυριά): 101,7% ΑΕΠ Κυβερνητικές Δαπάνες: 10,9% ΑΕΠ Επενδύσεις σε σταθερά κεφάλαια: 7,5% ΑΕΠ Επενδύσεις σε αποθεματικά: -5,9% ΑΕΠ Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών: -15,1% ΑΕΠ Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών: -15,1% ΑΕΠ
Σύνθεση ΑΕΠ, ανά τομέα προέλευσης	Γεωργία: 23,6% ΑΕΠ Βιομηχανία: 8,9% ΑΕΠ Υπηρεσίες: 67,5% ΑΕΠ Γεωργία – Αγροτικός Τομέας Προϊόντα: σιτηρά, φρούτα, λαχανικά, όσπρια, καφές, βαμβάκι, γαλακτοκομικά προϊόντα, πουλερικά, νωπά κρέατα, ψάρια και ιχθυηρά. Βιομηχανία – Βιομηχανικά Προϊόντα: παραγωγή και διύλιση πετρελαίου, παραγωγή μικρής κλίμακας βαμβακερών υφασμάτων, δερμάτινα είδη, επεξεργασία τροφίμων και άλλων προϊόντων της διατροφικής αλυσίδας, είδη λαϊκής τέχνης, προϊόντα αλουμινίου, τσιμέντα, επισκευές

	εμπορικών πλοίων, παραγωγή φυσικού αερίου.
Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής	2016: -27% ως ποσοστό επί του ΑΕΠ
Εργατικό δυναμικό	2016: 7,47 εκατομμύρια Ανά τομέα απασχόλησης: οι περισσότεροι απασχολούνται στην γεωργία και στην κτηνοτροφία. Λιγότεροι από το ¼ του εργατικού δυναμικού απασχολούνται στις υπηρεσίες, στον κατασκευαστικό – τεχνικό τομέα, στην βιομηχανία και στο εμπόριο.
Ανεργία	2014: 27%
Προϋπολογισμός	Εσοδα 2016: 1.766 δις \$ Εξοδα 2016: 5.628 δις \$
Φόροι και άλλα έσοδα	2016: 5,6% ΑΕΠ
Ελλειμμα προϋπολογισμού	2016: -12,3% ΑΕΠ
Δημόσιο Χρέος	2015: 86,3% ΑΕΠ 2016: 92,2% ΑΕΠ
Πληθωρισμός	2015: 28,8% 2016: 31,5%
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	2015: -2.065 δις \$ 2016: -1.92 δις \$
Εξαγωγές	2015: 1.364 δις \$ 2016: 124,3 εκατομμύρια \$ Κυριότερα εξαγόμενα προϊόντα: αργό πετρέλαιο, καφές, νωπά και κατεψυγμένα ψάρια, υγροποιημένο φυσικό αέριο Κυριότεροι πελάτες: Κίνα 24,5%, ΗΑΕ 16,5%, Νότιος Κορέα 10%, Σαουδική Αραβία 10%, Κουβέϊτ 9,1%, Ινδία 8,5%
Εισαγωγές	2015: 4.793 δις \$ 2016: 3.624 δις \$ Κυριότερα εισαγόμενα προϊόντα: τρόφιμα και ζώα ζώντα ζώα, μηχανήματα και μηχανολογικός εξοπλισμός, χημικά. κυριότεροι προμηθευτές: ΗΑΕ 20,9%, Κίνα 14,3%, Σαουδική Αραβία 9,9%, Κουβέϊτ 7,4%, Ινδία 4,6%
Αποθέματα σε ξένο συνάλλαγμα και σε χρυσό	31/12/2015: 1.978 δις \$ 31/12/2016: 639,6 εκατομμύρια \$
Εξωτερικό Χρέος	31/12/2015: 7.697 δις \$ 31/12/2016: 7.661 δις \$

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Διμερείς Οικονομικές Σχέσεις Ελλάδος – Υεμένης

(αξία σε Ευρώ)

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

Εξαγωγές Ελλάδος προς Υεμένη	2014	2015	2016	Α΄ εξάμηνο 2017
	3.456.642	1.899.752	3.155.161	967.411
Πετρελαιοειδή	-----	-----	-----	
Εξαγωγές χωρίς πετρελαιοειδή	3.456.642	1.899.752	3.155.161	
Εισαγωγές Ελλάδος από Υεμένη	17.826.542	901.249	2.240.638	843.548
Πετρελαιοειδή	17.826.542	901.249	2.240.638	
Εισαγωγές χωρίς πετρελαιοειδή	73.047	901.249	2.240.638	

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

Όσον αφορά το διμερές εξωτερικό εμπόριο της Ελλάδος με την Υεμένη, οι εισαγωγές σε πετρέλαιο και άλλα παράγωγα προϊόντα του πετρελαίου δημιουργούν μεγαλύτερες αυξομειώσεις. Χαρακτηριστικά για το 2014 οι εξαγωγές της Υεμένης προς την Ελλάδα παρουσίασαν σημαντική άνοδο φθάνοντας τα 17.826.542 € από 302.068 € το 2013. Η σημαντική αυτή αύξηση είναι συγκυριακή και οφείλεται αποκλειστικά στις εισαγωγές από την Υεμένη ειδικού καυσίμου για τα αεριοθούμενα, συνολικής αξίας 17.753.495 €. Αντίστοιχα οι ελληνικές εξαγωγές προς την Υεμένη πορούσισαν το 2014 μία ελαφρά μείωση, κατά 4% και από 3.570.851 € το 2013 μειώθηκαν στα 3.456.642 € το 2014. Οι εξαγωγές της Ελλάδος προς την Υεμένη το 2015 μειώθηκαν σημαντικά έναντι του 2014, μείωση 45%. Από 3.456.642 € το 2014 μειώθηκαν στα 1.899.752 € το 2015. Μείωση τέλος παρουσίασαν και οι ελληνικές εισαγωγές από την Υεμένη το 2015 έναντι του 2014, μείωση 95%. Από 17.826.542 € το 2014 μειώθηκαν στα 892.392 € το 2015.

Αντίστοιχα για το 2016 αύξηση παρουσίασαν και οι ελληνικές εξαγωγές προς την Υεμένη, έναντι του 2015, αλλά και οι ελληνικές εισαγωγές από την Υεμένη. Πιό συγκεκριμένα οι ελληνικές εξαγωγές προς την Υεμένη αυξήθηκαν κατά 66% και από 1.899.752 € το 2015 αυξήθηκαν στα 3.155.161 € το 2016. Αντίστοιχα η αύξηση των ελληνικών εισαγωγών από την Υεμένη στην διετία 2015-2016 καταγράφεται σε ποσοστό της τάξεως του 149% και από 901.249 € το 2015 αυξήθηκαν στα 2.240.638 € το 2016.

Στα κυριότερα προϊόντα που εξήγαγε η Ελλάδα προς την Υεμένη περιλαμβάνονται: **ξυλεία ακατέργαστη, βερίκοκα παρασκευασμένα ή διατηρημένα, γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες, κλειδαριές, φάρμακα που περιέχουν άλλα αντιβιοτικά, πολτοί για επάλειψη σε ψωμί και άλλα.**

Εξωτερικό Εμπόριο Ελλάδος – Υεμένης (εισαγωγές – εξαγωγές – τετράψηφια – Αξία σε Ευρώ

ΠΙΝΑΚΑΣ Π

2014 – Εισαγωγές Ελλάδος από Υεμένη	Δασμολογική Κλάση	Περιγραφή Προϊόντος	Αξία (σε ευρώ)
	2710	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	17.753.495
2014 – Εξαγωγές Ελλάδος προς	Δασμολογική Κλάση	Περιγραφή	

Υεμένη		Προϊόντος	Αξία (σε ευρώ)
	2007	Γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες, πολτοί και πάστες καρπών και φρούτων	335.995
	2008	Καρποί και Φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη αυτών, παρασκευασμένα ή διατηρημένα	540.797
	4403	Ξυλεία ακατέργαστη, έστω και ξεφλουδισμένη	615.122
2015 – Εισαγωγές Ελλάδος από Υεμένη	1703	Μελάσες που προκύπτουν από την εκχύλιση ή τον εξευγενισμό της ζάχαρης	559.177
	7404	Απορρίμματα και θραύσματα χαλκού	342.072
2015 – Εξαγωγές Ελλάδος προς Υεμένη	2008	Καρποί και Φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη αυτών	509.613
	3004	Φάρμακα	415.662
	4403	Ξυλεία ακατέργαστη, έστω και ξεφλουδισμένη	548.606
2016 – Εισαγωγές Ελλάδος από Υεμένη	Δασμολογική Κλάση	Περιγραφή προϊόντος	Αξία (σε ευρώ)
	74040010	Απορρίμματα και θραύσματα από εξευγενισμένο χαλκό	2.156.557
	76020019	Άλλα απορρίμματα στα οποία περιλαμβάνονται και τα είδη που απορρίπτονται κατά την κατασκευή	61.875
	20089774	Άλλα μείγματα από καρπούς και φρούτα	22.206
2016 – Εξαγωγές Ελλάδος προς	Δασμολογική Κλάση	Περιγραφή	Αξία (σε ευρώ)

Υεμένη		Προϊόντος	
	30049000	Άλλα φάρμακα	711.819
	20087092	Βερίκοκα, παρασκευασμένα ή διατηρημένα	443.503
	20079933	Γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες, πολτοί και πάστες καρπών	423.910
	30044080	Άλλα φάρμακα	292.581
	83014011	Κλειδαριές με κυλίνδρους των τύπων που χρησιμοποιούνται για πόρτες	237.200
	28365000	Ανθρακικό του Ασβεστίου	235.169
	30042000	Φάρμακα που περιέχουν άλλα αντιβιοτικά	219.169
	63014090	Καλύμματα από ανθεκτικές ίνες	113.004
Α΄ εξάμηνο 2017 – Εισαγωγές Ελλάδος από Υεμένη	Δασμολογική Κλάση	Περιγραφή Προϊόντος	Αξία (σε ευρώ)
	74040010	Απορρίμματα και θραύσματα από εξευγενισμένο χαλκό	843.548
Α΄ εξάμηνο 2017 – Εξαγωγές Ελλάδος προς Υεμένη	Δασμολογική Κλάση	Περιγραφή Προϊόντος	Αξία (σε ευρώ)
	30049000	Άλλα φάρμακα	335.633
	30033900	Φάρμακα που περιέχουν ορμόνες ή στεροειδή	151.846
	28365000	Ανθρακικό του Ασβεστίου	124.157
	20079933	Γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες, πολτοί και πάστες καρπών	82.440
	48103210	Χαρτί και χαρτόνια κράφτ, λευκασμένα ομοιόμορφα στη μάζα	45.351

	84749090	Μέρη από μηχανές και συσκευές για την επεξεργασία	38.122
	85072080	Άλλοι συσσωρευτές με μόλυβδο	11.531
	90184990	Όργανα και συσκευές, για χρήση οδοντιατρική	6.045
	91021100	Ρολόγια χειριού, είτε έχουν ενσωματωμένο χρονόμετρο ή όχι	466
	85079080	Άλλοι ηλεκτρικοί συσσωρευτές	110

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

1. Η εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο της Υεμένης και οι επιπτώσεις στις οικονομίες των δύο Κρατών.

Ενα σημαντικό ερώτημα που τίθεται είναι για πόσο χρονικό διάστημα η Σαουδαραβική Οικονομία θα αντέξει την σημαντική αφαίμαξη από την εμπλοκή της χώρας στον πόλεμο της Υεμένης, από τις 26 Μαρτίου 2015 και ποιές θα είναι οι επιπτώσεις στην εγχώρια οικονομία.

Από την εποχή του πρώτου πολέμου στον Κόλπο, 1990-1991, με την εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ, οι σχέσεις μεταξύ της Σαουδικής Αραβίας και της Υεμένης δεν θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ιδιαίτερα φιλικές. Μέχρι την εποχή εκείνη 800.000 Υεμενίτες που ζούσαν και εργάζονταν στην Σαουδική Αραβία και στο Κουβέιτ αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις χώρες που τους φιλοξενούσαν, κυρίως λόγω της φιλικής στάσης που κράτησε η Υεμένη υπέρ του Σαντάμ Χουσεΐν και εναντίον της στρατιωτικής εμπλοκής των ΗΠΑ και των συμμάχων τους στο πόλεμο.

Η Σαουδική Αραβία μάλιστα διέκοψε οποιαδήποτε οικονομική και άλλη βοήθεια προς την Υεμένη, βοήθεια η οποία άρχισε να δίνεται εκ νέου από το 2000 και μετά. 25 χρόνια μετά το πρώτο πόλεμο του Κόλπου, η Σαουδική Αραβία εμπλέκεται και πάλι στρατιωτικά στην Υεμένη, γεγονός το οποίο όπως αποδείχθηκε από την εξέλιξη των συγκρούσεων και τη κατάσταση που επικρατεί στη χώρα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην Σαουδαραβική Οικονομία, παρόμοιες με εκείνες του 1991 όταν η συντριπτική πλειοψηφία των Υεμενιτών που διαβιούσαν και εργάζονταν στην Σαουδική Αραβία αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα.

Η ένωση των δύο διαφορετικών κρατών, η Βόρειος Αραβική Δημοκρατία της Υεμένης και η Νότιος Λαϊκή Δημοκρατία, οδήγησαν στην δημιουργία της Δημοκρατίας της Υεμένης, τρεις μήνες πριν από την στρατιωτική εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ. Η ενοποίηση των δύο κρατών και η δημιουργία της νέας κρατικής οντότητας κληρονόμησε όλα τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας καθώς και το υπέρογκο δημόσιο χρέος το οποίο είχε συσσωρευθεί όλα τα προηγούμενα χρόνια. Η οικονομία της νέας Υεμένης επιβαρύνθηκε ακόμη περισσότερο κυρίως λόγω του υψηλού κόστους τοποθέτησης δημοσίων υπαλλήλων στην πρωτεύουσα Σαναά από το νότιο τμήμα της χώρας καθώς και τα υψηλά επιτόκια για την κάλυψη του δημοσίου εξωτερικού χρέους. Η κατάσταση επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο από την επιστροφή στη χώρα των 800.000 περίπου μεταναστών και τις πιέσεις που ασκήθηκαν στην σχετικά αδύναμη αγορά εργασίας. Η αναγκαστική επιστροφή των μεταναστών οδήγησε και στην απότομη διακοπή των 350 εκατομμυρίων \$ περίπου μεταναστευτικών εμβασμάτων που αποτελούσαν μία πολύ σοβαρή ενίσχυση των εισοδημάτων των οικογενειών τους που ζούσαν στην Υεμένη. Η περίοδος της οικονομικής ευμάρειας της δεκαετίας του '80, με τα χαμηλά ποσοστά ανεργίας,

6% έως και 8% και οι διψήφιοι ρυθμοί ανάπτυξης, ιδιαίτερα του Βόρειου τμήματος της χώρας διακόπηκαν απότομα με όλες τις δυσμενείς συνέπειες και επιπτώσεις.

Οι οικονομικές πιέσεις και η μαζική επιστροφή των χιλιάδων οικονομικών μεταναστών δεν άφησαν χώρο διεθύτευσης των όποιων πολιτικών διαφορών με αποτέλεσμα το καλοκαίρι του 1994 να ξεσπάσει νέος εμφύλιος. Η ενοποίηση των δύο κρατών έγινε στη βάση της κοινής εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων πετρελαίου για το καλό του συνόλου του πληθυσμού. Η επιδείνωση της οικονομίας και η περιθωροποίηση της ηγεσίας του νότιου τμήματος της χώρας από την νέα κυβέρνηση οδήγησαν σε νέες πολιτικές αναταράξεις με αποτέλεσμα η ηγεσία του νότιου τμήματος να επαναφέρει την επιχειρηματολογία της απόσχισης και η εκλογή του Προέδρου AliAbdullahSaleh, τον Ιούλιο 1994, οδήγησε στην έξοδο από τη χώρα της πολιτικής ηγεσίας του νότιου τμήματος.

Από το 1995 και για δύο δεκαετίες περίπου η κυβέρνηση, σε συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, εφήρμοσε πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και μακροοικονομικής σταθερότητας μειώνοντας τις δαπάνες για την άμυνα και τις υπηρεσίες, καταργώντας τις όποιες επιδοτήσεις. Αποτέλεσμα των πολιτικών αυτών ήταν η σταδιακή σταθερότητα και ανάκαμψη της εγχώριας οικονομίας. Παρόλα αυτά η οικονομία εξακολούθησε να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την παραγωγή και εξαγωγές πετρελαίου και χωρίς να μπορεί να αντιμετωπίσει τις αυξομειώσεις της τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές. Η ανεργία παράλληλα, από 13% το 1991 έφθασε στο 17% το 2011, ο πληθωρισμός έφθασε σε διψήφια ποσοστά ενώ η εξάρτηση της κυβέρνησης από την αναπτυξιακή βοήθεια συνεχώς αυξανόταν.

Όταν τον Σεπτέμβριο 2014 οι Houthisκατέλαβαν την εξουσία και εγκαταστάθηκαν στην πρωτεύουσα Σαναά, η πολιτική εχθρότητα μεταξύ των δύο κρατών επανήλθε στο προσκήνιο. Από τον Μάρτιο 2015 η Σαουδική Αραβία έχει εμπλακεί στον πόλεμο στην Υεμένη. Η εμπλοκή αυτή και η μακρά περίοδος των συγκρούσεων, χωρίς να διαφαίνεται κάποιο τέλος σε σύντομο χρονικό διάστημα, έχουν επηρεάσει σημαντικά την Σαουδαραβική οικονομία, ενώ το κόστος συμμετοχής των Σαουδαραβικών ενόπλων δυνάμεων αποδείχθηκε περισσότερο υψηλό από το αναμενόμενο. Από την εποχή του πρώτου πολέμου του Κόλπου, η Σαουδαραβική Οικονομία παρουσίασε το 2015 για πρώτη φορά το υψηλότερο δημόσιο έλλειμμα, περίπου 100 δις \$ ή 15% του Α.Ε.Π. και το ίδιο συμβαίνει και για το 2016 με το έλλειμμα να φθάνει στο 13,5% του Α.Ε.Π. Είναι φανερό ότι οι επιπτώσεις στην οικονομία και των δύο χωρών θα είναι ιδιαίτερα οδυνηρές, ως αποτέλεσμα της πολιτικής σύγκρουσης μεταξύ τους.

Η οικονομία της Υεμένης έχει καταστραφεί ολοσχερώς και ακολουθεί μία πτωτική πορεία ακόμη και πριν από την έναρξη των στρατιωτικών συγκρούσεων. Η εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο οδήγησε σταδιακά στην μείωση των εισαγωγών σε βασικά αγαθά για την επιβίωση του πληθυσμού, όπως τρόφιμα και καταναλωτικά είδη καθώς και ιατρικές προμήθειες. Συγχρόνως η

πολιτική των Houthis να διακόψει τελείως τις επιδοτήσεις του πετρελαίου οδήγησαν σε σημαντική άνοδο των τιμών σε βασικά είδη πρώτης ανάγκης, όπως διάφορα είδη τροφίμων και το πόσιμο νερό.

Από την άλλη πλευρά και η Σαουδαραβική Οικονομία έχει πληγεί σημαντικά από το υψηλό κόστος του πολέμου. Μέτρα όπως η αύξηση της τιμής της βενζίνης και του πετρελαίου, η διακοπή των επιδοτήσεων για τα καύσιμα ή ακόμη και η υιοθέτηση και επιβολή ενιαίου Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) για όλα τα Κράτη-Μέλη του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου επιβλήθηκαν προκειμένου αντισταθμισθούν τα υπέρογκα έξοδα από την στρατιωτική εμπλοκή της χώρας στον διετή σχεδόν πόλεμο. Η Σαουδαραβική Οικονομία προσπαθεί να ανακάμψει από την μεγάλη χρονική διάρκεια των εχθροπραξιών και να απορροφήσει όλους τους κραδασμούς που προέρχονται από την εμπλοκή στην Υεμένη. Οικονομικές αλλά και πολιτικές μεταρρυθμίσεις που πρέπει να συνοδεύουν την οποιαδήποτε οικονομική πολιτική είναι απαραίτητες ώστε να απεμπλακεί από την δυσάρεστη αυτή κατάσταση.

2. Διπλωματικός και Οικονομικός Αποκλεισμός Κατάρ – Οικονομία Κατάρ και Εξωτερικό Εμπόριο με την Σαουδική Αραβία

Σύμφωνα με πρόσφατα αναλυτικά στατιστικά στοιχεία, όπως αυτά μας εδόθησαν από την Ευρωπαϊκή Αντιπροσωπεία- Τμήμα Εμπορίου και Ανάπτυξης – η Σαουδική Αραβία βρίσκεται στην 14^η θέση, όσον αφορά τις εισαγωγές της από το Κατάρ με συνολικό όγκο εισαγωγών τα 896,6 εκατομμύρια \$ κατέχοντας ποσοστό 1,1% του συνολικού εξωτερικού εμπορίου του Κατάρ. Επίσης, όσον αφορά το διμερές εξωτερικό εμπόριο της Σαουδικής Αραβίας με το Κατάρ, το σύνολό του για το 2015 ανήλθε στα 2,297 δις \$ (2,04 δις €) εκ των οποίων τα 896,6 εκατομμύρια \$ (796,95 εκατομμύρια €) αφορούν τις εισαγωγές της Σαουδικής Αραβίας από το Κατάρ και 1,4 δις \$ (1,24 δις €) αφορούν τις εξαγωγές της Σαουδικής Αραβίας προς το Κατάρ.

Τα κυριότερα προϊόντα μεταξύ των δύο χωρών, όπως αυτά αναφέρονται στα στοιχεία του Αραβό-Γερμανικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, είναι τα ηλεκτρικά είδη και ηλεκτρολογικός εξοπλισμός, προϊόντα σιδήρου και άλλα μεταλλικά προϊόντα, τρόφιμα κυρίως γάλα και άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα, προϊόντα και κατασκευές αλουμινίου, σωλήνες παντός είδους και πετροχημικά.

Όσον αφορά τις άμεσες επιπτώσεις που έχει ο διπλωματικός και οικονομικός αποκλεισμός στο εμπόριο και στις δραστηριότητες των Ευρωπαϊκών Επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν στη χώρα, αυτές αρχικά εκτιμάται ότι δεν πρόκειται να αντιμετωπίσουν ιδιαίτερα προβλήματα. Οι πρώτες εκτιμήσεις είναι ότι οι μεγάλες Ευρωπαϊκές Επιχειρήσεις που πραγματοποιούν απευθείας τις επαφές τους και τις αποστολές προϊόντων και εμπορευμάτων στη Ντόχα δεν αναμένεται να αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα. Αντίθετα οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ιδιαίτερα εκείνες που έχουν την έδρα τους, είτε στην Σαουδική Αραβία είτε στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, θα αντιμετωπίσουν μεγαλύτερα προβλήματα, κυρίως λόγω της διακοπής των αεροπορικών, χερσαίων και θαλάσσιων μεταφορών. Σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη προοπτική αναμένεται ότι οι αποστολές

προϊόντων και εμπορευμάτων θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν είτε μέσω Κουβέιτ, είτε Ομάν είτε ακόμη και του Ιράν.

Στο τομέα των εξαγωγών του Κατάρ σε υγροποιημένο φυσικό αέριο, αυτό διοχετεύεται μέσω του αγωγού Dolphin προς τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και ανέρχεται σε 1,2 τρις κυβικά πόδια – ποσότητα αντίστοιχη σε 206.000 βαρέλια πετρέλαιο την ημέρα. Η διαχείριση του εν λόγω αγωγού γίνεται από κοινού με το Κατάρ και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για τυχόν επιπτώσεις στο τομέα αυτό. Ιδιαίτερα σημαντικές αναμένεται να είναι οι επιπτώσεις, όσον αφορά τις αεροπορικές μεταφορές. Ο αερομεταφορέας του Κατάρ – Qatar Airways – που συνδέει τη χώρα με τις υπόλοιπες χώρες-μέλη του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου καθώς και με εκείνες που προχώρησαν στην διακοπή των απευθείας πτήσεων και στον αποκλεισμό του εναέριου χώρου τους από τις Καταρινές αερογραμμές, αναμένεται να αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα.